

Místní akční plán vzdělávání pro území ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností Žamberk a Králíky II

CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008610

B. ANALYTICKÁ ČÁST DOKUMENTU

Verze 1.0 ze dne 25. 10. 2016 (MAP I)

Verze 2.0 ze dne 17. 1. 2018 (MAP I)

Verze 3.0 ze dne 24. 10. 2019 (MAP II)

Verze 4.0 ze dne 28. 6. 2021 (MAP II)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán vzdělávání
ŽAMBERK | KRÁLÍKY

Obsah

Seznam zkratk	2
1. Analytická část	3
1.1 Obecná část analýzy	4
1.1.1 Základní informace o řešeném území	4
1.1.2 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v územích majících souvislost s oblastí vzdělávání	7
A. Strategie na národní úrovni	8
B. Strategie na jiných územích, než je správní obvod ORP	15
C. Krajské dokumenty, strategie SMO	16
1.1.3 Charakteristika školství v řešeném území	20
A. Předškolní vzdělávání	23
B. Základní vzdělávání	31
C. Návaznost na dokončené základní vzdělávání	47
D. Základní umělecké vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území	48
E. Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území	50
F. Sociální situace	50
1.2 Specifická část analýzy	53
1.2.1 Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území	53
1.2.2 Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území	54
1.2.3. Dotazníkové šetření realizované MŠMT	58
1.2.5. Agregovaný Popis potřeb škol	65
1.2.6 Provedená šetření o nastavení stavu rovných příležitostí v území	66
1.2.7. Informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické, digitální gramotnosti a inkuzivity v území MAP včetně srovnávání se situací v ČR	70
1.2.8. On-line a distanční vzdělávání ve školách	74
1.3 Východiska pro strategickou část	77
1.3.1 Vymezení problémových oblastí a prioritních oblastí rozvoje	77
1.3.2 SWOT-3 analýza pro prioritní oblasti	81
Seznam tabulek, obrázků a zdroje	84

Seznam zkratk

APIV – Akční plán inkluzivního vzdělávání
ČR – Česká republika
ČŠI – česká školní inspekce
ČSÚ – český statistický úřad
DZ 2019-2023 - Dlouhodobý záměr České republiky vzdělávací soustavy na období 2019-2023
ICT – informační a komunikační technologie
IT – informační technologie
IVP – individuální vzdělávací plán
KAP – Krajská akční plán
MAP I – Místní akční plán vzdělávání I
MAP II – Místní akční plán vzdělávání II
MAS Orlicko – Místní akční skupina Orlicko
MŠ – mateřská škola
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělání
ORP – obce s rozšířenou působností
OSN – Organizace spojených národů
PK – Pardubický kraj
PLPP – plán pedagogické podpory
PPP – Pedagogicko-psychologická poradna
RAP – regionální akční plán
RVP – rámcový vzdělávací plán
SO – správní obvod
SRPŠ – Sdružení rodičů a přátel školy
SVČ – středisko volného času
SVP – speciální vzdělávací potřeby
SŠ – střední škola
ŠVP – školní vzdělávací plán
VOŠ – vyšší odborná škola
ZP – zdravotní postižení
ZŠ – základní škola
ZUŠ – základní umělecká škola

1. Analytická část

Analytická část, stejně jako celý dokument Místní akční plán vzdělávání pro území ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností Žamberk a Králíky, vznikla během stejnojmenného dvouletého projektu – MAP I. Během navazujícího čtyřletého projektu (Místní akční plán vzdělávání pro SO ORP Žamberk a SO ORP Králíky II – MAP II) probíhala aktualizace (revize) analytické části, která vznikla na základě práce s terénem a práce se členy pracovních skupin. Aktualizace proběhala celkem dvakrát, proces místního akčního plánování trval vždy dva roky. Cílem bylo, aby došlo k rozvoji a prohlubování procesu místního akčního plánování, který byl započat během projektu MAP I. Bylo vytvořeno několik důležitých dokumentů (analytických vstupů) a byla zohledněna závěrečná evaluační zpráva předchozího projektu.

Evaluační zpráva poskytla shrnutí důležitých poznatků a závěrů (příp. rizik) z pohledu uspořádání projektu, poskytla nastavení komunikace se zúčastněnými aktéry, pohled na různé typy aktivit a také se vyjádřila k samotným výsledkům a výstupům projektu. Projekt MAP II pracuje s nastaveným formátem, který úspěšně započal projekt MAP I, jak z hlediska směrem do území, ale také v rámci realizačního týmu a čerpá z jeho zkušeností a poznatků po celou dobu realizace.

Analytické vstupy se staly základním stavebním kamenem pro aktualizaci dokumentu, byly tvořeny od začátku projektu (5/2018) a v následujících 18 měsících po zahájení realizace (v rámci prvního cyklu místního akčního plánování). Ve zbylých dvou letech projektu došlo k jejich aktualizaci (v rámci druhého cyklu místního akčního plánování). K prozatím poslední aktualizaci jednotlivých kapitol dokumentu došlo na jaře 2021, během kterého také došlo k závěrečnému projednání analytických vstupů, k aktualizaci problémových, revizi SWOT 3 analýzy a revizi priorit a cílů MAP.

Analytické vstupy:

- Doplnění poznatků z aktuálních existujících strategických záměrů a dokumentů v území pro oblast vzdělávání (kapitola 1.1.2)
- Agregované výsledky dotazníkového šetření (kapitola 1.2.3)
- Agregovaný Popisy potřeb škol (kapitola 1.2.5. dokument [zde](#))
- Průběžné vyhodnocení naplňování ročního akčního plánu z předchozího období
- Informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické, digitální gramotnosti a inkluзивity v území MAP (kapitola 1.2.7)

Analytická část také zohledňuje šetření, které bylo v rámci projektu MAP II provedeno za účelem zmapování stavu nastavení rovných příležitostí v území ([zde](#)). Další šetření bylo provedeno v druhém cyklu akčního plánování během tvorby popisů potřeb škol (kapitola 1.2.6.). Hlavním poradním orgánem pro tuto problematiku je Pracovní skupina pro rovné příležitosti.

Projekt MAP II také pracuje s potřebami a jednotlivými investicemi ve školách, které jsou představeny ve Strategickém rámci MAP. Dokument prezentuje investiční potřeby jednotlivých škol a spolků z území včetně grafického znázornění stupně připravenosti. Aktualizace dokumentu probíhá každý půl rok. Ke každému investičnímu záměru evidujeme souhlas zřizovatele se zařazením do Strategického rámce. Jednotlivé potřeby a investice byly v rámci aktualizace analytické části zjišťovány také formou Popisů potřeb škol. Všechny školy jsou pravidelně informovány o možnosti zařazení jejich investičního záměru do Strategického rámce MAP včetně možnosti konzultace s námi o samotné investici.

Aktualizovaná analytická část byla schválena Řídícím výborem formou per rollam v období od 21.6 do 28.6. 2021.

1.1 Obecná část analýzy

Místní akční plán je zpracováván pro území SO ORP Žamberk a SO ORP Králíky. Vzhledem k tomu, že poskytnutá data z MŠMT jsou zpracována za každé území odděleně, jsou výsledky zpracovány stejným způsobem. Tento postup slouží i k snazšímu porovnání obou území a vymezení specifik každého z nich a k nasměrování cílené podpory aktérům již v rámci realizace projektu MAP.

1.1.1 Základní informace o řešeném území

Správní obvod ORP Králíky sousedící z velké části s Polskou republikou představuje nejvýchodnější výběžek Pardubického kraje a má tak v mnoha ohledech úplně jiný charakter než ostatní SO ORP v kraji. Na východě hraničí s obcemi Olomouckého kraje, na jižní straně sousedí s Lanškrounskem a na západě s územím správního obvodu ORP Žamberk. Králícko je druhým nejmenším správním obvodem, jeho rozloha je 15 861 hektarů. Ve správním obvodu ORP Králíky je celkem 5 obcí, z toho 1 má statut města (Králíky).

Správní obvod Žamberk leží na severovýchodě Pardubického kraje a svojí severní částí hraničí s obcemi Královéhradeckého kraje, menší úsek sousedí s Polskou republikou. Na východě je obklopen obcemi Králícka, na jihu hraničí s Lanškrounskem a na jihozápadě s Orlickoústeckem. Území Žamberecka se rozkládá na 28 150 hektarech a zaujímá 6,2 % rozlohy kraje. Ve správním obvodu ORP Žamberk je celkem 27 obcí, z toho 3 mají statut města (Jablonec nad Orlicí, Letohrad, Žamberk) a 1 má statut městyse (Kunvald).

Obr. 1: Územní vymezení MAP Žamberecko-Králícko

Zdroj dat: <https://www.maporlicko.cz/dokumenty/dokumenty-zamberecko-a-kralikco/uzemni-vymezeni>

Tabulka 1: Základní údaje o SO ORP Králíky, Žamberk

SO ORP	Počet obcí	Výměra v ha	Počet obyvatel	Hustota obyvatelstva na 1 km ²	Počet obcí s počtem obyvatel			Počet obcí se statutem města
					do 199	200-999	tis. a více	
Králíky	5	15 861	8 676	54,7	0	3	2	1

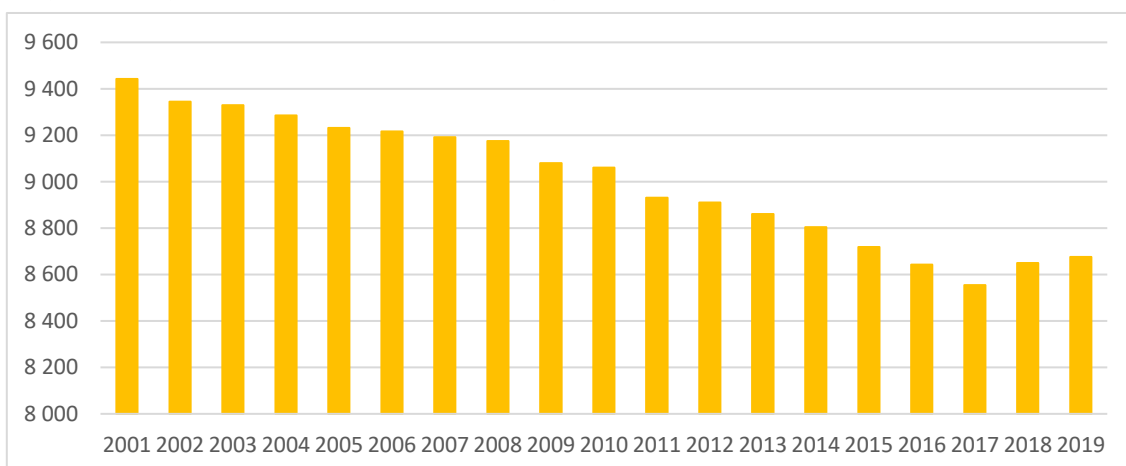
Žamberk	27	28 151	29 463	104,7	3	19	5	3

Zdroj dat: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_spravniho_obvodu_zamberk,
https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_spravniho_obvodu_kraliky

SO ORP Králíky

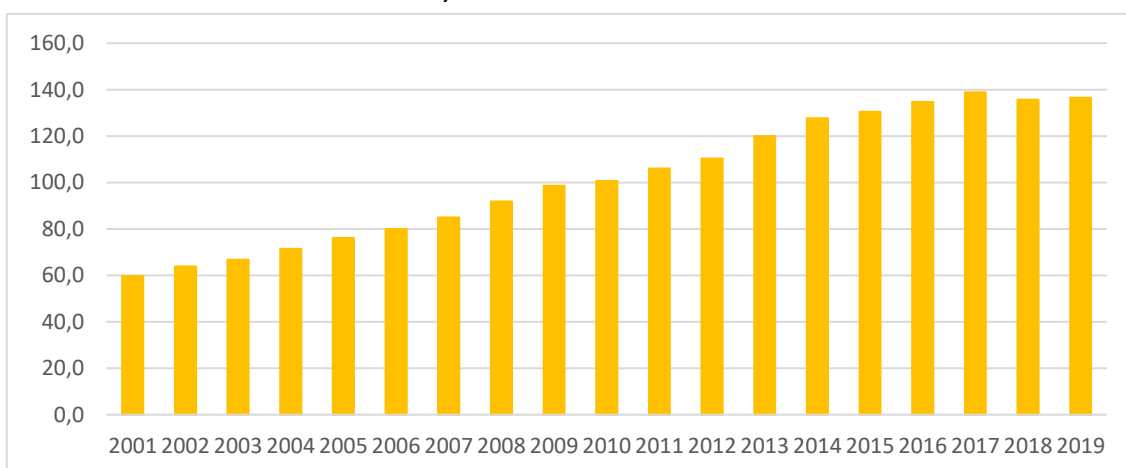
Z hlediska počtu obyvatel je správní obvod ORP Králíky mezi všemi správními obvody v kraji nejméně zalidněný. K 1. 1. 2020 žilo ve správním obvodu 8 676 obyvatel, hustota zalidnění 54,7 osob/km². Demografický vývoj naznačuje klesající trend počtu obyvatel, což historicky souvisí s úbytkem pracovních příležitostí. V posledních letech (2018-2019) dochází k mírnému růstu obyvatel (obr. 2). Dlouhodobý trend s úbytkem obyvatelstva se projevuje i v klesajícím počtu dětí a žáků. Index stáří vyjadřuje, kolik je v populaci obyvatel ve věku 60 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let. V oblasti se zvyšuje počet obyvatel nad 60 let, což je způsobeno odchodem mladší populace z oblasti (obr. 3). Přírůstek obyvatel je trvale záporný, podíl obyvatel nad 65 let věku má rostoucí tendenci (opět sledujeme pokles od roku 2018), podíl věkové skupiny 0–14 let naopak klesá.

Obr. 2: Vývoj počtu obyvatel v letech 2001–2019 ve SO ORP Králíky

Zdroj: vlastní zpracování, <https://www.czso.cz/documents/10180/121739326/1300722002.pdf/ae54b9c-afaf-4d58-8532-270d3fa4d40d?version=1.1>

Obr. 3: Index stáří v letech 2001–2019 v SO ORP Králíky

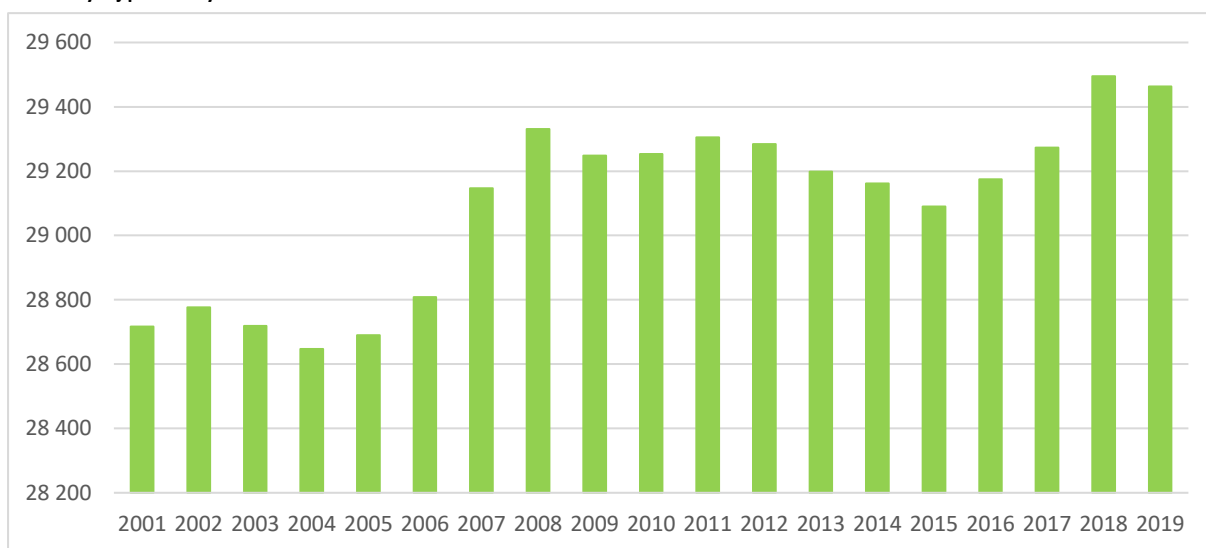
Zdroj: vlastní zpracování, https://www.czso.cz/csu/xs/spravni_obvod_kraliky

SO ORP Žamberk

Ve 27 obcích, které tvoří správní obvod ORP Žamberk, žilo k 1. 1. 2020 celkem 29 463 obyvatel. Hustota zalidnění 104,7 osob/km² je pod krajským průměrem. Správní území je dále členěno na tři spádové oblasti

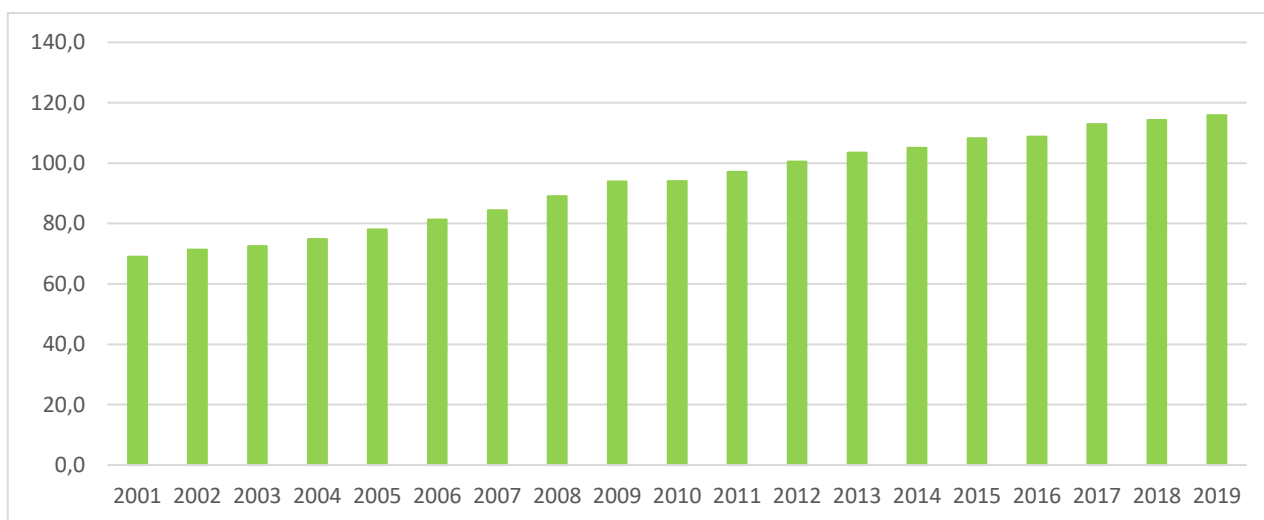
pověřených obecních úřadů, jejichž sídla jsou ve městech Jablonné nad Orlicí, Letohrad a Žamberk. Z hlediska vývoje počtu obyvatel je zřejmé, že od roku 2008 je počet obyvatel na území SO ORP Žamberk téměř stabilní a kolísá v počtu několika desítek obyvatel. Největší nárůst pozorujeme mezi lety 2015–2018 (obr. 4). Co do počtu obyvatel v rámci věkových skupin je jednoznačný trend nárůstu obyvatel věkové skupiny 65+ a naopak snižování počtu obyvatel ve věkové skupině 0–14 let. Tento vývoj negativně způsobuje stárnutí populace na území SO ORP Žamberk a snižování počtu mladých lidí, což bude mít za důsledek v nejbližší době i snižování obyvatel v produktivním věku a může znamenat další problémy spojené s tímto negativním demografickým vývojem na území SO ORP Žamberk (obr. 5).

Obr. 4: Vývoj počtu obyvatel v letech 2001–2019 ve SO ORP Žamberk

Zdroj: vlastní zpracování, <https://www.czso.cz/documents/10180/121739326/1300722002.pdf/ae54b9c-afaf-4d58-8532-270d3fa4d40d?version=1.1>

Obr. 5: Index stáří v letech 2001–2019 ve SO ORP Žamberk

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ, https://www.czso.cz/csu/xe/spravni_obvod_zamberk

1.1.2 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v územích majících souvislost s oblastí vzdělávání

Při zpracování byly zohledněny existující dokumenty a strategie na různých úrovních působnosti.

Tabulka 2: Strategické záměry a dokumenty

Územní působnosti	Název dokumentu
Strategie na národní a nadnárodní úrovni:	Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+
	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023
	Koncepce podpory mládeže 2014–2020
	Strategie regionálního rozvoje 2021+
	Strategie sociálního začleňování 2021-2030
	Dohoda o partnerství OP 2021-2027
	Evropa 2020, Agenda 2030*
	Strategický rámec Česká republika 2030
	Záměr rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti v základním vzdělávání
	Koncepce jazykového vzdělávání 2017–2022
	Strategie romské integrace do roku 2021-2030
	Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020
	Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027
	Koncepce včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí v oblasti vzdělávání
Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020	
Krajské dokumenty	Strategie rozvoje Pardubického kraje 2021–2027
	Regionální inovační strategie Pardubického kraje
	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji (2020–2024)
	Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Pardubického kraje II
	Školská inkluzivní koncepce Pardubického kraje
Strategie na jiných územích, než je správní obvod ORP	Integrovaná strategie Komunitně vedeného místního rozvoje území MAS ORLICKO
Strategie SMO	Strategie území správního obvodu ORP Žamberk v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a servisu samosprávám v území (2015–2024)
	Strategie území správního obvodu ORP Králíky v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a zdravotnictví (2015–2024)

Zdroj: vlastní zpracování pozn.: * tyto dokumenty jsou svým rozsahem a dopadem nadnárodní

A. Strategie na národní úrovni

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

Strategie vzdělávací politiky byla v říjnu 2020 schválena Vládou ČR. Jedná se o hlavní strategický dokument pro rozvoj vzdělávací soustavy ČR a jeho nejdůležitějším úkolem je stanovení směru rozvoje školství a priority investic na dalších deset let. Cílem je modernizovat vzdělávací systém Česka v oblasti regionálního školství, zájmového a neformálního vzdělávání a celoživotního učení, připravit ho na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají. Úkol definovat vize českého školství ve výhledu 2030+ dostala expertní skupina v čele s prof. PhDr. Arnoštem Veselým, Ph.D. z Univerzity Karlovy v Praze. Strategie 2030+ je rozdělena na dva hlavní strategické cíle a čtyři strategické linie.

Strategické cíle:

- Zaměřit vzdělávání více na získání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život.
- Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu žáků a student.

Strategické linie:

- Proměna obsahu a způsobu vzdělávání.
- Podpora učitelů a ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání.
- Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráci.
- Zvýšení financování a zajištění jeho stability.

Strategie se mj. zaměřuje na digitální vzdělávání. Ve strategické linii Proměna obsahu a způsobu vzdělávání je definována oblast „Vyšší míra využívání digitálních technologií, smysluplná práce s nimi“. Tato kapitola navazuje na dříve platnou Strategii digitálního vzdělávání do roku 2020.

Odkaz: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2019-2023 navazuje na předchozí záměr, který byl definován na období 2015-2020. Nově definovaný dlouhodobý záměr vychází z výše popsané Strategie 2030+ a jeho tři klíčové cíle jsou:

- Více peněz za kvalitní práci pedagogů.
- Dokončení revize kurikula a podpora implementace inovovaných RVP do škol.
- Zlepšení řízení škol a školských zařízení zefektivněním spolupráce centra a středního článku řízení (krajské úřady).

Odkaz: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dz-cr-2019-2023>

Koncepce podpory mládeže 2014–2020

Tento dokument nebyl prozatím aktualizován, platí ve stávajícím znění.

Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020 určuje strategické cíle státní politiky ve vztahu k mládeži. Reflektuje potřeby mládeže zejména v oblasti vzdělávání a mobility, zaměstnanosti a podnikání mladých lidí, kultury a tvořivosti, jejich participace, zdraví a zdravého životního stylu, mládeže s omezenými příležitostmi a dobrovolnictví. Zabývá se také environmentální a globální rozvojovou problematikou včetně přístupu mladých lidí k právům a informacím. Cílovou skupinou Koncepce 2020 jsou mladí lidé do 30 let. Koncepce 2020 pracuje s pojmy pilířů, horizontálních priorit, strategických cílů, dílčích cílů a opatření.

Vybrané strategické cíle s vazbou na oblast MAP:

- Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k právům.

- Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k informacím.
- Vytvářet příznivé a udržitelné podmínky pro účast dětí a mládeže v zájmovém a neformálním vzdělávání.
- Rozšiřovat a zatraktivnit nabídku činností ve volném čase a motivovat děti a mládež k jejímu aktivnímu využití.
- Podporovat zvyšování přeshraniční mobility mládeže.
- Zlepšovat podmínky pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže.
- Podporovat aktivní zapojení dětí a mládeže do rozhodovacích procesů a do ovlivňování společenského a demokratického života.
- Podporovat všestranný a harmonický rozvoj dětí a mládeže s důrazem na jejich fyzické a duševní zdraví a morální odpovědnost.
- Vytvářet příznivé podmínky pro dobrovolnictví mladých lidí včetně oceňování a dobrovolných činností.
- Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi.
- Motivovat děti a mládež k životu s principy udržitelného rozvoje a rozvíjet jejich environmentální gramotnost.
- Podporovat rozvoj kompetencí dětí a mládeže pro bezpečné a tvořivé užívání médií.
- Nabízet dětem a mládeži rozmanité cesty ke kultuře, umění a tradicím.

Odkaz: <https://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020>

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

Národní strategický dokument, který navazuje na předchozí dokument regionálního rozvoje. Cílem dokumentu je identifikace tematických oblastí, ve kterých je žádoucí územně specifický přístup. Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ téma vzdělávání a oblast školství řeší opatřeními: „Obnovit a modernizovat infrastrukturu a vybavenost škol a školských zařízení v regionálních centrech a jejich zázemí a zajistit služby péče o děti“. Konkrétně se ve svém znění soustředí na obnovu a modernizaci budov škol. Dále, opatřením: „Zlepšit dostupnost vzdělávání, zajistit kvalitní vzdělávací infrastrukturu a infrastrukturu služeb péče o děti“, které se ve své náplni věnuje zajištění dostupnosti mikrojeslí a dětských skupin, vč. obnovení infrastruktury.

Odkaz: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021>

Strategie sociálního začleňování 2021-2030

Strategie sociálního začleňování 2021-2030 navazuje na dříve platnou strategii 2014-2020. Byla schválena v lednu 2020 a je v souladu s ústavními principy a mezinárodními závazky ČR. Strategie sociálního začleňování 2021-2030 byla jednou z podmínek pro čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie v programovém období 2021+. Národní dokument zastřešuje hlavní oblasti významné pro sociální začleňování osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených. Materiál také pokrývá oblasti boje s chudobou.

Odkaz: <https://www.mpsv.cz/strategie-socialniho-zaclenovani-2021-2030>

Dohoda o partnerství OP 2021–2027

V době přípravy této části dokumentu byl připraven návrh Dohody o partnerství 2021-2027. Příprava strategického dokumentu byla zahájena v roce 2018 a popisuje základní cíle, charakteristiky a parametry využívání fondů EU pro období 2021-2027. Znění aktuálně dostupné verze je dostupné pod odkazem.

Odkaz: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/s/verejna-konzultace-k-prvnimu-navrhu-dohody-o-partn>

Evropa 2020, Agenda 2030

Evropa 2020 je desetiletou strategií Evropské unie, která se zaměřuje na vytváření pracovních míst a hospodářský růst. Byla zahájena v roce 2010 s cílem vytvořit podmínky pro inteligentní a udržitelný růst podporující sociální začleňování.

Strategie Evropa 2020 předkládá tři vzájemně se posilující priority:

- Inteligentní růst: rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích;
- Udržitelný růst: podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje;
- Růst podporující začlenění: podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.

Hlavní cíle EU do roku 2020:

- 75 % obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let by mělo být zaměstnáno;
- % HDP EU by měla být investována do výzkumu a vývoje;
- v oblasti klimatu a energie by mělo být dosaženo cílů „20-20-20“;
- podíl dětí, které ukončí předčasně školní docházku, by měl být pod hranicí 10 % a nejméně 40 % mladší generace by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání;
- počet osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením by měl klesnout o 20 milionů.

Politika EU v oblasti vzdělávání je založena na spolupráci mezi členskými státy. Členské státy jsou nadále odpovědné za obsah výuky a organizaci vzdělávacího systému a systému odborného vzdělávání a jejich kulturní a jazykovou rozmanitost. Evropská spolupráce v oblasti odborného vzdělávání a přípravy od roku 2002 probíhá podle tzv. Kodaňského procesu, kdy si členské státy a další zúčastněné země stanovují každé 2 roky konkrétní cíle. Tato spolupráce byla v roce 2010 znovu posílena přijetím tzv. Komuniké z Brugg.

V roce 2015 byl na Valném shromáždění OSN schválen nový globální rámec udržitelného rozvoje – Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 (dále Agenda 2030). Agenda 2030 je v plném souladu s evropskou vizí, Evropská unie přispěla k jejímu formování a je odhodlaná stát v čele jejího plnění. Důležitou úlohu při řešení několika konkrétních cílů Agendy 2030 hraje samotná strategie Evropa 2020. Cíl 4 a jeho opatření se týká vzdělávání a jeho plnění přispívá k budování rozvoje v rámci EU.

- Cíl: Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny.
- Hlavní cíle stanovené Evropskou unií ve strategii Evropa 2020 souvisí s počtem osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a dosažením terciárního vzdělání. Prostřednictvím agendy dovedností, strategického rámce Vzdělávání a odborná příprava 2020 pro vzájemné učení a výměny a programu Erasmus+ Evropská unie směřuje svoje úsilí k aktivní podpoře členských států při zlepšování kvality vzdělávání a odborné přípravy s cílem zajistit příležitosti pro mladé lidi.

Odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0739&from=EN>

Strategický rámec Česká republika 2030

Strategický rámec Česká republika 2030, stejně jako předešlý dokument, platný do roku 2020, udává směr, kam by se měl rozvoj naší země a společnosti vydat v příštích desetiletích. Dokument vytváří základní rámec pro ostatní strategické dokumenty na národní, krajské i místní úrovni a vychází ze dvou hlavních přístupů – kvality života a udržitelnosti. Jeho naplnění je zvýšit kvalitu života v České republice a nasměrovat naši zemi k rozvoji, který bude udržitelný po sociální, ekonomické i environmentální stránce. Rámec je rozdělen na šest kapitol – Lidé a společnost, Hospodářský model, Odolné ekosystémy, Obce a regiony, Globální rozvoj, Dobré vládnutí. Na oblast vzdělávání se soustředí kapitola čtyři – Obce a regiony, ve které je cíleno, že obce a regiony by v roce 2030 měly vytvořit podmínky pro harmonický rozvoj a omezit negativní jevy a občani mají mít dostupné garantované veřejné služby, vč. vzdělávání.

Odkaz: <https://www.cr2030.cz/strategie/>

Záměr rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti v základním vzdělávání

Tento dokument nebyl prozatím aktualizován, platí ve stávajícím znění.

Záměr rozvoje gramotností je vymezen na období 5 let (2013–2018) a opírá se o předpoklad, že získávání určitých základních dovedností na školní úrovni je zásadní pro rozvoj klíčových kompetencí v rámci kontinuity celoživotního učení. Záměr rozvoje gramotností vytváří podmínky pro zvýšení pozornosti věnované této důležité oblasti. Klade si za cíl vyvolat odborné i širší veřejné diskuze, iniciovat změny v přístupu k výuce čtení a matematiky, poskytovat informace učitelům a školám o aktuální úrovni výkonu a uvést tyto změny celoplošně do života a dlouhodobou podporou zajistit udržitelnost dosažených výsledků.

Jednotlivá opatření:

- Přesnější a náročnější stanovení cílů v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti.
- Budování systému monitorujícího dosahování těchto cílů na různých úrovních
- Poskytování adekvátní podpory tam, kde se vytyčené úrovně gramotností nedaří dosahovat

Dlouhodobým cílem je zvýšit úroveň čtenářské a matematické gramotnosti, zmenšit podíl žáků, kteří nedosahují minimální úrovně čtenářské a matematické gramotnosti, a naopak zvýšit podíl žáků s vysokým stupněm úrovně těchto gramotností. Konečným cílem je u všech skupin žáků zlepšit úroveň gramotností, a tím i jejich šance na úspěch v dalším studiu a pracovním i osobním životě.

Odkaz: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/zamer-rozvoje-ctenarske-a-matematicke-gramotnosti-v-1>

Koncepce jazykového vzdělávání 2017–2022

Koncepce navazuje na dokument Národní plán výuky cizích jazyků a v jeho znění je sledován dlouhodobý klíčový cíl výuky cizích jazyků – Posílení komunikačních kompetencí žáků v cizích jazycích. Dlouhodobý klíčový cíl je dělen na dílčí cíle – Komunikační kompetence žáků v cizích jazycích; jazyková, oborová a metodická vybavenost učitelů cizích jazyků; příprava budoucích učitelů cizích jazyků; zajištění dobrých a vhodných podmínek jazykového vzdělávání.

Na základě zjištěných informací a provedené analýzy byly definovány tyto priority:

- Metodicko-didaktické a jazykové semináře v rámci DVPP.
- Profil absolventa.
- Podpora mobility žáků a učitelů (cizích jazyků i neязыkových oborů).
- Ověřování úrovně jazykových znalostí a dovedností žáků.
- Rozvoj Metodických kabinetů (v rámci projektu IPs IMKA).
- Systematická úprava RVP dokumentů a rozvoj ŠVP.

Odkaz:

https://www.nidv.cz/images/ntopics/manual-nahrane/Koncepce_jazykoveho_vzdelavani_PV_compressed.pdf

Strategie romské integrace do roku 2021-2030

Strategie romské integrace do roku 2021-2030 vychází z národních strategických dokumentů ČR. Primárně se jedná o Strategický rámec ČR 2030, Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020 a Národní program reforem ČR. Jeden strategický cíl je zaměřen na vzdělávání.

Na základě definovaných problémů byly popsány tyto strategické cíle:

- Snížit míru anticikanismu.
- Zvýšit úroveň dosaženého vzdělání Romů.
- Zajistit rovný přístup Romů ke kvalitnímu bydlení.
- Zajistit rovný přístup Romů k zaměstnání.
- Zajistit rovný přístup Romů ke kvalitní zdravotní péči a sociálním službám.

Odkaz: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/aktuality/verejna-konzultace-ke-strategii-romske-integrace-2021-2030--181257/>

Strategie celoživotního učení ČR

Současné koncepce celoživotního učení s vazbou na problematiku MAP:

- Od kolébky do zralého věku – profesní stálá příprava, osobní rozvoj, aktivní občanství, podpora rozvoje společnosti;
- Sociální inkluze – zabývá se skupinou, jejichž počáteční vzdělávání a příprava nebyla uspokojivá a adekvátní, je potřeba nápravy, doplnění.

Současná vize na podporu celoživotního učení v ČR zdůrazňuje ekonomický, environmentální i sociální aspekt přínosu celoživotního učení.

Hlavní strategické směry Strategie:

- Rovný přístup – snaha podporovat dostupnost a rovnost šancí v přístupu ke vzdělávacím příležitostem během celého životního cyklu. Za tímto účelem je třeba rozšířit nabídku vzdělávacích příležitostí, zajistit její rozmanitost a pestrost, s ohledem na inkluzi.
- Funkční gramotnost – snaha jejího rozvoje, včetně rozvoje celoživotních kompetencí k učení.
- Sociální partnerství – je třeba rozvíjet spolupráci se sociálními partnery, podporovat soulad nabídky vzdělávacích příležitostí s potřebami ekonomického, environmentálního a sociálního rozvoje.
- Stimulace poptávky – snaha o vzbuzení zájmu po celoživotním učení u všech cílových skupin.
- Kvalita – podporovány a propagovány by měly být kvalitní nabídky vzdělávacích příležitostí, včetně snahy o jejich dostupnost.
- Poradenství – je nezbytným předpokladem pro úspěšné fungování kvalitního systému celoživotního učení.

Opatření vedoucí k zajištění kvalitního a dostupného dalšího vzdělávání:

- Stimulovat jednotlivce i zaměstnavatele k rozšíření účasti na dalším vzdělávání a ke zvýšení investic do dalšího vzdělávání, provázat systémovou a programovou složku finanční podpory dalšího vzdělávání.
- Vytvořit podmínky pro sladění nabídky vzdělávání s potřebami trhu práce.

Odkaz: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020

Tento dokument nebyl prozatím aktualizován, platí ve stávajícím znění.

Strategickým cílem Strategie je nadále rozvíjet, posilovat spolupráci, kompetence a kapacity dotčených subjektů, rozšiřovat pomoc obětem trestných činů, zvyšovat efektivitu přijímaných preventivních opatření a reagovat na nové hrozby a trendy, které se v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku objevují.

Priority:

- Usilovat o eliminaci všech forem diskriminace včetně rasismu, xenofobie, náboženské netolerance, mj. prostřednictvím osvěty, vzdělávacích aktivit;
- usilovat o vytváření bezpečného a pozitivního prostředí ve školách prostřednictvím ochrany dětí před všemi formami násilí, šikany a sexuálního zneužívání.

Dne 15. 6. 2020 došlo k projednání a vyhodnocení Strategie a ke schválení prodloužení termínu pro předložení nové Strategie od roku 2021 a s tím i prodloužení platnosti stávajícího dokumentu do přijetí nového. Nová Strategie prevence kriminality v ČR má být vládě předložena ke schválení do konce září 2021, a to již včetně akčního plánu.

Odkaz: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027

Dokument je základním strategickým dokumentem MŠMT, který vytvořil rámec primární prevence rizikového chování, vychází z dokumentu pro období 2013–2018 a vymezuje základní pilíře politiky primární prevence:

- systém
- koordinace
- legislativa
- vzdělávání
- financování
- evaluace

Každý cíl má v dokumentu stanovené své cíle a priority. Součástí Národní strategie 2019-2027 jsou navázané akční plány. První akční plán bude realizován 2019-2021, kdy dojde k analýze stávajícího stavu, vymezení silných, slabých stránek a nastavení efektivního systému. Celý aktuální Akční plán je k dispozici: http://www.msmt.cz/uploads/akcni_plan_primarni_prevence_2019_21.pdf a Národní strategie pro období 2019-2027 zde: http://www.msmt.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf.

Koncepce včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí v oblasti vzdělávání

Dokument zdůvodňuje potřeby včasné péče ve vztahu k následné školní úspěšnosti dětí ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, vymezuje největší rizika a problémy, ale i příležitosti, které jsou v systému vzdělávání vytvořeny k realizaci včasné péče. Koncept je platný od roku 2005 a zatím nedošlo k jeho obměně nebo aktualizaci.

Doporučení k zabezpečení podmínek k optimálnímu rozvoji dětí cílové skupiny před nástupem do povinné školní docházky:

- zajistit provázání jednotlivých institucí, které o děti pečují (sociálně-právní ochrana dítěte, příslušná zdravotnická zařízení, pedagogicko-psychologické poradenství) ve sjednoceném systému,
- vedle osvěty a motivace v cílových komunitách je potřebné hledat i nástroje, které vytvoří tlak na rodiče, jejichž dítě zjevně v důsledku sociokulturně znevýhodňujícího prostředí rodiny potřebuje navštěvovat předškolní zařízení,
- programy a opatření v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, kteří působí v předškolním vzdělávání,
- programy a opatření zaměřené na zvýšení počtu dětí ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, které budou absolvovat předškolní vzdělávání v mateřských školách nebo v přípravných třídách,
- společné programy a opatření resortu školství, mládeže a tělovýchovy, práce a sociálních věcí a resortu zdravotnictví, které budou působit na rodiče dětí ze sociálně znevýhodňujícího prostředí, aby převzali větší zodpovědnost za rozvoj dětí v období před nástupem do povinné školní docházky a aby se předškolní přípravou dětí seriózně zabývali,
- realizace programů zaměřených na pilotní ověřování projektů včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí. Projekty budou zaměřeny na:
 - vytvoření středisek včasné péče při mateřských školách nebo základních školách zřizujících přípravné třídy,
 - vytvoření a realizace pobytových kurzů pro rodiče a děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí ve věku od tří let do zahájení školní docházky,
 - vytvoření a realizace prezenčních dlouhodobých kurzů pro rodiče a děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí ve věku od tří let do zahájení školní docházky.
- Připravovaná podpora zajistit provázání jednotlivých institucí, které o děti, žáky a studenty pečují (sociálně-právní ochrana dítěte, příslušná zdravotnická zařízení, pedagogicko-psychologické poradenství) ve sjednoceném systému,

- vedle osvěty a motivace v cílových komunitách je potřebné hledat i nástroje, které vytvoří tlak na rodiče, jejichž dítě zjevně v důsledku sociokulturně znevýhodňujícího prostředí rodiny potřebuje navštěvovat předškolní zařízení,
- programy a opatření v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, kteří působí v předškolním vzdělávání,
- programy a opatření zaměřené na zvýšení počtu dětí ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, které budou absolvovat předškolní vzdělávání v mateřských školách nebo v přípravných třídách,
- společné programy a opatření resortu školství, mládeže a tělovýchovy, práce a sociálních věcí a resortu zdravotnictví, které budou působit na rodiče dětí ze sociálně znevýhodňujícího prostředí, aby převzali větší zodpovědnost za rozvoj dětí v období před nástupem do povinné školní docházky a aby se předškolní přípravou dětí seriózně zabývali,
- realizace programů zaměřených na pilotní ověřování projektů včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí. Projekty budou zaměřeny na:
 - vytvoření středisek včasné péče při mateřských školách nebo základních školách zřizujících přípravné třídy,
 - vytvoření a realizace pobytových kurzů pro rodiče a děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí ve věku od tří let do zahájení školní docházky,
 - vytvoření a realizace prezenčních dlouhodobých kurzů pro rodiče a děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí ve věku od tří let do zahájení školní docházky.

Odkaz: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/koncepce-vcasne-pece-o-deti....pdf

Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané

Samostatná koncepce této oblasti se nazývá „Koncepce péče o mimořádně nadané děti a žáky pro období let 2014–2020“, který navazuje na stejnojmenný dokument z let 2009-2013. Koncepce 2014–2020 se odlišuje od předchozí koncepce zejména v tom, že se neomezuje pouze na cílovou skupinu (mimořádně) nadaných dětí, žáků a studentů, nýbrž je zaměřena šířeji – na podporu identifikace, rozvoje a uplatnění nadání dětí, žáků a studentů (dále jen podpora nadání). Koncepce 2014–2020 vychází ze Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020, jejíž součástí je i podpora nadaných.

Oblasti Koncepce 2014–2020:

- podpora dlouhodobé a systematické práce s talentovanými dětmi a mládeží, zahrnuje jak formální, tak zájmové a neformální vzdělávání,
- zavedení změn v legislativě (vymezit kategorie nadaný žák a mimořádně nadaný žák, zahrnout nadané do skupiny dětí, žáků a studentů se SVP, zahrnout do typů nadání uvedených ve Vyhlášce „73“ manuální dovednosti, možnost akcelerace žáka v některých předmětech na dvou školách různého stupně: MŠ/ZŠ, ZŠ/SŠ, SŠ/VŠ),
- vytvářet metodiky a speciální materiály pro podporu nadání ve škole i mimo školu, zaměřit se i na práci s nadanými dětmi se zdravotním postižením,
- podpora koordinátorů péče o nadané (psychologové, speciální pedagogové), příprava budoucích pedagogů (zavedení oblasti péče o nadané a rozvoj talentu do studijního programu),
- podporovat spolupráci škol se zaměstnavateli a profesními svazy/organizacemi, zapojit do řešení otázek podpory nadání externí experty,
- na MŠMT vytvořit pozici koordinátora,
- systematicky zapojovat ČR do mezinárodních struktur (zejména CEE-Forum) a projektů, navázat užší spolupráci se Slovenskem,
- vytvářet příležitosti pro realizaci výzkumu s nadanými,

- vytvořit pracovní skupiny pro oblast soutěží a volnočasových aktivit pro podporu nadání.

Odkaz: <https://www.msmt.cz/file/35232/>

Nově schválená Strategie 2030+ ve svých prioritách řeší i oblast společného vzdělávání, vč. vzdělávání nadaných dětí a žáků.

B. Strategie na jiných územích, než je správní obvod ORP

Integrovaná strategie Komunitně vedeného místního rozvoje území MAS ORLICKO

Jedná se o místní rozvojovou strategii zpracovanou pro období 2021+ pro území MAS ORLICKO, z.s. Toto území plně zahrnuje ORP Žamberk a ORP Králíky, dále je tvořeno téměř celým SO ORP Ústí nad Orlicí a SO ORP Česká Třebová a mikroregionem Severolanškrounsko. Klíčovými součástmi strategie jsou analýza území, strategie území a její implementace.

Vzdělávání a péči o děti je věnována jak část analýzy včetně samostatné SWOT-3 analýzy, tak i návrhová část. Návrhová část strategie má celkem 4 klíčové oblasti. Vzdělávání je součástí oblasti č. 1 Lidé a občanská společnost, oblast se dělí na další 4 podoblasti, ke kterým se váží specifické cíle a jednotlivá opatření. Dále se oblast vzdělávání dotýká specifického cíle oblasti 3.

Tabulka 3: Opatření a aktivity Komunitně vedeného místního rozvoje území týkající se vzdělávání MAS ORLICKO

Klíčové potřeby v oblasti formálního a neformálního vzdělávání	Investiční rozvoj území
SC Vzdělávání jako pilíř udržitelného rozvoje území	SC Bezpečná, dostupná a funkční občanská vybavenost v obcích
Opatření	Opatření
Optimální všestranný rozvoj žáků škol v celém spektru praktických činností a dovedností.	Dostupné a kvalitní zázemí pro vzdělávání a služby péče o děti
Dostatečná kapacita, odbornost a podpora účastníků vzdělávání.	
Podpora spolupráce, síťování a posilování absorpční kapacity území.	
Škola pro 21. století.	
Komunitní role ve vzdělávání	

Zdroj: vlastní zpracování

C. Krajské dokumenty, strategie SMO

Strategie rozvoje Pardubického kraje 2021–2027

Strategie rozvoje Pk je základním koncepčním materiálem, který navazuje na předchozí koncepci platnou mezi lety 2012–2020. Strategie se dělí na dvě části, analytickou a návrhovou část. Oblasti vzdělávání je v rámci celého kraje stručně charakterizováno v analytické části. **V návrhové části je oblast vzdělávání zmíněna v jedné z definovaných vizí:**

- Kraj disponuje stabilizovanou a dostupnou sítí školských zařízení, kde je vysoká kvalita výuky a probíhá její propojení s potřebami praxe.

V rámci definovaných rozvojových oblastí – Lidské zdroje, je na vzdělávání zaměřena jedna priorita a její opatření:

- Zlepšení znalostí a dovedností obyvatel kraje.
- Zvýšení kvality vzdělávání na všech stupních škol.
- Prohlubování spolupráce škol a zaměstnavatelů.
- Využití potenciálu neformálního, zájmového vzdělávání, environmentální výchovy a výchovy k udržitelnému rozvoji
- Zkvalitnění práce s nadanými dětmi, žáky a studenty

Odkaz:

https://portal.cenia.cz/eiasea/download/U0VBX1BBSzAwN0tfbmF2cmhfMjQ3OTE3MTQwMzczNjlyOTg4Ni5wZGY/PAK007K_navrh.pdf

Regionální akční plán Pk

Regionální akční plán Pardubického kraje pro období 2021–2027 je v tuto chvíli zpracováván Sekretariátem Regionální stálé konference Pardubického kraje, jeho finalizace a schválení se předpokládá v polovině roku 2021. **Stávající RAP Pk v bodě 1 Podpora kvalitního systému vzdělávání specifikuje priority Pardubického kraje ve vazbě na MAP následovně:**

- Infrastruktura pro předškolní vzdělávání.
- Infrastruktura ZŠ.
- Infrastruktura zájmového a neformálního vzdělávání mládeže.
- Zvýšení kvality vzdělávání (předškolní, primární, sekundární a celoživotní) v regionu.
- Podpora venkovských komunitních škol.
- Sociální integrace dětí a žáků.

Odkaz: https://paradnikraj.cz/wp-content/uploads/2021/02/Regionalni_akcni_plan_Pk_textova_cast.pdf

Regionální inovační strategie Pardubického kraje

Jedná se o hlavní koncepční materiál Pardubického kraje pro oblast vědy, výzkumu, vývoje, inovací a podnikání. Vize Pk říká: „Pardubický kraj – konkurenceschopný region, který se progresivně rozvíjí díky vysoké inovační aktivitě firem, špičkovému výzkumu a vzdělání, kreativitě a podnikavosti svých obyvatel“. Konkrétně definuje tři klíčové oblasti změn:

- A: Dostatek kvalitních lidských zdrojů pro potřeby praxe
- B: Posílení kvality a ekonomického přínosu veřejného výzkumu
- C: Zvýšení inovační výkonnosti a podnikatelské aktivity vedoucí k ekonomické efektivitě firem

Odkaz: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/ris3_strategie.pdf

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji (2020–2024)

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pk představuje klíčový strategický dokument kraje v oblasti vzdělávání. Navazuje na již schválené dokumenty PK v této oblasti, dále na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR. Vychází z regionálních specifíků rozvoje ekonomiky, trhu práce a společnosti, ze strategických dokumentů rozvoje kraje a dokumentů vztahujících se k rozpočtu kraje, které ovlivňují úroveň vzdělávání, stav a rozvoj vzdělávací soustavy Pardubického kraje. Dokument je rozdělen na analytickou část, ve které představuje ekonomický, sociální a demografický vývoj PK a vzdělanostní strukturu obyvatelstva. Druhá část představuje vyhodnocení vzdělávací soustavy Pk cíle, směry a kritéria jejího rozvoje.

Pro oblast základního jsou stanoveny tyto cíle:

- Rovné příležitosti v základním vzdělávání:
 - Podporovat zřizovatele při navyšování kapacit ZŠ tak, aby každý žák plnil povinnou školní docházku měl zajištěno místo ve spádové škole.
 - Podporovat zapojení ZŠ do programu MPSV Potravinová pomoc dětem ve vážné sociální nouzi nebo do jiných dotačních programů se stejným zaměřením.
 - Eliminovat odklady školní docházky.
 - Udržet podíl žáků odcházejících do víceletých gymnázií pod 10 % ve všech okresech Pk.
 - Zvyšovat kompetence pedagogů ZŠ ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (včetně dětí mimořádně nadaných).
 - Podporovat integraci žáků s nedostatečnou znalostí českého jazyka.
- Zvýšení kvality základního vzdělávání:
 - Poskytovat metodickou podporu pracovníkům ZŠ a jejich zřizovatelům.
 - Podporovat polytechnické vzdělávání a rozvoj manuální zručnosti žáků.
 - Zvyšovat kompetence pedagogů ZŠ v oblasti formativního hodnocení.
 - Podporovat čtenářskou, matematickou a digitální gramotnost.
 - Podporovat zapojení ZŠ do aktivit zaměřených na rozvoj potenciálu žáků, včetně rozvoje jejich tvořivosti, osvojování zásad trvale udržitelného rozvoje a zdravého životního stylu.
 - Podporovat zapojení ZŠ do aktivit zaměřených na rozvoj digitálních kompetencí, prohlubování znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti a využívání prvků polytechnické výchovy ve vzdělávání.
 - Podporovat zapojení ZŠ do aktivit zaměřených na profesní rozvoj pedagogů a vedoucích pracovníků.
 - Vytvářet podmínky pro prezentaci aktivit ZŠ.

Odkaz: <https://www.pardubickykraj.cz/pro-skoly/84274/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-v-pardubickem-kraji-2016-2020>

Pro oblast předškolního vzdělávání jsou stanoveny tyto cíle:

- Dostupnost předškolního vzdělávání:
 - Podporovat zřizovatele při rozšiřování kapacit MŠ v lokalitách, kde bude v následujících letech trvalý převis poptávky po umístění dětí ve věku od 3 do 6 let do MŠ.
 - Podporovat zapojení MŠ do výzvy Potravinová pomoc dětem ve vážné sociální nouzi nebo do jiných dotačních programů se stejným zaměřením.
- Zvýšení kvality předškolního vzdělávání:
 - Poskytovat metodickou podporu pracovníkům MŠ a jejich zřizovatelům.
 - Podporovat zřizovatele ve snižování počtu dětí ve třídě s ohledem na možnosti MŠ.
 - Zvyšovat kompetence pedagogů MŠ ke vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (včetně dětí mimořádně nadaných).
 - Zvyšovat kompetence pedagogů MŠ v oblasti formativního hodnocení.

- Podporovat zapojení MŠ do aktivit zaměřených na rozvoj potenciálu dětí, včetně rozvoje jejich tvořivosti, osvojování zásad trvale udržitelného rozvoje a zdravého životního stylu.
- Podporovat zapojení MŠ do aktivit zaměřených na rozvoj digitálních kompetencí, prohlubování znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti a využívání prvků polytechnické výchovy ve vzdělávání.
- Podporovat zapojení MŠ do aktivit zaměřených na profesní rozvoj pedagogů a vedoucích pracovníků.
- Vytvářet podmínky pro prezentaci aktivit MŠ.

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Pardubického kraje II

Dokument Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Pardubického kraje II byl v březnu 2020 projednán a schválen pracovní skupinou. Předmětem dokumentu je návrh řešení v definovaných a zkoumaných deseti tématech, které reagují na vzdělávací priority Pardubického kraje. Témata, která jsou součástí Krajského akčního plánu II jsou a budou implementovány prostřednictvím projektu I-KAP II. Jedná se o témata těchto oblastí:

- Podpora nadání u všech žáků a specifická podpora mimořádně nadaných žáků (včetně profesní podpory učitelů, kteří pracují s nadanými žáky).
- Podpora rozvoje gramotností s akcentem na čtenářskou, matematickou a digitální gramotnost.
- Prevence předčasných odchodů žáků ze vzdělávání.
- Podpora různých forem mobility pro žáky i pracovníky ve vzdělávání.
- Podpora pedagogických pracovníků formou cíleného vzdělávání, mentoringu a síťování se zkušenými kolegy.
- Prohloubení vzájemně prospěšné spolupráce mezi školami a firmami v regionu.
- Podpora kariérového poradenství a celoživotního vzdělávání

Odkaz: <https://www.klickevzdelani.cz/Verejnost/Ze-zivota-skol/KAP-Krajsky-akcni-plan/category/kap/krajsky-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani-pardubickeho-kraje-ii-schvalen>

Školská inkluzivní koncepce Pardubického kraje

Cílem Školní inkluzivní koncepce kraje je naplánování aktivit, které povedou ke zvýšení kvality inkluzivního vzdělávání. Aktuálně platná koncepce je plánována na dobu 2020-2021, pak bude aktualizována. V rámci analytické části je představen stav inkluzivního vzdělávání na základě zjištěných dat. Následuje SWOT analýza, která shrnuje zjištění a poznatky analytické části. Koncepce je zakončena návrhovou – implementační částí, která je charakterizována čtyřmi prioritami:

- Podpora školních poradenských pracovišť.
- Podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků.
- Podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Další aktivity vedoucí k podpoře inkluze.

Jednotlivé priority jsou rozpracovány do několika dílčích cílů/návrhových opatření.

Odkaz: <https://www.klickevzdelani.cz/Verejnost/Ze-zivota-skol/KAP-Krajsky-akcni-plan/category/kap/skolska-inkluzivni-koncepce-pardubickeho-kraje>

Strategie území správního obvodu ORP Žamberk v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a servisu samosprávám v území (2015–2024)

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024 pro území správního obvodu ORP Žamberk. Téma školství je podrobně analyzováno v části 3. Pro vazbu na téma školství však nalezneme i v jiných částech, úzce jsou s ním svázána např. data o demografické struktuře obyvatel. V části školství se dokument podrobně zabývá předškolním a základním vzděláváním – počtem škol a jejich dělením dle různých kritérií (zřizovatel, úplnost X

neúplnost škol apod.). Důležitými údaji jsou data o kapacitním využití škol (mateřských i základních) a financování škol. Přes poměrně značné finanční zatížení obecních rozpočtů je definována snaha o zachování stávající sítě škol, zejména 1. stupně ZŠ v příslušných obcích. Dokument také definuje známé investiční potřeby škol, celkové odhadované investice do roku 2023 činí 192,170 mil. Kč. **V návrhové části pro oblast školství dokument vymezuje 3 problémové oblasti a v jejich rámci cíle:**

- Udržitelnost škol, zejména malých a malotřídních:
 - Podpořit spolupráci škol a tím vytvořit podmínky pro jejich efektivnější provoz.
 - Posílit potenciál škol ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Špatný technický stav školních budov a vybavení:
 - Využití fondů EU k revitalizaci školních budov, zateplení a energetickým úsporám.
- Podpora technického a přírodovědného vzdělávání:
 - Rozvoj komunikace a spolupráce mezi základními školami, středními školami a zaměstnavateli v regionu.
 - Vytváření podmínek na ZŠ pro získání technických dovedností (dílny ...).

Strategie území správního obvodu ORP Králíky v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a servisu samosprávám v území (2015–2024)

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024 pro území správního obvodu ORP Králíky. Téma školství je podrobně analyzováno v části 3. Pro vazbu na téma školství však nalezneme i v jiných částech, úzce jsou s ním svázána např. data o demografické struktuře obyvatel. V části školství se dokument podrobně zabývá předškolním a základním vzděláváním – počtem škol a jejich dělením dle různých kritérií (zřizovatel, úplnost X neúplnost škol apod.). Důležitými údaji jsou data o kapacitním využití škol (mateřských i základních) a financování škol. Dokument konstatuje, že zachování sítě mateřských a základních škol je důležitým stabilizačním prvkem v obcích daného území a ze strany obcí je snaha tyto subjekty zachovat. Demografický vývoj a výhled však ukazuje na klesající trend počtu žáků. V dokumentu je ještě zmíněna existence Výchovného ústavu v Králíkách, jehož zřizovatelem bylo MŠMT a které již v současné době neprovozuje svoji činnost. Dokument dále konstatuje, že v oblasti neexistuje Středisko volného času, které by zastřešilo zájmovou oblast v odpoledních hodinách. Rovněž poukazuje na špatné zázemí pro sportovní činnost v jednotlivých obcích (zastaralé sály, tělocvičny). Kapacita jediné ZUŠ v šetřené oblasti je trvale kapacitně nedostačující.

V návrhové části pro oblast školství dokument vymezuje 2 problémové okruhy a jejich cíle:

- Absence organizace zastřešující volnočasové aktivity:
 - Založení organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání.
 - Pilotní provoz organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání.
- Nedostatek specialistů na školách:
 - Společně sdílet logopeda a psychologa.

Odkaz: <http://data.kraliky.eu/download/mos.pdf>

1.1.3 Charakteristika školství v řešeném území

V šetřeném území existuje dostupná síť škol, která kapacitně pokrývá počet dětí a žáků. Obecně platí, že do venkovského typu škol dochází menší počet dětí a žáků, jejich kapacita je někde dostačující a někde nízká. Problémem se tak dlouhodobě stává otázka financování, kdy zejména malé obce doplňují nad rámec svých povinností rozpočty škol. S plnými kapacitami se potýkají některé mateřské školy v centech sledovaného území. Pro kvalitu života obyvatel je také třeba zmínit trávení volného času a kulturu, dostupnost zájmového a neformálního vzdělávání hraje zejména u dětí a mládeže významnou úlohu i v návazných oblastech (prevence rizikového chování, rozvoj zájmu a nadání, výchova k zdravému životnímu stylu). Potenciál škol a investice je tedy žádoucí využít v roli komunitních center, kterými se školy mohou stát.

SO ORP Králíky

Ve SO ORP Králíky jsou všechny mateřské školy zřizovány příslušnou obcí, v Červené Vodě, Lichkově a Mladkově jsou mateřské školy součástí základních škol, MŠ v Králíkách a Červeném Potoce jsou zřízeny jako samostatné subjekty. Mateřská škola Červený Potok má detašované pracoviště v Prostřední Lipce. V území nepůsobí žádná soukromá mateřská škola nebo církevní mateřská škola. Centrem vzdělávání v oblasti je město Králíky. Je spádovou obcí pro 6.–9. ročník ZŠ pro obce Lichkov a Mladkov a nabízí základní školu o kapacitě 800 žáků se školní jídelnou, tělocvičnou a vybudovaným sportovištěm. Ve městě jsou dále tři mateřské školy, základní škola praktická a základní škola speciální (zřizovatel Pardubický kraj), základní umělecká škola. Základní škola všech ročníků a mateřská škola je také v Červené Vodě. Obec Mladkov nabízí mateřskou školu a první tři ročníky základní školy. Obec Lichkov mateřskou školu a prvních pět ročníků základní školy. Na Dolní Moravě není žádný vzdělávací subjekt. Každá škola řeší samostatně způsoby optimálního naplňování tříd, nabídky zájmových činností a mimoškolních aktivit. Uvedené školy příležitostně pořádají společenské a kulturní akce. Doprava žáků do škol není realizována školními autobusy, ale běžnými linkovými spoji nebo individuální dopravou.

Kapacita ZŠ i MŠ je přiměřená. V případě obcí Mladkov a Lichkov se jedná o malotřídní typy škol, které si udržují svoji funkčnost a zastávají funkci kulturního a integračního centra v obci. Obě obce v minulých letech významně investovaly do rekonstrukce a modernizace budov škol, zejména s cílem zvýšit jejich energetický statut. Využity byly fondy EU. Základní školy v Králíkách a Červené Vodě mají téměř dvojnásobnou kapacitu, než je jejich naplněnost, i přesto dokáží atraktivně využít veškeré prostory budov.

V SO ORP Králíky působí od 1. 9. 2017 SVČ ANIMO ze Žamberka, které v ZŠ a MŠ Červená Voda pořádá zájmové kroužky a příměstské tábory. Dále se v nabídce mimoškolních aktivit nachází omezená kapacita uměleckých zájmových kroužků (ZUŠ Králíky), a aktivity několik sportovních klubů, případně zájmových spolků. V roce 2020 byla v Červené Vodě započata stavba nové multifunkční sportovní haly, která rozšíří sportovní nabídku celému regionu Králicka.

Tabulka 4: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ve SO ORP Králíky (školní rok 2020/2021)

Název obce	MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ vzdělávající žáky dle §16 odst. 9b ŠZ	gymnázia
celkem škol	6	4	1	0	1	0
Červená Voda	1	1	0	0	0	0
Dolní Morava	0	0	0	0	0	0
Králíky	3	1	1	0	1	0
Lichkov	1	1	0	0	0	0

Mladkov	1	1	0	0	0	0

Zdroj: vlastní šetření

SO ORP Žamberk

V obcích SO ORP Žamberk bylo ve školním roce 2020/2021 celkem 40 ředitelství školských zařízení, patřících do oblastí základního školství a předškolního vzdělávání, která zajišťovala organizaci a provoz 23 mateřských škol, 20 základních škol, 3 základních uměleckých škol, 1 střediska volného času a 2 gymnázií nižšího stupně. Nejvíce školských zařízení je v Žamberku (celkem 9 ředitelství - 22,5 % v SO ORP Žamberk) a Letohradě (celkem 7 ředitelství – 17,5 % v SO ORP Žamberk), naopak v obcích České Petrovice, Pastviny, Sobkovice, Studené, Šedivec a Žampach není žádné. Lze tedy konstatovat, že 22,2 % obcí SO ORP Žamberk (6 obcí z 27) nedisponuje žádným školským zařízením základního školství ani předškolního vzdělávání a musí řešit docházku žáků a zajištění vzdělávání ve spolupráci s jinými obcemi.

Reakcí na sílící poptávku po alternativních směrech výuky lze označit vznik nových subjektů, případně spoluprací nových subjektů a stávajících zařízení. Při Letohradském soukromém gymnáziu vzniklo zařízení pro předškolní výchovu Lesní klub Strom života, které pracuje na principech lesních školek. Lesní klub Strom života funguje od 1. 9. 2021 samostatně pod zapsaným spolkem Educatis. Při Základní škole v Jamném nad Orlicí vznikla Montessori třída jejíž činnost byla zahájena v roce 2016. Aktuálně (během školního roku 2020/2021) ji navštěvuje 26 žáků (dvě třídy ve spojích). Iniciátorem vzniku této třídy je spolek Je otevřeno, který zároveň přispěl k otevření předškolního klubu v Jablonném nad Orlicí. Další novým vzdělávacím subjektem je soukromá škola ZŠ Erudio, která je návaznou aktivitou na poskytovanou službu hlídání dětí na základě živnostenského oprávnění v Žamberku. Základní škola svoji činnost zahájila ve školním roce 2016/2017. Činnost školy je podporována firmou Contipro a.s. Dolní Dobrouč a během školního roku 2020/2021 ji navštěvovalo 46 dětí, které byly rozděleny do pěti tříd (1.-5. ročník). Novým subjektem je také nová Mateřská škola Skipi s.r.o., která svou činnost zahájila se začátkem školního roku 2018/2019. Mateřská škola funguje na principech Montessori pedagogiky a je rozdělena na dvě třídy – jesle (dětí 2-3 let) s kapacitou 12 dětí a mateřskou školu (3-6 let) s kapacitou 25 dětí. Ve školním roce 2020/2021 mateřskou školu navštěvuje 37 dětí. Od 1. 2. 2019 funguje v rámci Rodinného centra se statutem Dětské skupiny MACEŠKA (zaregistrovaná pod MPSV dle zákona č. 247/2014 Sb), která do té doby v Žamberku fungovala na základě živnostenského oprávnění. U všech nově založených subjektů můžeme dlouhodobě sledovat postupný růst počtu dětí a žáků. Důvodem je nejen sílící poptávka rodičů po alternativních a nekonvenčních způsobech vzdělávání, ale někde také plná kapacita státních zařízení (např. město Letohrad).

Od 1. 1. 2020 obec Nekoř zřizuje příspěvkovou organizaci s názvem Mateřská škola a základní škola Josefa Luxe Nekoř. Do té doby se jedná o dva různé školské subjekty – Základní škola Nekoř a Mateřská škola Nekoř. V aktuální verzi dokumentu je pracováno již s jedním subjektem.

Prakticky všechny mateřské školy v obou SO přerušují svůj provoz v období letních prázdnin na dobu několika týdnů. Ve městech, kde je zařízení více obvykle dochází k dohodě o střídavém zajištění chodu MŠ, i přesto však zůstává část prázdnin nepokrytá zcela a část pouze s omezenou kapacitou. Tato situace je nepříznivá především pro pracující rodiče, pro které je nedostupnost služby dohledu o dítě v tuto dobu velmi problematická.

Tabulka 5: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ve SO ORP Žamberk (školní rok 2020/2021)

Název obce	MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ/MŠ vzdělávající žáky dle §16 odst. 9b ŠZ	gymnázia
celkem škol	23	20	3	1	1	2
Bystřec	1	1	0	0	0	0

Česká Rybná	0	1	0	0	0	0
České Petrovice	0	0	0	0	0	0
Dlouhoňovice	1	0	0	0	0	0
Hejnice	1	0	0	0	0	0
Helvíkovice	1	0	0	0	0	0
Jablonné nad Orlicí	1	1	1	0	0	0
Jamně nad Orlicí	1	1	0	0	0	0
Kameničná	1	0	0	0	0	0
Kláštorec nad Orlicí	1	1	0	0	0	0
Kunvald	1	1	0	0	0	0
Letohrad	3	2	1	0	0	1
Líšnice	1	1	0	0	0	0
Lukavice	1	1	0	0	0	0
Mistrovice	1	1	0	0	0	0
Nekoř	1	1	0	0	0	0
Orličky	1	1	0	0	0	0
Pastviny	0	0	0	0	0	0
Písečná	1	1	0	0	0	0
Sobkovice	0	0	0	0	0	0
Studené	0	0	0	0	0	0
Šedivec	0	0	0	0	0	0
Těchonín	1	1	0	0	0	0
Verměřovice	1	1	0	0	0	0
Záchlumí	1	1	0	0	0	0
Žamberk	2	3	1	1	1	1
Žampach	0	0	0	0	0	0

Poznámka: gymnázia v tomto kontextu je myšlen nižší stupeň gymnázií.

Zdroj: vlastní šetření

Zajištění dopravní dostupnosti do mateřských škol v území

V regionu SO ORP Žamberk a SO ORP Králíky v 32 lokalitách je zřízeno 29 mateřských škol – pokrytí v 90 % území. Mateřské školy nejsou zřízeny v 8 lokalitách: Česká Rybná, České Petrovice, Dolní Morava, Pastviny, Sobkovice, Studené, Šedivec, Žampach. Z těchto území je možné vyjízdit do nejbližší mateřské školy v území v regionu. Nejkratší vzdálenost výjezdu jsou 2 km, nejdelší vzdálenost 11 km. Průměrná vzdálenost je 5 km. Nejkratší časová dojíždka je 3 min., nejdelší 22 min. Průměrná doba dojíždky je 10,1 min. Rozmístění MŠ je dostatečné, vyjma území Dolní Moravy. Pokrytí dopravních spojů je značně nedostatečné v území: České Petrovice, Dolní Morava, Studené – převážně v ranních hodinách. Doprava do MŠ hromadnými prostředky však není reálná, neboť je předpoklad, že dítě je do MŠ doprovázeno rodičem, který však nemá možnost se hromadným prostředkem do místa vyjíždky navrátit. Z dotazníkového je patrné, že pro 44 % dotazovaných rodičů

je nejdůležitějším kritériem při výběru mateřské školy právě dostupnost a spádovost. Takové zjištění potvrzovaly i jednotlivé mateřské školy během tvorby Popisu potřeb. Mateřská škola Červený Potok organizuje způsob svozu, který funguje na bázi linkového dopravy, který jede z Králík s dozorem učitelky, která děti doprovází po dobu cesty.

Zajištění dopravní dostupnosti do základních škol v území:

V území v 32 lokalitách je zřízeno:

- 15 lokalit se základní školou s prvním stupněm – tedy do 5. třídy: Bystřec, Česká Rybná, Jamné nad Orlicí, Lichkov, Líšnice, Lukavice, Mistrovice, Mladkov, Nekoř, Orličky, Písečná, Těchonín, Verměřovice, Záchlumí, Žamberk.
- 7 lokalit se základní školou (první i druhý stupeň): Červená Voda, Jablonné nad Orlicí, Klášterec nad Orlicí, Králíky, Kunvald, Letohrad, Žamberk.
- Základní školy nejsou zřízeny v 11 územích: České Petrovice, Dlouhoňovice, Dolní Morava, Hejnice, Helvíkovice, Kameničná, Pastviny, Sobkovice, Studené, Šedivec, Žampach. Z těchto území je možné vyjízdit do nejbližší základní školy v území v regionu.

Nejkratší vzdálenost výjezdu z lokality bez školy je 1 km, nejdelší vzdálenost 11 km. Průměrná vzdálenost je 4,5 km. Nejkratší časová dojíždka je 4 min., nejdelší 22 min. Průměrná doba dojíždky je 9,5 min. Pokrytí škol prvního stupně se jeví jako dostatečné – 69 %. Nedostatečné je však dopravní spojení, a to z lokalit: České Petrovice, Dolní Morava, Kameničná, Studené, Žampach v ranních hodinách (vyjíždka) a České Petrovice, Dolní Morava, Kameničná, Studené v odpoledních hodinách (návratka). Dojíždění do ZŠ na 2. stupeň je nutné z 25 lokalit: Bystřec, Česká Rybná, České Petrovice, Dlouhoňovice, Dolní Morava, Hejnice, Helvíkovice, Jamné nad Orlicí, Kameničná, Lichkov, Líšnice, Lukavice, Mistrovice, Mladkov, Nekoř, Orličky, Písečná, Pastviny, Sobkovice, Studené, Šedivec, Těchonín, Verměřovice, Záchlumí, Žampach. Četnost spojení je nedostatečná v lokalitách: Bystřec, České Petrovice, Dolní Morava, Kameničná, Orličky, Písečná, Studené, Záchlumí, Žampach, a to v ranních hodinách (vyjíždka), v odpoledních hodinách (návratka) je nedostatečné množství spojů do lokality Česká Rybná, České Petrovice, Dolní Morava, Kameničná, Mistrovice, Orličky, Studené, Záchlumí, které je taktéž nejvzdálenější a časově nejnáročnější lokalitou na dojezd. Také dotazníkové šetření potvrdilo, že rodiče základní školu pro své děti volí v první řadě podle dostupnosti a spádovosti školy (odpovědělo tak 42 % rodičů). Po přestupu z malotřídní školy rodiče volí pro dítě úplnou základní školu podle dobrého spojení (příp. podle svého zaměstnání). Jelikož úplné základní školy jsou situovány ve větších městech, s možností dojíždky není problém. Výše uvedené údaje lze vztáhnout i na dopravní obslužnost v šetřeném území vzhledem k možnostem zajištění volnočasových aktivit. Dopravní obslužnost do okrajových lokalit SO ORP není dostatečná. Na významu tak nabývá zvažování možností meziobecní spolupráce, případně rozšíření nabídky volnočasových aktivit přímo v obcích, potažmo jimi zřizovaných a nad rámec povinností dotovaných škol.

A. Předškolní vzdělávání

Vzdělávání v mateřských školách v řešeném území se standardně řídí podle školních vzdělávacích programů, vypracovaných dle rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání dle Zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním vzdělávání (tzv. školský zákon).

SO ORP Králíky

Počet žáků v mateřských školách ve školním roce 2020/2021 ve SO ORP Králíky reflektuje tabulka 8 Stejně jako maximální možnou kapacitu daných subjektů.

Tabulka 6: Kapacita jednotlivých MŠ a počet dětí v MŠ pro školní rok 2020/2021 ve SO ORP Králíky

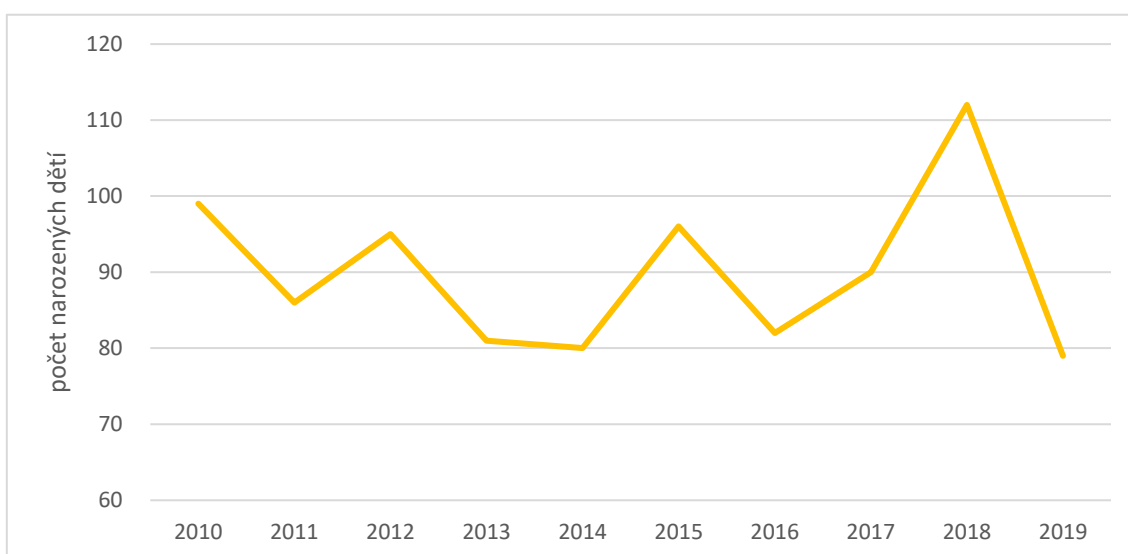
Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků (škol. r. 2020/2021)	Volná místa
Celkem		351	314	37
Základní škola a mateřská škola Červená Voda	Červená Voda	120	105	15
Mateřská škola, Červený Potok, Králíky, okres Ústí nad Orlicí	Králíky	60	50	10
Mateřská škola, Moravská, Králíky, okres Ústí nad Orlicí	Králíky	74	74	0
Mateřská škola, Pivovarská, Králíky, okres Ústí nad Orlicí	Králíky	50	50	0
Základní škola a mateřská škola Lichkov	Lichkov	25	14	11
Základní škola a Mateřská škola Mladkov	Mladkov	22	21	1

Zdroj: výroční zprávy škol, <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/default.aspx>, vlastní šetření

Očekávaný vývoj počtu dětí

Kapacita mateřských škol v SO ORP Králíky je dostatečná ve venkovských mateřských školách. Mateřská škola v Červeném Potoce katastrálně spadá pod město Králíky, nachází se však 4,5 km za městem (2,5 km na detašované pracoviště v Prostřední Lipce), tudíž se jedná také o školu venkovského typu. V Králíkách jsou kapacitně obsazeny obě mateřské školy, které se nachází přímo ve městě. V souvislosti s havarijním stavem budovy v MŠ Červený Potok se může objevit nedostatečný počet míst pro umístění dětí. Pro pracující rodiče se řešení umístit děti do venkovských škol jeví jako nevhodné zejména s ohledem na provozní dobu těchto mateřských škol a tím sladění profesního a soukromého života.

Vývoj počtu narozených dětí pro SO ORP Králíky ukazuje obrázek 6. Předpokládanou kapacitu jednotlivých mateřských škol ukazuje tabulka 7 a obr. 7. Informace potvrzují, že kapacita mateřských škol je dostačující ve venkovských subjektech. Naopak městské mateřské školy překračují kapacitu škol. Např. mateřské školy v Červené Vodě mají celkovou kapacitu 120 dětí (ve třech subjektech), ale dlouhodobě se snaží nepřekračovat celkový počet 110 dětí, který zaměstnanci vnímají jako únosný limit. Velký nárůst počtu narozených dětí mezi lety 2016-2018 představuje aktuální vytižení škol, který by měl mít do budoucna postupnou klesající tendenci.

Obr. 6: Vývoj počtu narozených dětí mezi lety 2010-2019 ve SO ORP Králíky

Zdroj: vlastní zpracování, https://www.czso.cz/csu/xe/spravni_obvod_kraliky

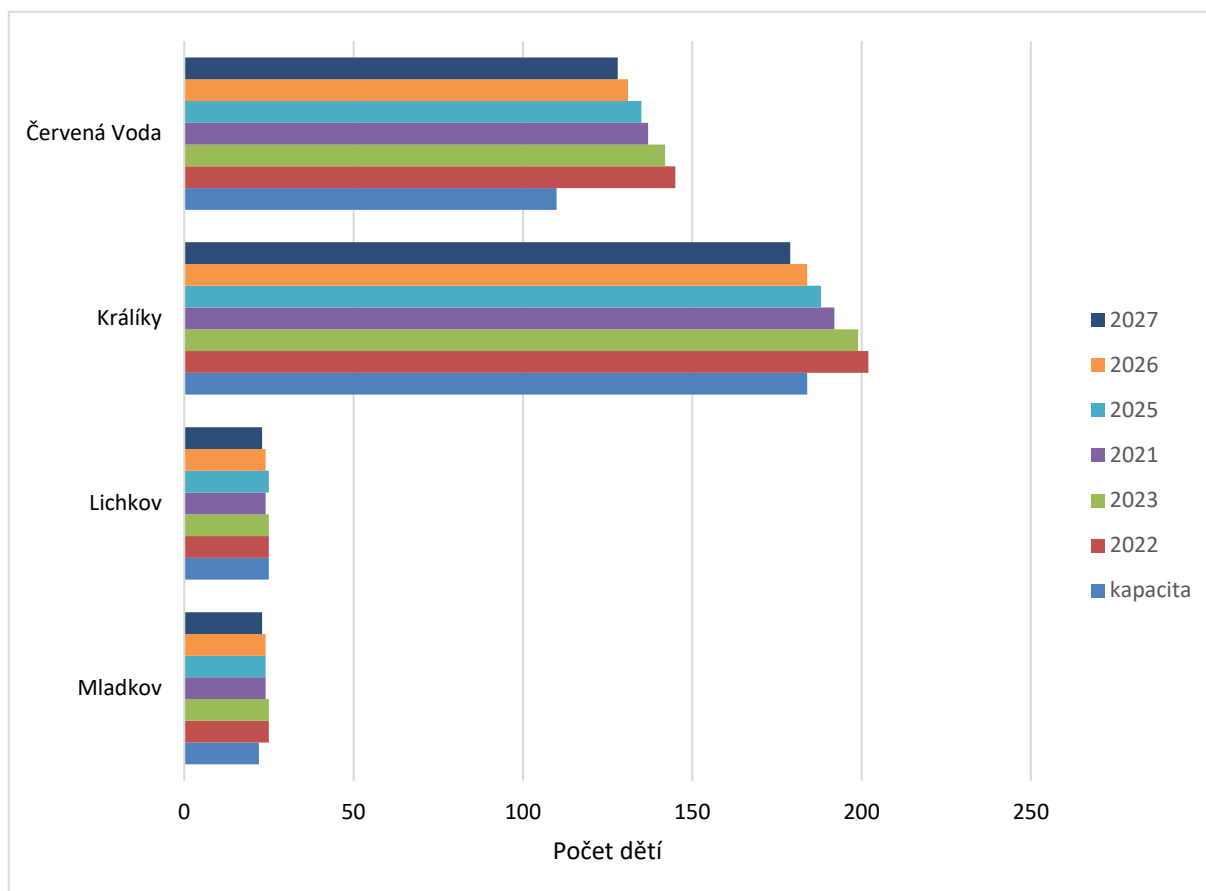
Tabulka 7: Kapacita jednotlivých MŠ a očekávaný vývoj počtu dětí po roce 2021 ve SO ORP Králíky

Název MŠ	Obec	Kapacita**	Počet žáků v jednotlivých letech						
			2022	2023	2021	2025	2026	2027	
Roky			2022	2023	2021	2025	2026	2027	
Celkem		331	397	391	377	372	363	347	
Základní škola a mateřská škola Červená Voda	Červená Voda	120	145	142	137	135	131	128	
Mateřská škola, Červený Potok, Králíky, okres Ústí nad Orlicí	Králíky	60	184	202	199	192	188	184	179
Mateřská škola, Moravská, Králíky, okres Ústí nad Orlicí	Králíky	74							
Mateřská škola, Pivovarská, Králíky, okres Ústí nad Orlicí	Králíky	50							
Základní škola a mateřská škola Lichkov	Lichkov	25	25	25	24	25	24	23	
Základní škola a Mateřská škola Mladkov	Mladkov	22	25	25	24	24	24	23	

*započteny spádové obce bez vlastní MŠ

** kapacita MŠ pro školní rok 2020/2021

Zdroj: webové stránky obcí, zřizovatelů, weby jednotlivých škol, <http://www.scac.eu/MŠ.aspx>

Obr. 7: Kapacita jednotlivých MŠ ve SO ORP Králíky po roce 2021

Zdroj: vlastní zpracování, <http://www.scac.eu/MŠ.aspx>

Údaje o pedagogických pracovnících

Počet pedagogických pracovníků (resp. přepočtených úvazků) vzrůstá, ve školním roce 2019/2020 činil 34 úvazků (tabulka 8). Za poslední dva sledované roky nejvíce pedagogů přibýlo v MŠ Červená Voda, kteří jsou rozděleny do třech pracovišť. V SO ORP Králíky nalezneme poměrně vysoké procento nekvalifikovaných pedagogických pracovníků. Tato skutečnost souvisí s odchodem mladých lidí z regionu a nestabilitou pracovních příležitostí v pohraničních oblastech. Se vzrůstajícím tlakem státu na kvalifikační požadavky se dá očekávat mírné snížení procenta nekvalifikovaných pedagogů, riziko však zůstává i při zajišťování dalších profesí (psycholog, logoped, asistent pedagoga apod.)

Tabulka 8: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ ve SO ORP Králíky

školní rok	přepočtení celkem	pedagogové	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2019/2020	34,1	6	6	18 %
2018/2019	29,0	2	2	7 %
2017/2018	30,0	4	4	13 %
2016/2017	26,8	3,7	3,7	14 %
2015/2016	27,3	3,7	3,7	14 %
2014/2015	25,9	3,7	3,7	14 %
2013/2014	25,7	3,7	3,7	14 %
2012/2013	25,7	2,9	2,9	11 %
2011/2012	25,8	3	3	12 %
2010/2011	22,7	3	3	13 %
2009/2010	23,1	4,5	4,5	19 %
2008/2009	21,9	2,3	2,3	11 %
2007/2008	21,4	4,4	4,4	21 %
2006/2007	21,9	2,1	2,1	10 %
2005/2006	21,4	1,3	1,3	6 %

Zdroj: Výroční zpráva školy, Výkaz ÚIV (R13-01)

SO ORP Žamberk

Ve SO ORP Žamberk je celkem 23 mateřských škol zřízeno příslušnými obcemi (tabulka 9). Jedenáct MŠ je součástí základních škol (mají společné ředitelství). Jedná se o mateřské školy Bystřec, Jamné nad Orlicí, Kunvald, Líšnice, Lukavice, Mistrovice, Nekoř, Orličky, Písečná, Těchonín, Verměřovice. Dvanáct mateřských škol je zřízeno jako samostatné subjekty – mateřské školy Dlouhoňovice, Hejnice, Helvíkovice, Jablonné nad Orlicí, Kameničná, Klášterec nad Orlicí, Letohrad (3 samostatné subjekty), Záchlumí, Žamberk (2 samostatné subjekty). V území SO ORP Žamberk se nachází jedna soukromá mateřská škola – Mateřská škola Skipi s.r.o. v Letohradě. Ve sledovaném ORP nepůsobí žádná církevní mateřská škola, další subjekty zajišťující péči o předškolní děti jsou popsány v části Doplnkové formy zajištění formálního vzdělávání a péče o děti v území.

Tabulka 9: Kapacita jednotlivých MŠ a počet dětí v MŠ pro školní rok 2020/2021 ve SO ORP Žamberk

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků (škol. r. 2020/2021)	Volná místa
Celkem		1232	1115	117
Základní škola a mateřská škola Bystřec	Bystřec	50	64	-14
Mateřská škola Dlouhoňovice	Dlouhoňovice	25	25	0
Mateřská škola Hejnice, okres Ústí nad Orlicí	Hejnice	23	22	1

Mateřská škola Helvíkovice, okres Ústí nad Orlicí	Helvíkovice	28	22	6
Mateřská škola Hradisková, Jablonné nad Orlicí	Jablonné nad Orlicí	131	109	22
Základní škola a mateřská škola Jamné nad Orlicí	Jamnė nad Orlicí	28	20	8
Mateřská škola, Kameničná, okres Ústí nad Orlicí	Kameničná	25	22	3
Mateřská škola Klášterec nad Orlicí, okres Ústí nad Orlicí	Kláštėrec nad Orlicí	60	48	12
Masarykova základní škola a mateřská škola Kunvald, okres Ústí nad Orlicí	Kunvald	40	40	0
Mateřská škola Letohrad, Taušlova	Letohrad	84	82	2
Mateřská škola Letohrad, U Dvora	Letohrad	127	123	4
Mateřská škola Skipi s.r.o.	Letohrad	37	36	1
Základní škola a Mateřská škola Líšnice, okres Ústí nad Orlicí	Líšnice	56	54	2
Základní škola a mateřská škola Lukavice, okres Ústí nad Orlicí	Lukavice	56	48	8
Základní škola a mateřská škola Mistrovice	Mistrovice	32	32	0
Mateřská škola a základní škola Josefa Luxe Nekoř	Nekoř	52	52	0
Základní škola a Mateřská škola Orličky	Orličky	38	13	25
Základní škola a Mateřská škola Písečná, okres Ústí nad Orlicí	Písečná	40	38	2
ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA TĚCHONÍN	Těchonín	28	24	4
Základní škola a Mateřská škola Verměřovice, okres Ústí nad Orlicí	Verměřovice	28	27	1
Mateřská škola Záchlumí, okres Ústí nad Orlicí	Záchlumí	28	27	1
Mateřská škola ČTYŘLÍSTEK, Žamberk	Žamberk	112	91	21
Mateřská škola SLUNÍČKO, Žamberk	Žamberk	104	96	8

Zdroj: Zdroj: výroční zprávy škol, <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/default.aspx>, vlastní šetření

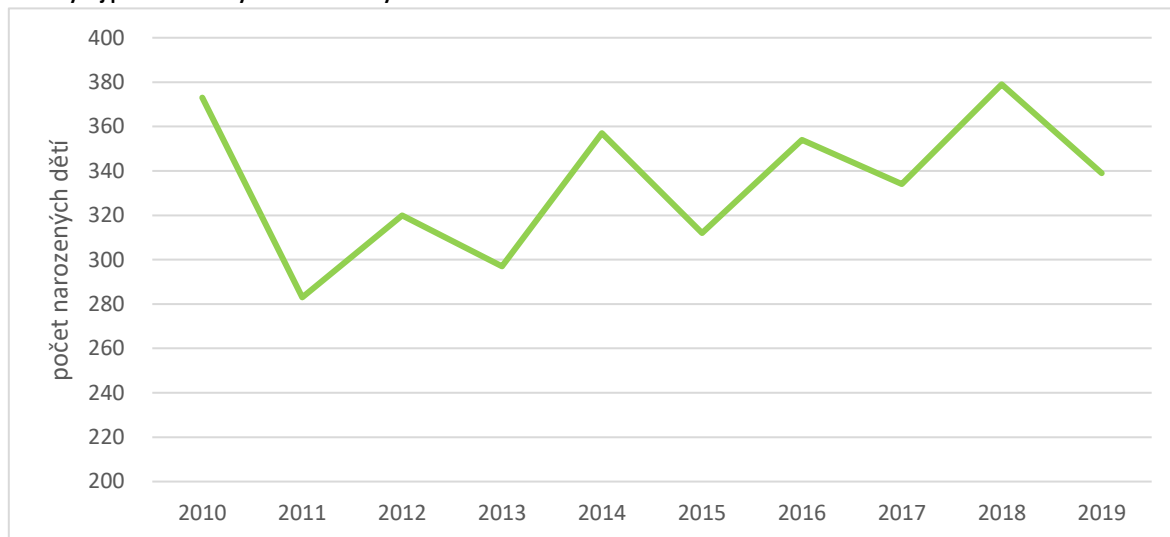
Očekávaný vývoj počtu dětí

Obsazenost mateřských škol v SO ORP Žamberk odráží demografický vývoj. Celkový počet narozených dětí má na území SO ORP Žamberk v posledních letech mírně stoupající tendenci (obr. 8). Podle projekce obyvatelstva v Pardubickém kraji do roku 2050 dle ČSÚ však dojde v roce 2023 v kategorii 3-5 let úbytek o 16,7 % oproti roku 2013, což představuje 14 540 dětí. Predikce kapacity jednotlivých zařízení ukazuje, že celkový počet dětí bude od roku 2023 v MŠ klesat (tabulka 10). Kapacitu jednotlivých zařízení po roce 2022 prezentuje také obr. 9. Kapacitu stávajících mateřských škol lze označit jako dostatečnou vzhledem k celkové kapacitě v rámci území, přesto je místně detekováno naplnění kapacity v některých místech. V těchto místech predikce zcela neodpovídá očekávaní skutečnosti. Tento trend je zesílen migrací obyvatel do některých míst šetřeného území (např. Letohrad a okolní spádové obce). Jedná se také o obce, které jsou spádové pro obce bez mateřské školy (např. Klášterec nad Orlicí). Tento trend byl potvrzován jednotlivými zástupci mateřských škol během Popisu

potřeb i v rámci dalších jednání v projektu MAP, kdy se ředitelé a zřizovatelé shodují, že příštích pět let bude přijímán limitní počet dětí. Někde musí děti odmítat a držet se spádovosti. MŠ Nekoň od školního roku 2018/2019 rozšířila svou kapacitu, zdvojnásobila počet dětí a otevřela místo jedné třídy dvě. Důvodem je nově postavená budova mateřské školy, která byla zřízena vedle stávající základní školy.

Problémem také zůstává kvalitní péče ve smyslu možného zřízení speciálních tříd (např. logopedických) i v oblasti poskytování kvalitnějších péče o děti s SVP (relaxační koutky, rehabilitační prostory apod.) Dlouhodobě se také MŠ potýkají s nevyhovujícím zázemím pro pedagogické pracovníky.

Obr. 8: Vývoj počtu narozených dětí mezi lety 2010-2019 ve SO ORP Žamberk

Zdroj: vlastní zpracování, https://www.czso.cz/csu/xe/spravni_obvod_kraliky

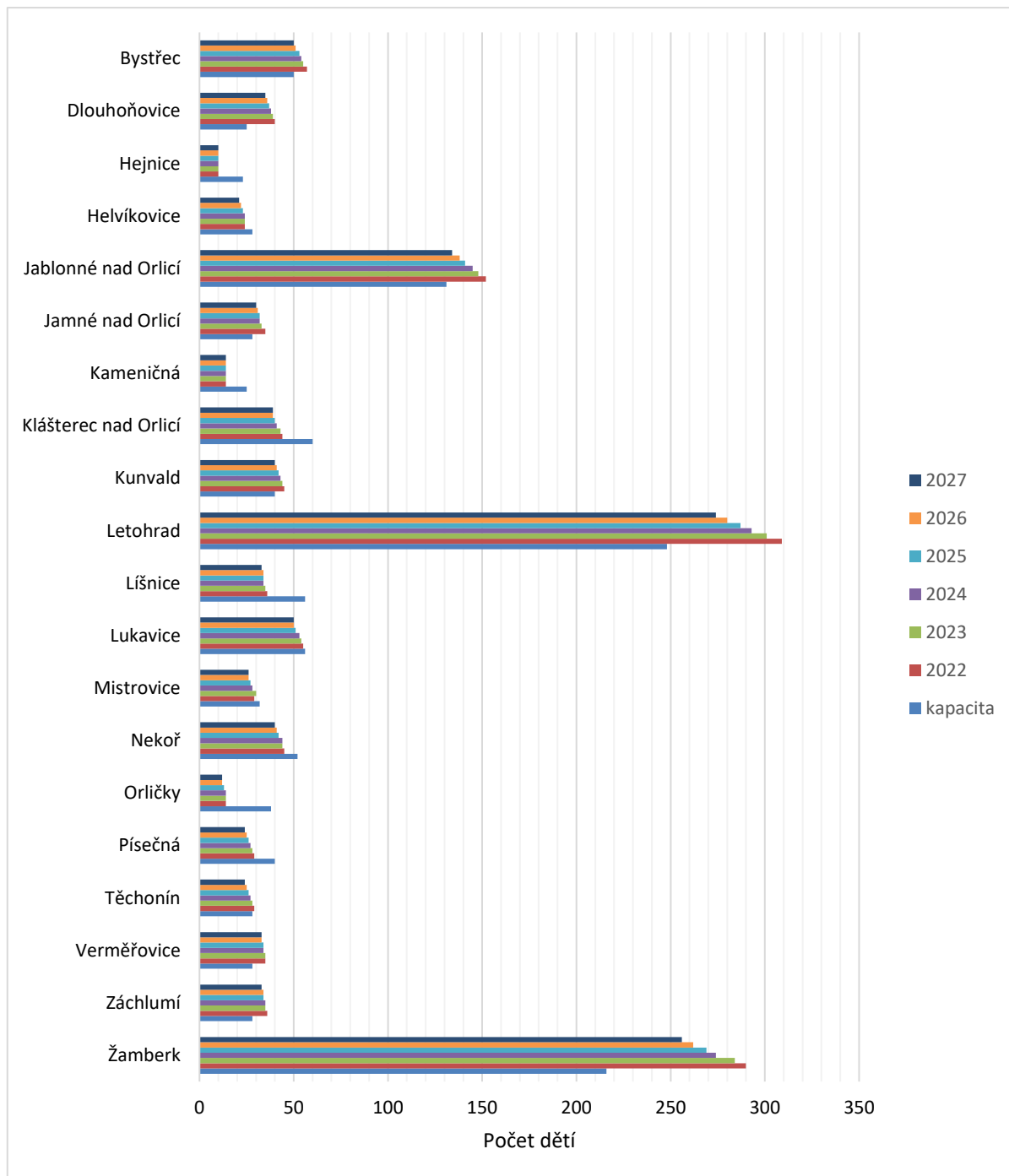
Tabulka 10: Kapacita jednotlivých MŠ ve SO ORP Žamberk po roce 2021

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků						
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Roky			2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Celkem		1232	1328	1298	1264	1235	1204	1178	
Základní škola a mateřská škola Bystřec	Bystřec	50	57	55	54	53	51	50	
Mateřská škola Dlouhoňovice	Dlouhoňovice	25	40	39	38	37	36	35	
Mateřská škola Hejnice	Hejnice	23	10	10	10	10	10	10	
Mateřská škola Helvíkovice	Helvíkovice	28	24	24	24	23	22	21	
Mateřská škola Hradisková	Jablonné nad Orlicí	131	152	148	145	141	138	134	
Základní škola a mateřská škola Jamné nad Orlicí	Jamné nad Orlicí	28	35	33	32	32	31	30	
Mateřská škola, Kameničná, okres Ústí nad Orlicí	Kameničná	25	14	14	14	14	14	14	
Mateřská škola Klášterec nad Orlicí	Kláštrec nad Orlicí	60	44	43	41	40	39	39	
Masarykova základní škola a mateřská škola Kunvald	Kunvald	40	45	44	43	42	41	40	
Mateřská škola Letohrad, Taušlova	Letohrad	84	248	309	301	293	287	280	274
Mateřská škola Letohrad, U Dvora		127							

Mateřská škola Skipi s.r.o.		37							
Základní škola a Mateřská škola Líšnice	Líšnice	56	36	35	34	34	34	33	
Základní škola a mateřská škola Lukavice	Lukavice	56	55	54	53	51	50	50	
Základní škola a mateřská škola Mistrovice	Mistrovice	32	29	30	28	27	26	26	
Mateřská škola a základní škola Josefa Luxe Nekoř	Nekoř	52	45	44	44	42	41	40	
Základní škola a Mateřská škola Orličky	Orličky	38	14	14	14	13	12	12	
Základní škola a Mateřská škola Písečná*	Písečná	40	29	28	27	26	25	24	
ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA TĚCHONÍN	Těchonín	28	29	28	27	26	25	24	
Základní škola a Mateřská škola Verměřovice	Verměřovice	28	35	35	34	34	33	33	
Mateřská škola Záchlumí	Záchlumí	28	36	35	35	34	34	33	
Mateřská škola SLUNÍČKO	Žamberk	104	216	290	284	274	269	262	256
Mateřská škola ČTYŘLÍSTEK	Žamberk	112							

Zdroj: webové stránky obcí, zřizovatelů, weby jednotlivých škol, <http://www.scac.eu/MS.aspx>

Obr. 9: Kapacita jednotlivých MŠ ve SO ORP Žamberk po roce 2021

Zdroj: vlastní zpracování, <http://www.scac.eu/MS.aspx>

Údaje o pedagogických pracovnících

V SO ORP Žamberk se počty pedagogických pracovníků zvyšují, ve školním roce 2019/2020 až na 92,5 úvazku (ve školním roce 2005/2006 73,1 úvazku) – tabulka 11. Podíl nekvalifikovaných pedagogických pracovníků měl dlouhou dobu klesající tendenci, ale v posledních dvou sledovaných školních letech stoupl mezitím o 5 procentních bodů. Vůbec na největší podíl nekvalifikovaných pedagogů v mateřských školách za celé sledované období (8 %) za sledované území.

Počet pedagogických pracovníků mateřských škol se může zvýšit příchodem nových pracovních pozic – zejména asistentů pedagoga a dalších profesí, které souvisí se zaváděním inkluzivního přístupu k dětem a žákům.

Tabulka 11: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ SO ve ORP Žamberk

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2019/2020	92,5	7,8	8 %
2018/2019	85,2	2,1	3 %
2017/2018	84,0	1,8	2 %
2016/2017	80,9	1	1 %
2015/2016	82,1	2	2 %
2014/2015	81,7	0,9	1 %
2013/2014	82,6	3,1	4 %
2012/2013	80,9	2,9	4 %
2011/2012	80,2	3,8	5 %
2010/2011	78,1	3,6	5 %
2009/2010	76,5	2,8	4 %
2008/2009	74,5	3	4 %
2007/2008	73,6	4	5 %
2006/2007	69,8	3,2	5 %
2005/2006	73,1	3,2	4 %

Zdroj: Výroční zpráva školy, Výkaz ÚIV (R13-01)

Doplňkové formy zajištění formálního vzdělávání a péče o děti v území SO ORP Žamberk, SO ORP Králíky

V území existuje několik forem zajištění vzdělávání a péče o děti realizovaných mimo institucionální vzdělávání. Dětská skupina „MACEŠKA“ (zaregistrovaná pod MPSV dle zákona č. 247/2014 Sb) poskytuje na komerční bázi Cesta pro rodinu, z.ú., Žamberk. Nově (od roku 2018) působí dětská skupina Brouček a dětská skupina Pod Suchým vrchem v Jablonném nad Orlicí. Lesní klub Strom Života v Letohradě působí jako centrum environmentální výchovy předškolního vzdělávání. Soukromé vzdělávací zařízení pro děti od 2 do 7 let Erudio působí v Žamberku. Na Žamberecku dále funguje RC Mozaika v Letohradě a RC Jablíčko v Jablonném nad Orlicí. Vybraná zařízení fungují i v době letních prázdnin a částečně tak přispívají k doplnění potřebné kapacity v době přerušení provozu MŠ. Ve SO ORP Králíky však tato služba není dostatečně rozvinutá. V Králíkách funguje MC Emma, která obnovila svou činnost, ale aktuálně na ni dopadají, stejně jako na ostatní doplňkové formy vzdělávání, vládní opatření způsobená pandemií SARS-CoV-2. Neformální vzdělávání se dlouhodobě potýká s omezenou finanční podporou související primárně s personálním zajištěním, vzděláváním a rozvojem svých pracovníků.

Investiční a neinvestiční potřeby mateřských škol SO ORP Králíky, SO ORP Žamberk

Stav budov mateřských škol je na různé úrovni. Některé budovy byly již zhodnoceny, především se jednalo o zateplení a výměnu oken, některé dosud rekonstrukcí ani opravami neprošly. Stav budov a vybavenost primárně investičních potřeb byly hojně zmiňovány během tvorby Popisů potřeb a následně během jejich aktualizace. Častou potřebou je investice spojené s opravou budov, investice spojená do revitalizací zahrady (obohacení o herní prvky, záhony atd.), investice do polytechniky a investice do oblasti ICT. Ve školním roce 2018/2019 byla otevřena plně zrekonstruovaná nová budova mateřské školy v Nekoři. Ve školním roce 2020/2021 probíhá kompletní rekonstrukce mateřské školy v Klášterci nad Orlicí a v Jamném nad Orlicí (i ZŠ). Větší rekonstrukci akutně potřebuje jedna letohradská mateřská škola.

Investiční i neinvestiční potřeby mateřských škol obou sledovaných území jsou uvedeny ve strategické části dokumentu Finálního dokumentu MAP II. Konkrétně se jedná o Strategický rámec MAP a přehled investičních a neinvestičních aktivit škol. Všechny mateřské školy jsou pravidelně informovány o možnosti zařazení svého

investičního záměru do Strategického rámce MAP. K 3. 5. 2021 je v dokumentu celkem 53 záměrů od 16 mateřských škol. Projektové záměry zařazené do Strategického rámce MAP mají souhlas zřizovatele se zařazením do tabulky investičních priorit Strategického rámce MAP.

B. Základní vzdělávání

Počet škol se meziročně ve sledovaném území výrazně nemění a lze jej označit jako konstantní. Jednotlivé obce usilují o zachování existence škol ve svých obcích, a to zejména jako nástroj pro stabilizaci mladšího obyvatelstva. Klesající demografická křivka se odráží v nevyužití kapacitě škol.

Pro žáky s tělesným, mentálním, sluchovým, zrakovým postižením, autismem, závažnými poruchami učení a chování a závažnými poruchami řeči mohou být zřizovány školy, třídy a skupiny a to dle §16 odst. 9b Školského zákona. Do těchto škol, tříd a skupin jsou zařazováni děti, žáci a studenti na základě souhlasu zákonného zástupce, popř. studenta a pokud mají doporučení ze školského poradenského zařízení PPP, SPC. V šetřeném území je tato péče zajištěna od základní školy až po střední školu včetně internátního zařízení. Zřizovatelem těchto škol je Pardubický kraj, který určuje jejich zaměření a strukturu tříd. Tuto péči zajišťuje Speciální základní škola Králíky (v SO ORP Králíky) a Střední škola a základní škola Žamberk (v SO ORP Žamberk).

SO ORP Králíky

Ve školním roce 2020/2021 byly na území SO ORP Králíky zřízeny obcemi 2 úplné ZŠ (Králíky a Červená Voda) a 2 neúplné ZŠ (Lichkov a Mladkov). V jedné obci (Dolní Morava) není základní škola zřízena.

Tabulka 12: Přehled úplných a neúplných škol ve SO ORP Králíky

Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
celkem	4	2	2
Červená Voda	1	1	0
Dolní Morava	0	0	0
Králíky	1	1	0
Lichkov	1	0	1
Mladkov	1	0	1

Zdroj: vlastní šetření

Součásti základních škol:

Tabulka 13: Součásti základních škol ve SO ORP Králíky

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
celkem	4	4	3	4	3	7
Červená Voda	1	1	1	1	1	2
Dolní Morava	0	0	0	0	0	0
Králíky	1	1	0	1	0	3
Lichkov	1	1	1	1	1	1
Mladkov	1	1	1	1	1	1

Zdroj: Výkaz ÚIV (M3), weby zřizovatelů

Z uvedeného přehledu je zřejmé, že všechny ZŠ mají zřízeno ŠD, příp. ŠK. Zároveň provoz školních družin všechny ZŠ přerušují v době hlavních prázdnin, a to i v případě, že nefunguje ani provoz společně zřízené mateřské školy. Tato situace ztěžuje situaci pracujícím rodičům.

Všechny základní školy ve správním obvodu SO ORP Králíky poskytují školní stravování pro své žáky, pro pedagogy a v případě zájmu i pro cizí strávníky. Největší školní jídelna sídlí v Králíkách a je schopna vydat až 900 hlavních jídel denně. Jídelna má v rámci kraje velmi dobré jméno a je velice oblíbená i mezi obyvateli města. Je zřízena jako samostatný subjekt – příspěvková organizace města Králíky. V Mladkově, Lichkově a Červené Vodě je ŠJ součástí základních škol.

Dalšími součástmi základních škol jsou dvě tělocvičny v Červené Vodě, dvě tělocvičny v Králíkách, jedna tělocvična v Lichkově a jedna také v Mladkově. Součástí ZŠ v Mladkově a Lichkově a Červené Vodě jsou mateřské školy. Tělocvičny jsou koncipovány pouze pro účely ZŠ vzdělávání a nevyhovují halovým sportům (nemají dostatečné rozměry, tribuny ani další zázemí). Nově vznikající multifunkční hala v Červené Vodě bude pod správou FC Jiskra a bude sloužit širokému využití. Celkový stav tělocvičen ve městě Králíky je nevyhovující. Ve SO ORP Králíky není plavecký bazén. Nejbližší je v Ústí nad Orlicí (35 km), Šumperku (35 km) a Zábřehu (32 km). Dojezdová vzdálenost osobním vozem je do těchto měst cca 50 minut v letním období. Prostřednictvím MHD je návštěva bazénu prakticky nemožná. V roce 2005 byl v Králíkách otevřen venkovní sportovní areál, jehož součástí je tartanová dráha, volejbalové (nohejbalové) kurty a kluziště s hlazeným betonem pro kolečkové sporty. Není zde umělá ledová plocha.

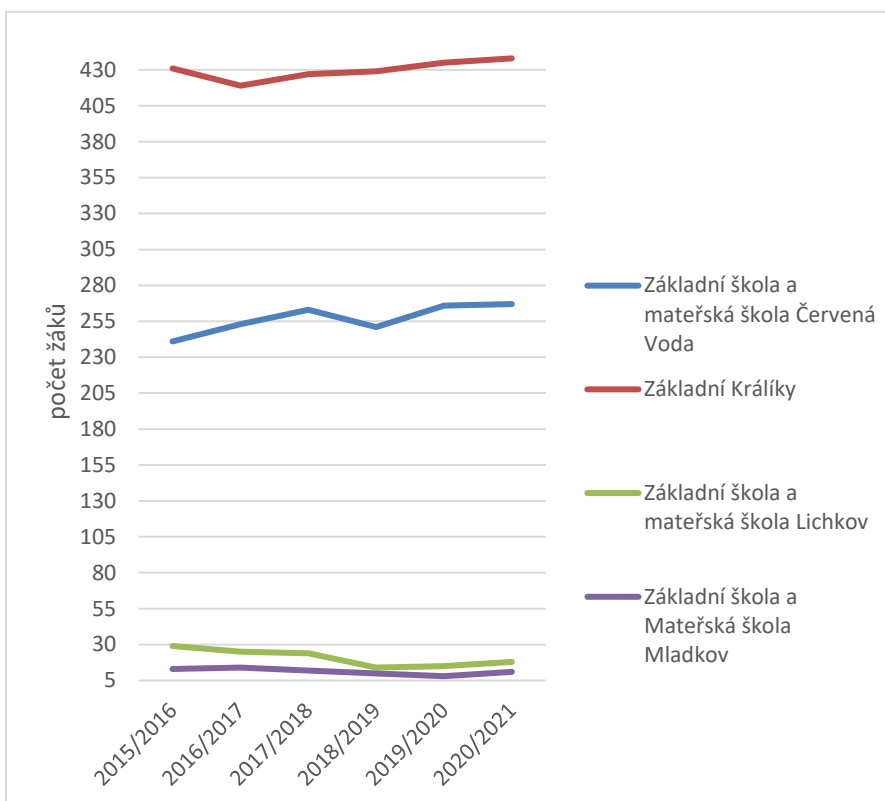
Vývoj počtu žáků a kapacita ZŠ:

Vývoj počtu žáků jednotlivých základních škol za posledních šest školních let prezentuje následující tabulka 14. S přihlédnutím k očekávanému demografickému vývoji v jednotlivých věkových skupinách je možné očekávat přechod silných ročníků z MŠ do ZŠ, tento jev je, ale nárazový a rezervy v celkové kapacitě ZŠ postačují k přijetí žáků. Kapacitu stávajících základních škol lze označit jako dostatečnou vzhledem k demografickému vývoji a dalších ukazatelů (migrace mladších rodin, index stárnutí). Stanovená maximální kapacita ZŠ postačuje pro přijetí dětí k základnímu vzdělávání. Odchody z 5. nebo 7. ročníku ZŠ (do gymnázií) jsou minimální, pohybují se v rozmezí 1-3 žáky a nemají vliv na naplněnost ročníků 2. stupně ZŠ.

Tabulka 14: Počet žáků základních škol a kapacita škol za školní roky 2015/2016-2020/2021 ve SO ORP Králíky

Název ZŠ	Kapacita	Počet žáků (škol. r. 2015/2016)	Počet žáků (škol. r. 2016/2017)	Počet žáků (škol. r. 2017/2018)	Počet žáků (škol. r. 2018/2019)	Počet žáků (škol. r. 2019/2020)	Počet žáků (škol. r. 2020/2021)
Celkem	1400	714	711	726	704	724	734
Základní škola a mateřská škola Červená Voda	480	241	253	263	251	266	267
Základní Králíky	800	431	419	427	429	435	438
Základní škola a Mateřská škola Lichkov	75	29	25	24	14	15	18
Základní škola a Mateřská škola Mladkov	45	13	14	12	10	8	11

Zdroj: vlastní šetření, Výkaz ÚIV (M3a)

Obr. 10: Vývoj počtu žáků v jednotlivých ZŠ mezi školními roky 2015/2016-2020/2021 ve SO ORP Králíky

Zdroj: vlastní šetření, Výkaz ÚIV (M3a)

Vývoj počtu žáků s ZP a SVP:

Celkový počet žáků, kteří navštěvují běžné třídy se ZP a SVP za poslední tři roky prezentuje tabula 15. Je patrné, že hlavně počty žáků s SVP stoupají (mezi školním rokem 2015/2016–2017/2018 téměř třikrát). Prudký nárůst souvisí s legislativními změnami a vyhláškou č. 27/2016, která nabyla účinnosti 1. 9. 2016.

Tabula 15: Počet žáků v běžných třídách se ZP a SVP pro školní roky 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Králíky

	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Počet žáků v běžných třídách se zdravotním postižením	28	32	32	47	55
Počet žáků v běžných třídách s SVP	16	47	65	65	77

Zdroj: Výkaz ÚIV (M3a)

Vývoj počtu pracovníků ZŠ

Celkový počet zaměstnanců základních škol se ve sledovaných posledních dvou letech zvednul. Zvýšil se hlavně počet učitelů a mírně stoupl počet pedagogů bez kvalifikace, nejvíce mezi školními roky 2017/2018-2018/2019 a to o pět procentních bodů. Počet přepočtených pedagogů také stoupl. Mezi školními roky 2015/2016 a 2019/2020 o necelých dvacet procentních bodů. Vývoj reflektuje tabulka 16.

Tabula 16: Vývoj počtu pracovníků pro školní roky 2015/2016-2019/2020 na základních školách ve SO ORP Králíky

	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Počet zaměstnanců celkem	99	88	96	108	112
Počet učitelů celkem	62	56	58	69	74

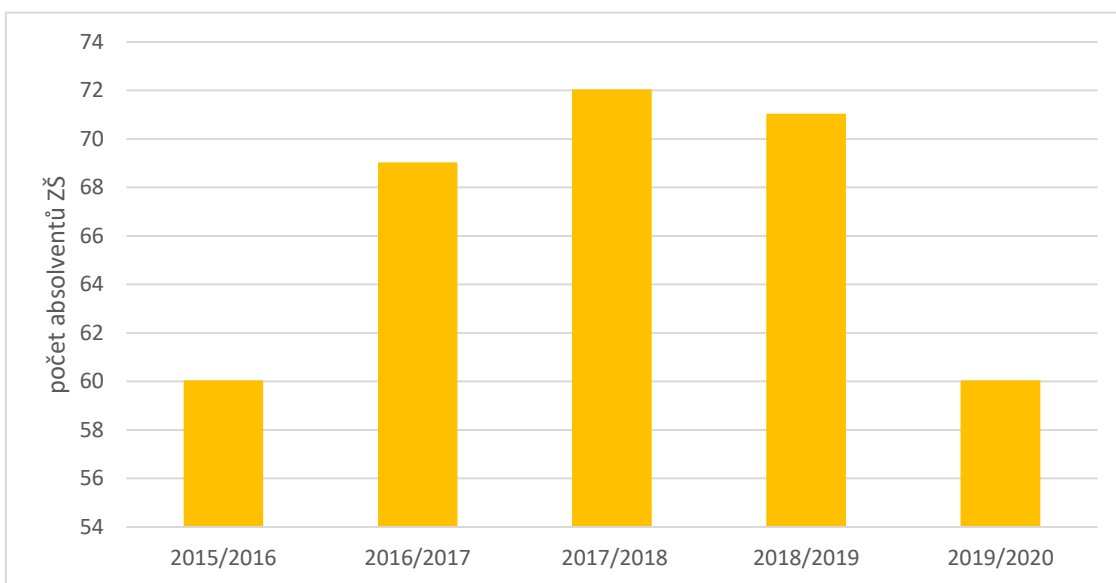
Počet přepočtených pedagogů	58,45	53,39	56,10	65,48	70,39
Bez kvalifikace	3 %	4 %	2 %	7 %	5 %

Zdroj: Výkaz ÚIV (R13-01)

Počet absolventů základních škol

Počet absolventů, kteří ukončili v devátém ročníku ZŠ ve SO ORP Králíky po vzestupu mezi lety 2015/2016–2017/2018 poklesl na stejný absolutní počet jako na začátku sledovaného období (obr. 11). Absolutní počet se mezi dvěma posledními školními roky snížil o 11 žáků. V tomto případě statistiku tvoří pouze dvě úplné základní školy, a to Králíky a Červena Voda.

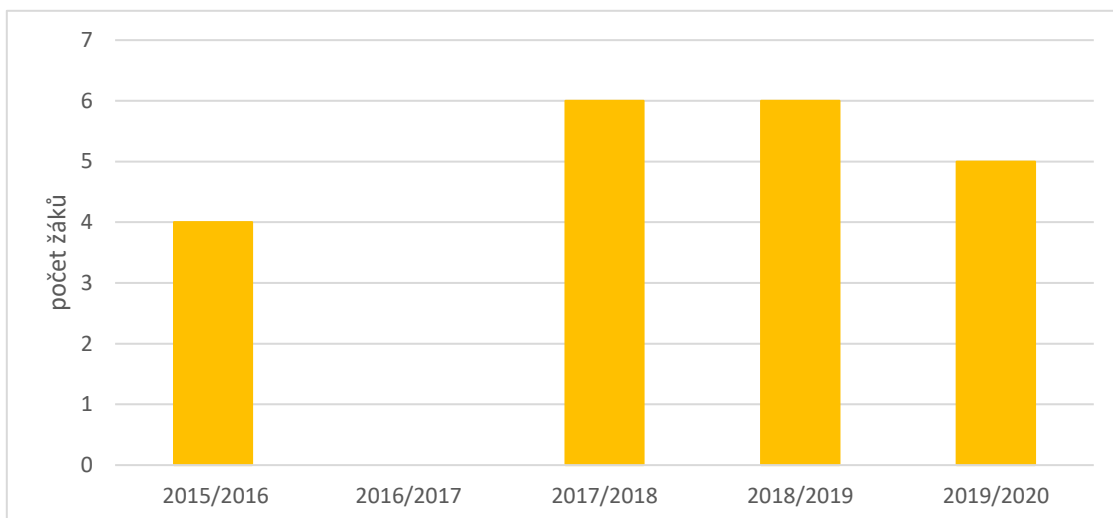
Obr. 11: Počet absolventů základních škol ve školních letech 2015/2016–2019/2020 ve SO ORP Králíky

Zdroj: vlastní zpracování, Výkaz ÚIV (M3)

Počet žáků, kteří ukončili školní docházku dříve než v 9. ročníku

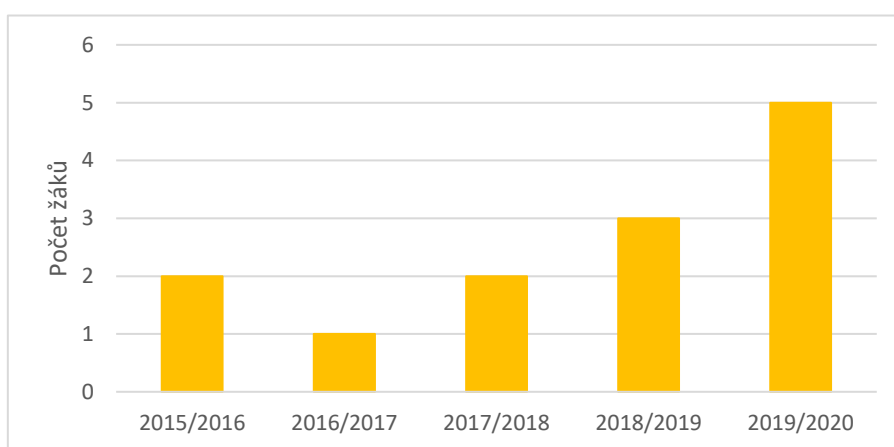
Počet žáků, kteří ve SO ORP Králíky ukončili základní školní docházku dříve než v 9. ročníku je v roce 2019/2020 nižší než v předchozím školním roce (obr. 12). V roce 2016/2017 byl počet nulový. Z dlouhodobého hlediska je však patrné (např. pokud čísla porovnáme se SO ORP Žamberk, viz níže), že celkový počet žáků, kteří ukončují školní docházku dříve než v 9. ročníku je pro SO ORP Králíky jeden z problémů, který souvisí s dalšími zásadními tématy (např. nezaměstnaností, počet žáků, kteří odcházejí do maturitních oborů aj.).

Obr. 12: Počet žáků, kteří ukončili základní vzdělávání dřív než v 9. ročníku ve školních letech 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Králíky

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz M 3

Vývoj počtu žáků, kteří odešli na víceleté gymnázium

Počet žáků, kteří odcházejí ze SO ORP Králíky na osmileté gymnázium je dlouhodobě nízký a pohybuje se v řádu jednotek. Důvodem je mj. geografická poloha regionu a složitější dostupnost víceletého gymnázia – Žamberk, Letohrad. Od školního roku 2017/2018 pozorujeme zvyšující se tendenci (obr. 13).

Obr. 13: Počet žáků, kteří odešli ve školních letech 2015/2016-2019/2020 na víceleté gymnázium ve SO ORP Králíky

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz ÚIV (M3)

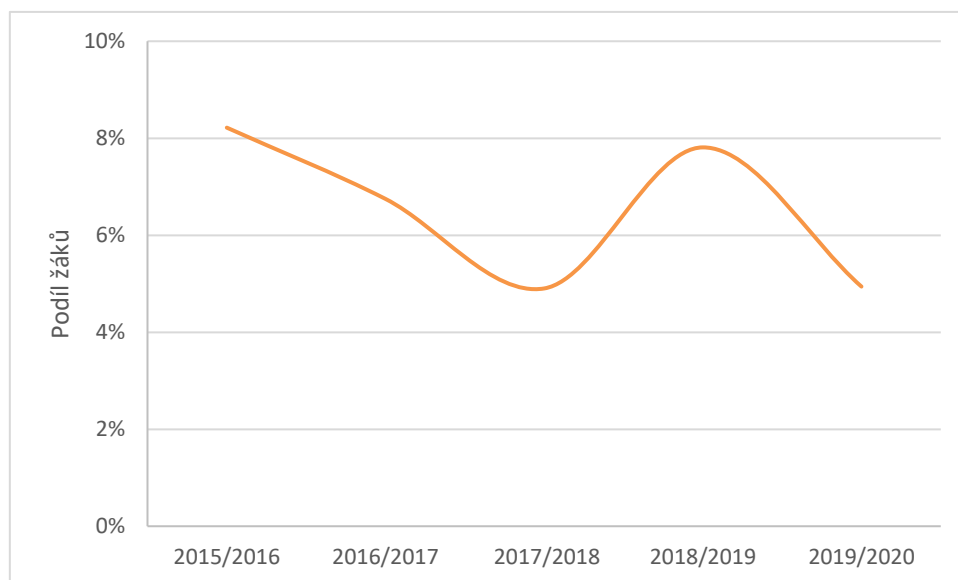
Průměrný počet absencí (omluvených a neomluvených)

Z výročních zpráv jednotlivých škol nebo z vlastního šetření bylo zjištěno, že ze SO ORP Králíky průměrný počet absencí za posledních pět školních roků je 53 h. Ve školním roce 2018/2019 to bylo 49 h, 70 h ve školním roce 2019/2020. Oproti SO ORP Žamberk se jedná o nižší hodnoty (viz níže). Nutno však podotknout, že ve SO ORP Králíky jsou pouze 4 základní školy (z toho 2 malotřídňí). Dlouhodobě počet omluvených absencí fluktuuje v řádu jednotek, kromě školního roku 2019/2020 kdy meziročně číslo vzrostlo o 21 hodin. V případě neomluvených absencí a školní rok 2018/2019 průměrně žáci měli 0,2 neomluvených hodin (přepočteno na žáka), ve školním roce 2019/2020 0,8 h. Poslední sledované období (školní rok 2019/2020) ukazuje neobvykle vysoké číslo, které vzniklo během prvního pololetí na ZŠ Králíky. Během druhého pololetí došlo k uzavření škol a zahájení distančního vzdělávání v důsledku pandemie koronaviru SARS-CoV-2. Neomluvené absence ve většině případů tvoří primárně úplně základní školy, pro SO ORP Králíky tedy dvě ZŠ.

Standardizované přijímací zkoušky – odcházející do maturitního studia

Podíl žáků, kteří odcházeli ze SO ORP Králíky do maturitního studia za sledované školní roky 2015/2016-2019/2020 byl 4–8 % (z celkového počtu žáků v daném školním roce). Průměrně to pro školní rok 2018/2019 bylo 8 %, ve školním roce 2019/2020 5 %. Dlouhodobý vývoj ukazuje obr. 14. Data byla zjišťována z jednotlivých výročních zpráv škol.

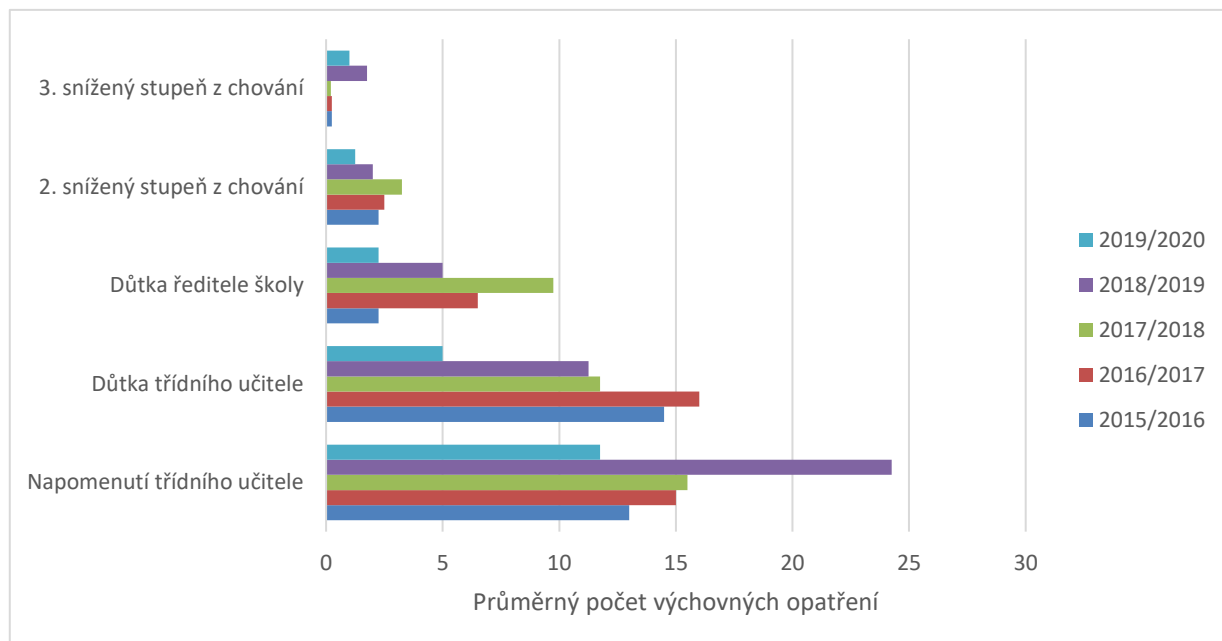
Obr. 14: Počet žáků, kteří odešli z deváté třídy do maturitního studia (z celkového počtu žáků) 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Králíky

Zdroj: vlastní zpracování, výroční zprávy škol

Počty výchovných opatření

Počet výchovných opatření pro SO ORP Králíky za sledované období (školní roky 2015/2016-2019/2020) byl zjišťován z výročních zpráv. Průměrný počet jednotlivých výchovných opatření prezentuje následující obrázek. Školní rok 2019/2020 byl bezesporu ovlivněn pandemií koronaviru SARS-CoV-2 a uzavřením škol v druhém pololetí. Z tohoto důvodu došlo k poklesu výchovných opatření. Stejně jako u jiných ukazatelů je v případě sledovaného území SO ORP Králíky statistika tvořena primárně dvěma úplnými školami. Počty výchovných opatření v rámci malotřídních škol jsou nulové.

Obr. 15: Průměrný počet výchovných opatření ve školních letech 2015/2016-2019/2020 na základních školách ve SO ORP Králíky

zdroj: vlastní zpracování, výroční zprávy škol

SO ORP Žamberk

Z 20 ZŠ na území ORP Žamberk zřízených obcemi nebo soukromým subjektem je celkem 7 úplných ZŠ a 13 neúplných ZŠ. Obcemi je zřizováno 19 škol a 1 je zřízena soukromým subjektem. Z celkového počtu 27 obcí v území ORP Žamberk v šesti obcích není žádná základní škola. Jde o malé obce, pro které je provoz ZŠ příliš náročný a již delší dobu mají vyřešenu školní docházku ve spolupráci s ostatními obcemi (především městy Žamberk, Letohrad a Jablonné nad Orlicí). Jedná se o obce České Petrovice, Pastviny, Sobkovice, Studené, Šedivec a Žampach.

Tabulka 17: Přehled úplných a neúplných škol ve SO ORP Žamberk

Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
celkem	20	7	13
Bystřec	1	0	1
Česká Rybná	1	0	1
České Petrovice	0	0	0
Dlouhoňovice	0	0	0
Hejnice	0	0	0
Helvíkovice	0	0	0
Jablonné nad Orlicí	1	1	0
Jamně nad Orlicí	1	0	1
Kameničná	0	0	0
Kláštorec nad Orlicí	1	1	0
Kunvald	1	1	0
Letohrad	2	2	0
Líšnice	1	0	1

Lukavice	1	0	1
Mistrovice	1	0	1
Nekoř	1	0	1
Orličky	1	0	1
Pastviny	0	0	0
Písečná	1	0	1
Sobkovice	0	0	0
Studené	0	0	0
Šedivec	0	0	0
Těchonín	1	0	1
Verměřovice	1	0	1
Záchlumí	1	0	1
Žamberk	3	2	1

Zdroj: vlastní šetření

Ve sloupci ŠJ jsou uvedeny pouze kompletní školní jídelny. V obci Česká Rybná a Záchlumí (Bohousová) jsou pouze výdejny, ve sloupci ŠJ tedy nejsou uvedeny. V Letohradě je 1 odlučené pracoviště Základní školy U Dvora, a to na Orlicích, kde se nachází školní družina (je započtena v sloupci ŠD) a výdejna (není započtena do ŠJ). Součástími 20 základních škol zřízených obcemi v rámci SO ORP Žamberk je celkem 10 mateřských škol, 21 školních družin (školních klubů), 16 školních jídelen a 29 jiných zařízení (tělocvičny, hřiště, bazény). Ve většině obcí najdeme víceúčelový sportovní areál, který mají školy a školská zařízení možnost využívat. S výjimkou 2 (Záchlumí a Šedivec) také obce disponují s venkovním hřištěm, většina však plánuje jeho obnovení či modernizaci. Nedostatečné možnosti sportování jsou v obci Česká Rybná, Hejnice, Helvíkovice a Orličky. V žádné z obcí SO ORP Žamberk není krytý plavecký bazén, nejbližší je v Šumperku, Zábřehu na Moravě a Ústí nad Orlicí.

Tabulka 18: Součásti základních škol ve SO ORP Žamberk

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
celkem	20	20	10	21	16	29
Bystřec	1	1	1	1	2	2
Česká Rybná	1	1	0	1	0	2
České Petrovice	0	0	0	0	0	0
Dlouhoňovice	0	0	0	0	0	0
Hejnice	0	0	0	0	0	0
Helvíkovice	0	0	0	0	0	0
Jablonné nad Orlicí	1	1	0	1	0	2
Jamně nad Orlicí	1	1	1	1	1	1
Kameničná	0	0	0	0	0	0
Kláštepec nad Orlicí	1	1	0	1	1	2
Kunvald	1	1	1	1	1	2
Letohrad	2	2	0	3	2	4
Líšnice	1	1	1	1	1	0
Lukavice	1	1	1	1	1	2
Mistrovice	1	1	1	1	1	0

Nekoř	1	1	0	1	1	2
Orlíčky	1	1	1	1	1	1
Pastviny	0	0	0	0	0	0
Písečná	1	1	1	1	1	2
Sobkovice	0	0	0	0	0	0
Studené	0	0	0	0	0	0
Šedivec	0	0	0	0	0	0
Těchonín	1	1	1	1	1	2
Verměřovice	1	1	1	1	1	1
Záchlumí	1	1	0	1	0	2
Žamberk	3	3	0	3	1	2
Žampach	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Výkaz ÚIV (M3), weby zřizovatelů

Vývoj počtu žáků a kapacita ZŠ:

Jednotlivé počty žáků základních škol ve SO ORP Žamberku prezentuje tabulka 19. V rámci SO ORP Žamberk je výraznější odchod žáků ze ZŠ po ukončení 1. stupně. Každoročně odchází na víceletá gymnázia průměrně 40 žáků, což způsobuje deficit v naplněnosti 2. stupně ZŠ. Nejvíce tuto skutečnost pociťují základní školy v Letohradě a Žamberku, tedy městech, kde je nižší stupeň gymnázia pro děti nejvíce dostupný (tzn. bez nutnosti dojíždění).

Vzhledem k celkové volné kapacitě by měl předpokládaný nárůst počtu žáků být bez problémů zajištěn. V celkovém kontextu je ale důležitá vedle otázky kapacity také otázka schopnosti stávajících prostor základních škol respektovat potřeby všech žáků a zajistit vzdělávání a služby, které souvisí s novými trendy ve výchově a vzdělávání. Proto je třeba při určování kapacity škol zohlednit, že standart a požadavky na školy jsou náročnější než dříve (menší skupiny, speciální učebny, práce s žáky s SVP atd.) a přehodnotit reálnou současnou kapacitu. S ohledem na financování škol prostřednictvím PH Max je nutné, aby školy využívaly možnosti dělení jednotlivých tříd na menší skupiny

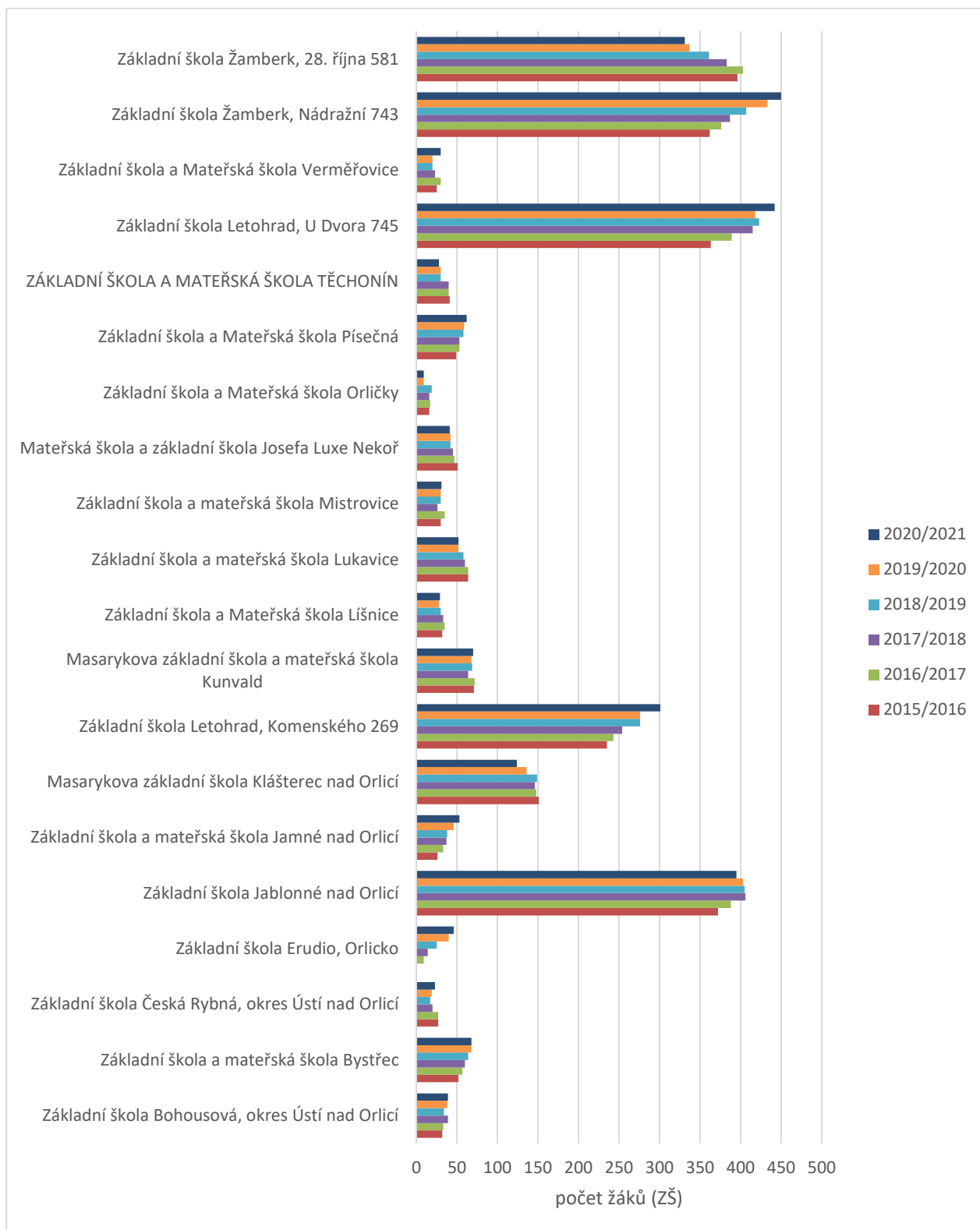
Tabulka 19: Počet žáků základních škol a kapacita škol za školní roky 2015/2015-2020/2021 ve SO ORP Žamberk

Název ZŠ	Kapacita	Počet žáků (škol. r. 2015/2016)	Počet žáků (škol. r. 2016/2017)	Počet žáků (škol. r. 2017/2018)	Počet žáků (škol. r. 2018/2019)	Počet žáků (škol. r. 2019/2020)	Počet žáků (škol. r. 2020/2021)
Celkem	3790	2395	2499	2521	2555	2552	2624
Základní škola Bohousová, okres Ústí nad Orlicí	50	32	33	39	34	38	39
Základní škola a mateřská škola Bystřec	100	52	57	60	64	68	68
Základní škola Česká Rybná, okres Ústí nad Orlicí	40	27	27	20	17	19	23
Základní škola Erudio, Orlicko	80	0	9	14	25	40	46
Základní škola Jablonné nad Orlicí	594	372	388	406	405	403	395
Základní škola a mateřská škola Jamné nad Orlicí	60	26	33	37	38	46	53
Masarykova základní škola Klášterec nad Orlicí	180	151	148	146	149	136	124

Základní škola Letohrad, Komenského 269	450	235	243	254	276	276	301
Masarykova základní škola a mateřská škola Kunvald	200	71	72	64	69	68	70
Základní škola a Mateřská škola Líšnice	60	32	35	33	30	28	29
Základní škola a mateřská škola Lukavice	86	64	64	60	58	52	52
Základní škola a mateřská škola Mistrovice	50	30	35	26	30	30	31
Mateřská škola a základní škola Josefa Luxe Nekoř	70	51	47	45	42	42	41
Základní škola a Mateřská škola Orličky	50	16	17	16	19	9	9
Základní škola a Mateřská škola Písečná	70	49	53	53	58	59	62
ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA TĚCHONÍN	60	41	40	40	30	30	28
Základní škola Letohrad, U Dvora 745	450	363	389	415	423	418	442
Základní škola a Mateřská škola Verměřovice	62	25	30	23	20	20	30
Základní škola Žamberk, Nádražní 743	603	362	376	387	407	433	450
Základní škola Žamberk, 28. října 581	475	396	403	383	361	337	331

Zdroj: vlastní šetření, Výkaz ÚIV (M3a), rejstřík škol

Obr. 16: Vývoj počtu žáků v jednotlivých ZŠ mezi školními roky 2015/2016-2020/2021 ve SO ORP Žamberk

Zdroj: vlastní šetření, Výkaz ÚIV (M3a), rejstřík škol

Vývoj počtu žáků s ZP a SVP:

Celkový počet žáků v běžných třídách se zdravotním postižením nebo SVP během posledních třech školních let prezentuje tabulka 20. Mezi školními roky 2016/2017–2017/2018 byl na celém území zaznamenán nárůst žáků se zdravotním postižením v běžných třídách o 87 %. Nárůst zaznamenaly primárně úplné městské školy (Jablonné n. Orlicí, Žamberk, Letohrad). Během rozhovorů s jednotlivými školami, i v dotazníkovém šetření provedeném za účelem zjištění nastavení stavu rovných příležitostí v území, nebyl tento stav z žádnou ze škol komentován. Většina škol se shodovala, že pokud u nich ve škole probíhá inkluze, tak ji považují za fungující. Důvodem je efektivní nastavení podpůrných opatření. Prudký nárůst, stejně jako ve SO ORP Králíky, souvisí s legislativními změnami a vyhláškou č. 27/2016, která nabyla účinnosti 1. 9. 2016.

Tabula 20: Počet žáků v běžných třídách se ZP a SVP pro školní roky 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Žamberk

	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Počet žáků v běžných třídách se zdravotním postižením	97	169	201	201	205
Počet žáků v běžných třídách s SVP	100	184	246	243	263

Zdroj: Výkaz ÚIV (M3a)

Vývoj počtu pracovníků ZŠ

Ve SO ORP Žamberk celkový počet učitelů mezi školními lety 2015/2016 a 2019/2020 stoupl, stejně jako počet přepočtených pedagogů. V posledních dvou sledovaných školních letech počet učitelů meziročně stoupl o 11 a počet přepočtených pedagogů o 9,6. Vzrostl také podíl nekvalifikovaných pedagogů, a to mezi školními lety 2017/2018 a 2018/2019 o osm procentních bodů.

Tabula 21: Vývoj počtu pracovníků pro školní roky 2015/2016-2019/2020 na základních školách ve SO ORP Žamberk

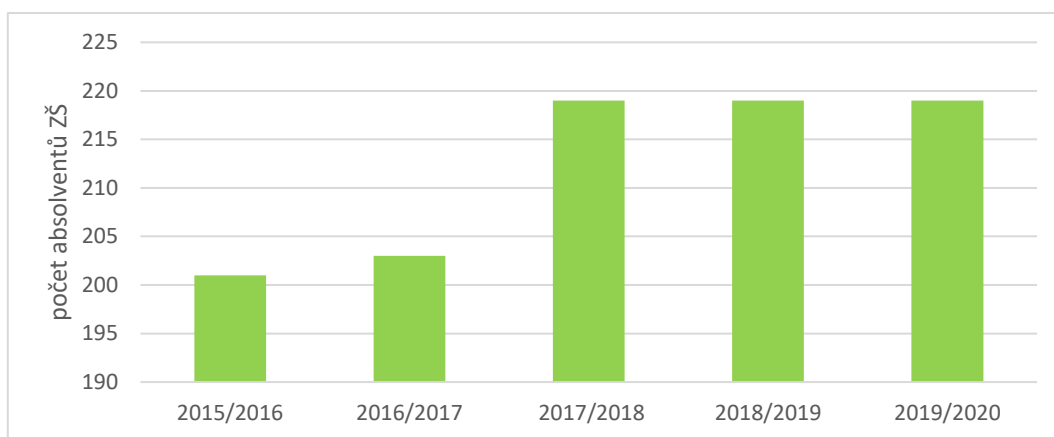
	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Počet učitelů celkem	206	209	205	212	223
Počet přepočtených pedagogů	172,3	174,8	174,4	181,6	191,2
Bez kvalifikace	5 %	5 %	5 %	13 %	13 %

Zdroj: Výkaz ÚIV (R13-01)

Počet absolventů základních škol

Počet absolventů se mezi lety 2015/2016–2017/2018 se zvyšoval ve SO ORP Žamberk (o 18 žáků). Větší nárůst je patrný mezi lety 2016/2017–2017/2018. Poslední tři školní roky počet absolventů stagnuje. Vývoj posledních pěti školních let prezentuje obr. 17.

Obr. 17: Počet absolventů základních škol ve školních letech 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Žamberk

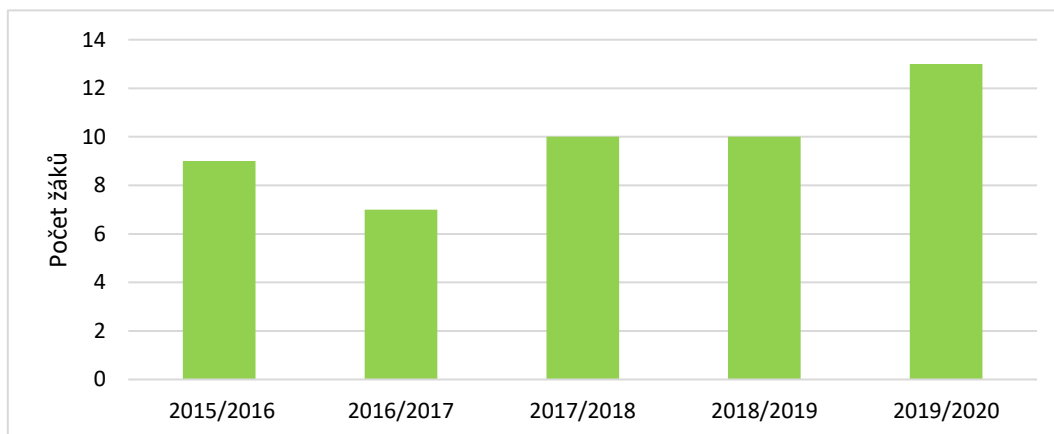

Zdroj: vlastní zpracování, Výkaz ÚIV (M3)

Počet žáků, kteří ukončili školní docházku dříve než v 9. ročníku

Počet žáků, kteří ukončili základní školní docházku dříve než v 9. ročníku ve SO ORP Žamberk se mezi lety 2015/2016–2019/2020–v absolutním čísle o 4 žáky (obr. 18). Ve sledovaném území SO ORP se nachází sedm úplných škol a žádná během tvorby popisů potřeb škol nekonstatovala problém vysoký počet dřívějších odchodů žáků ze ZŠ.

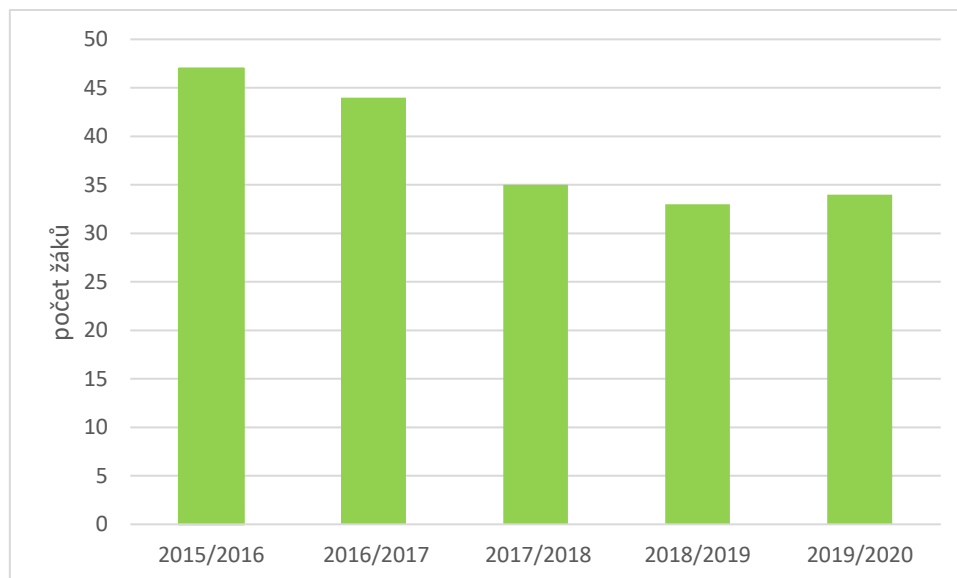
Obr. 18: Počet žáků, kteří ukončili základní vzdělávání dřív než v 9. ročníku ve školních letech 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Žamberk

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz ÚIV (M3)

Vývoj počtu žáků, kteří odešli na víceleté gymnázium

Celkový počet žáků, který odchází na osmileté gymnázium ze SO ORP Žamberk prezentuje obr. 19. Konkrétními nejvyššími čísly se prezentují velké městské školy nebo ty, které mají gymnázium v relativně blízké vzdálenosti nebo přímo v místě bydliště (Žamberk, Letohrad). V posledních sledovaných školních letech čísla mírně klesla. Celkem o 13 žáků mezi lety 2015/2016 a 2019/2020.

Obr. 19: Počet žáků, kteří odešli ve školních letech 2015/2016–2019/2020 na víceleté gymnázium ve SO ORP Žamberk

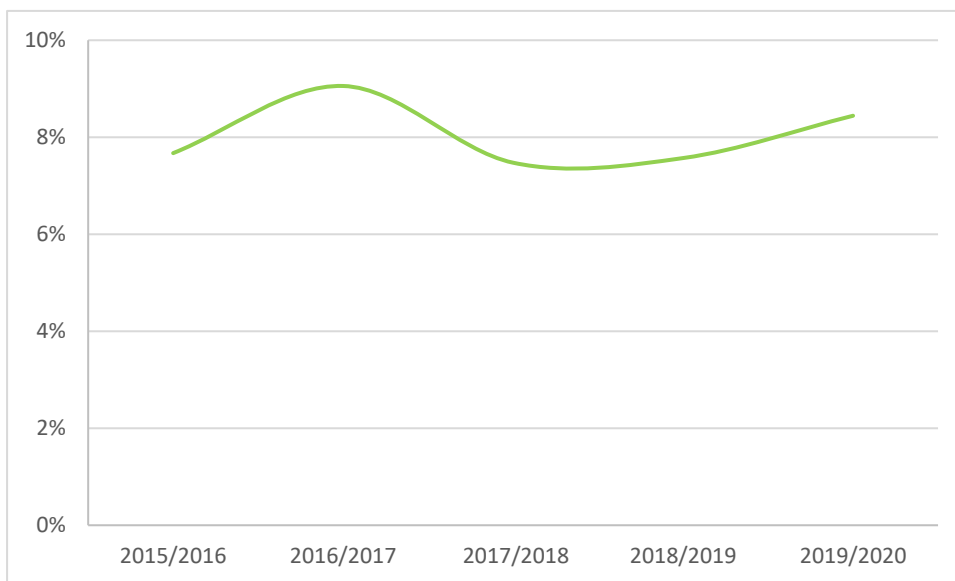
zdroj: vlastní zpracování, Výkaz ÚIV (M3)

Průměrný počet absencí (omluvených a neomluvených)

Počet absencí se za poslední zjišťované školní roky (2015/2016–2019/2020) ve SO ORP Žamberk pohyboval v rozmezí od 12 h–98 h (přepočteno na žáka). Průměrně za školní rok 2015/2016 žáci základních škol zameškali 60 h, stejně jako ve školním roce 2016/2017. Ve školním roce 2017/2018 65 h a ve 2018/2019 64 hodin. V posledním sledovaném školním roce počet klesnul na 33 hodin. Poslední školní rok byl zcela jistě ovlivněn pandemií koronaviru SARS-CoV-2. Data byla zjišťována z jednotlivých výročních zpráv škol nebo z vlastního šetření. Neomluvené hodiny byly zjišťovány ze stejných zdrojů. V průměru ve školním roce 2015/2016 měli žáci neomluveno 0,05h (přepočteno na žáka), ve školním roce 2016/2017 0,26 h a ve školním roce 2018/2019 0,08 h. Ve sledovaných posledních dvou školních letech pokračoval klesající trend – ve školním roce 2018/2019 na 0,06 a ve školním roce 2019/2020 na 0,04. Malotřídní školy mají ve většině případů nulový nebo velmi nízký počet neomluvených hodin. Naopak úplné a základní školy mají počty větší. Z pravidla se jedná o žáky druhého stupně a jednotky případů, které celkovou statistiku tvoří (oproti absencím). Celkové absence považujeme za individuální záležitost, která je ovlivněna několika různými faktory. Nelze je však spojovat s jedinou příčinou. Podle zjištěných dat nelze konstatovat, že by se v území SO ORP Žamberk nacházela škola, která by se na základě omluvených nebo neomluvených absencí zásadně odlišovala od ostatních škol. Žádná ze škol to nezmiňovala jako problém během tvorby Popisu potřeb.

Standardizované přijímací zkoušky – odcházející do maturitního studia

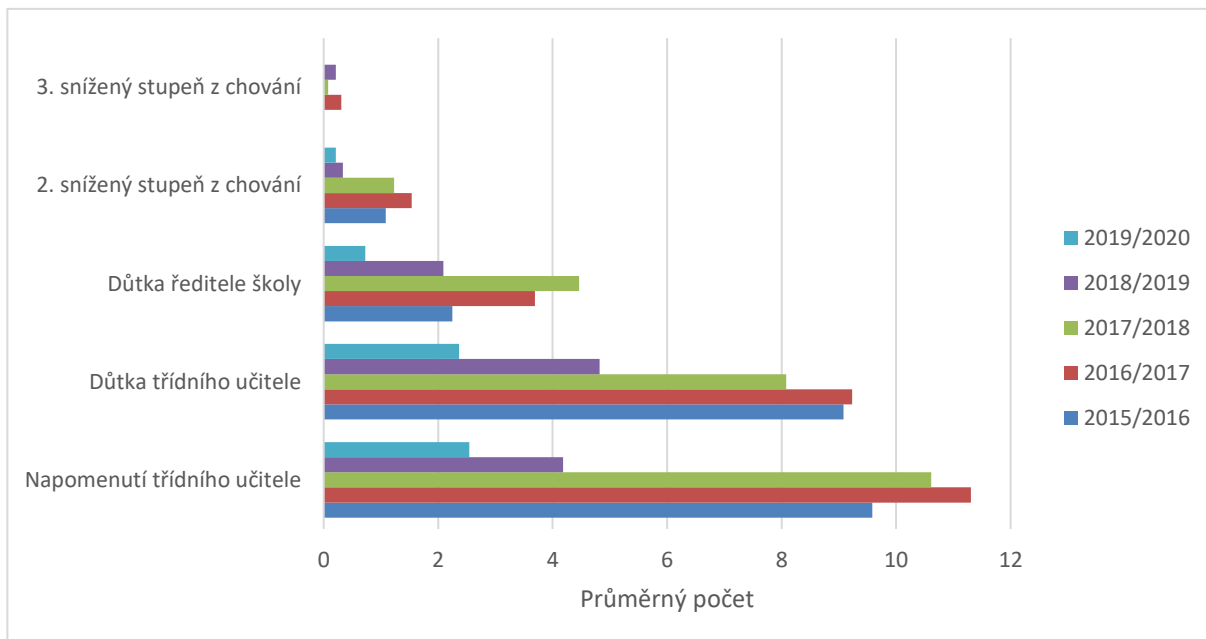
Podíl žáků, kteří odcházejí ze základních škol ve SO ORP Žamberk do maturitních oborů se mezi zjišťovanými školními roky 2015/2016–2019/2020 pohyboval v rozmezí od 3–13 % (z celkového počtu žáků v daném školním roce). Ve školním roce 2015/2016 to bylo v průměru 7,7 %, v roce 2016/2017 9,1 %, ve školním roce 2017/2018 7,5 %, ve školním roce 2018/2019 7,6 % a v posledním sledovaném školním roce 2019/2020 8,4 %. Data byla zjišťována z jednotlivých výročních zpráv škol. Vývoj reprezentuje obr. 20.

Obr. 20: Počet žáků, kteří odešli z deváté třídy do maturitního studia (z celkového počtu žáků) 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Žamberk

Zdroj: vlastní zpracování, výroční zprávy škol

Počty výchovných opatření

Pro SO ORP Žamberk jsou průměrné počty výchovných opatření ve sledovaných školních letech 2015/16-2019/2020 znázorněny na obr. č. 21. Z výročních zpráv vyplývá, že nejvíc výchovná opatření udělují úplné základní školy na druhém stupni. Malotřídní základní školy mají často nulové statistiky. Ve všech typech výchovných opatření pozorujeme pokles mezi školními lety 2018/2019–2019/2020. Důvodem bylo uzavření škol a realizace distančního vzdělávání. Pokles lze předpokládat i pro aktuální školní rok (2020/2021).

Obr. 21: Průměrný počet výchovných opatření ve školních letech 2015/2016-2019/2020 na základních školách ve SO ORP Žamberk

zdroj: vlastní zpracování, výroční zprávy škol

Investiční a neinvestiční potřeby základních škol SO ORP Králíky, SO ORP Žamberk

Stav budov základních škol je na různé úrovni. Faktem zůstává že rekonstrukce budov / investice do vybavení zůstává pro školy zásadní prioritou. Toto bylo potvrzené během tvorby Popisů potřeb škol v prvním i druhém cyklu akčního plánování.

Investiční i neinvestiční potřeby základních škol obou sledovaných území jsou uvedeny ve strategické části dokumentu Finálního dokument MAP II. Konkrétně se jedná o Strategický rámec MAP a přehled investičních a neinvestičních aktivit škol. Všechny základní školy jsou pravidelně informovány o možnosti zařazení svého investičního záměru do Strategického rámce MAP. K 3. 5. 2021 je v dokumentu celkem 119 záměrů od 17 subjektů. Projektové záměry zařazené do Strategického rámce MAP mají souhlas zřizovatele se zařazením do tabulky investičních priorit Strategického rámce MAP.

C. Návaznost na dokončené základní vzdělávání

Návazné střední a speciální vzdělávání je v území nabízeno v Žamberku, Letohradě, Králíkách. Kromě Letohradského soukromého gymnázia jsou všechny školy zřizovány krajem.

Tabulka 22: Přehled škol nabízejících návazné vzdělávání ve SO ORP Žamberk a Králíky

		Gymnázium Žamberk	Letohradské soukromé gymnázium	Průmyslová střední škola Letohrad	Speciální střední škola a základní škola Žamberk	Střední odborné učiliště opravárenské, Králíky	Střední škola obchodu, řemesel a služeb Žamberk
2015/2016	kapacita	30	6	216	122	320	301
	počet uchazečů	39	15	180	-	66	118
	počet přijatých	20	6	171	45	59	110
	maturita	20	6	84	-	23	18
	výuční list	-	-	87	45	36	92
2016/2017	kapacita	30	5	216	122	320	320
	počet uchazečů	18	15	218	-	65	114
	počet přijatých	10	5	195	53	56	110
	maturita	10	5	99	-	25	30
	výuční list	-	-	96	53	31	80
2017/2018	kapacita	30	3	242	122	320	320
	počet uchazečů	39	6	191	-	72	98
	počet přijatých	19	3	176	33	58	93
	maturita	19	3	91	-	22	17
	výuční list	-	-	85	33	36	76
2018/2019	kapacita	30	1	222	122	320	306
	počet uchazečů	37	6	172	-	69	117
	počet přijatých	25	1	170	29	59	105
	maturita	25	1	75	-	25	14
	výuční list	-	-	95	29	34	91
2019/2020	kapacita	30	2	222	122	320	306
	počet uchazečů	53	7	188	54	69	115
	počet přijatých	52	2	184	54	64	109
	maturita	52	2	109	-	30	-
	výuční list	-	-	75	54	34	109

Zdroj: vlastní šetření

Kapacita zařízení je výrazně vyšší – u oborů zakončených maturitní zkouškou je to o 52 % více, u oborů zakončených výučním listem o 49 % více, než je počet přijatých žáků. Tato skutečnost je způsobena nezájmem absolventů základních škol, a tudíž neotevření mnohých oborů a vlivem demografického vývoje.

Střední školy a střední odborná učiliště (kromě gymnázií) v regionu se snaží zatraktivnit nabízené obory vzdělávání stipendijními pobídkami a na dobré úrovni je také spolupráce s místními významnými zaměstnavateli. Tento trend je výrazným posunem oproti minulým obdobím, školy tak efektivně dokáží zajistit budoucí pracovní příležitosti svým studentům již v době studia a firmy mají možnost vytipovat a vychovat si vhodné pracovní síly. V území již existují i příklady dobré praxe, které odráží právě spolupráci firem a středních škol.

Pro větší provázanost a motivaci je úkolem pro další období rozšířit spolupráci s firmami směrem k základním školám. Důležitým faktorem je prezentace návazného získání zaměstnání rodičům žáků ZŠ. Současně lze konstatovat, že část absolventů základních škol (zejména dívek), bude vyhledávat návazné vzdělávání v humanitně zaměřených oborech, které v regionu nejsou nabízeny (obory zdravotnictví, ekonomické obory apod.)

Možnosti uplatnění na trhu práce

Přehled nejvýznamnějších zaměstnavatelů ve SO ORP Žamberk a Králíky:

- OEZ s.r.o.: výroba elektrických rozvodných a kontrolních zařízení; 1500–1999 zaměstnanců;
- Isolit-Bravo, spol. s r.o.: výroba elektrických spotřebičů převážně pro domácnost; 250–499 zaměstnanců;
- FLEXCON, s.r.o.: výroba elektrických vodičů a kabelů j. n.; 50–99 zaměstnanců;
- Kümpers Textil s.r.o.: úprava a spřádání textilních vláken a přize; 250–499 zaměstnanců;
- Šmídl s.r.o.: silniční nákladní doprava;
- 250–499 zaměstnanců;
- Albertinum, odborný léčebný ústav, Žamberk: ústavní zdravotní péče; 200–249 zaměstnanců;
- Dietfurt, s.r.o.: tkaní textilií; 200–249 zaměstnanců;
- Bühler CZ s.r.o.: výroba strojů na výrobu textilu, oděvních výrobků a výrobků z usní 250–499 zaměstnanců;
- BAPA s.r.o.: výroba, obchod a služby, 100–199 zaměstnanců;
- Diabaq a.s.: výroba krmiv z masa a doplňků výživy pro zvířata, 200-249 zaměstnanců;
- Formplast Punkert: lisovna plastů, nástrojárna, 500-999 zaměstnanců.

D. Základní umělecké vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

SO ORP Králíky

V oblasti SO ORP Králíky působí jedna ZUŠ, a to v Králíkách. Detašované pracoviště má v Červené Vodě, kde ke své činnosti využívá zázemí základní školy. Zřizovatelem ZUŠ Králíky je obec Králíky. ZUŠ sídlí v budově, která je majetkem města. Výtvarný obor se nachází na odloučeném pracovišti ve městě, jeho kapacita neodpovídá potřebě. Základní umělecká škola Králíky je plně organizovaná, má čtyři obory (hudební, výtvarný, taneční a literárně – dramatický). Kapacita školy je celkem 422 žáků a je využita.

V souvislosti s odchodem žáků na střední školy mimo ORP Králíky hrozí nedostatek žáků starších 15 let. Z hlediska hodnocení technického stavu a vybavenosti lze konstatovat, že samotná budova ZUŠ je ve špatném stavu, chybí plynofikace objektu, zateplení. Zcela postrádá prvky bezbariérovosti a vybavení v oblasti digitálních technologií. P. ředitelka by se ráda dále soustředila na posílení řemeslných oborů (keramika hrnčířství), kterým primárně chybí prostory.

Tabulka 23: Přehled ZUŠ ve SO ORP Králíky

Název obce	Z toho zřizovaných

	Krajem	Obcemi	Jiným zřizovatelem
Celkem	0	1	0
Králíky	0	1	0

Zdroj: vlastní šetření

Počty pracovníků v ZUŠ

Tabulka 24: Údaje o pracovnících ZUŠ ve SO ORP Králíky pro školní rok 2017/2018-2019/2020

ZUŠ v obcích	Pracovníci celkem	
	Fyzické osoby	Přepočtené osoby
2017/2018	24	13,8
2018/2019	24	13,6
2019/2020	23	14,4

Zdroj: Výkaz ÚIV (P1-04)

SO ORP Žamberk

Na území SO ORP Žamberk působí 3 ZUŠ, a to v Žamberku, Letohradě a Jablonném nad Orlicí. Zřizovatelem všech ZUŠ jsou příslušné obce.

Tabulka 25: Přehled ZUŠ ve SO ORP Žamberk

Název obce	Z toho zřizovaných		
	Krajem	Obcemi	Jiným zřizovatelem
Celkem	0	3	0
Jablonné nad Orlicí	0	1	0
Letohrad	0	1	0
Žamberk	0	1	0

Zdroj: vlastní šetření

ZUŠ Žamberk je plně organizovaná čtyřoborová škola (obor hudební, taneční, výtvarný – s místní specialitou ručně paličkováná krajka a literárně-dramatický) s kapacitou 582 žáků. ZUŠ stabilně navštěvuje 540-560 žáků. Škole chybí vybavení nahrávacího studia. Na vylepšení počítačové výbavy čeká i výtvarný obor. Kapacita tanečního sálu je v současné době nedostatečná, vzhledem k nárokům na elektronické vedení matriky je nutná i obnova konektivity školy a zázemí pro práci pedagogů. Prioritou je aktuálně přístavba pro literárně-dramatický obor.

ZUŠ Letohrad nabízí výuku v hudebním oboru, výtvarném oboru a literárně-dramatickém oboru. Taneční obor není v současné době vyučován. Škola má dvě odloučená pracoviště, a to v ZŠ Dolní Dobrouč a ZŠ Komenského Letohrad. Kapacita ZUŠ je 400 žáků. Pro školu je aktuálně největší prioritou její stěhování do nových prostor, které řeší společně se zřizovatelem (město Letohrad).

V ZUŠ Jablonné nad Orlicí se vyučují tři obory – hudební, taneční a výtvarný. Škola má dvě odloučená pracoviště. Jedno je přímo v sousední budově čp. 230, kde je taneční obor, učebna houslí a sál ZUŠ. Stavebně-technicky je možné, aby žák, který vstoupí do jedné z budov, byl schopen projít do druhé budovy. Druhé odloučené pracoviště je také v Jablonném nad Orlicí v ulici A. Hanuše čp. 85. Od hlavní budovy ZUŠ je vzdáleno cca 5 minut chůze. V této budově je pouze jedna učebna, která je využívána pro výuku orchestrů a bicích nástrojů. Kapacita ZUŠ je 250 žáků. P. ředitel aktuálně vnímá potřebu rozvoje výtvarného oboru. Dále problém

s nedostatkem pedagogů z důvodu delší vzdálenosti školy z krajských měst a odlivem mladých z regionu.

Tabulka 26: Údaje o pracovnících ZUŠ ve SO ORP Žamberk pro školní rok 2017/2018-2019/2020

ZUŠ v obcích	Pracovníci celkem	
	Fyzické osoby	Přepočtené osoby
2017/2018	59	38,5
2018/2019	68	44,1
2019/2020	68	45,1

Zdroj: Výkaz ÚIV (P1-04)

Všechny ZUŠ v území vzájemně spolupracují. Mezi školními lety 2014/2015-2017/2018 se každý rok konala společná akce (vystoupení) pro rodiče i širokou veřejnost. Společné vystoupení se konalo vždy v jedné z účinkujících ZUŠ (po každé v jiném městě). Ve školním roce 2018/2019 (po ukončení koloběhu čtyř let) aktivita pokračovala bez účasti ZUŠ Letohrad putovní výtvarnou výstavou. Ředitelé a ředitelky se shodují, že aktivity stejného nebo podobného typu jsou velmi obohacující nejen pro samotné žáky, ale také pedagogy.

ZUŠ pracují podle školního vzdělávacího programu platného od 1. 9. 2016. Jejich činnost patří do formálního vzdělávání. Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že v největší míře se problémy ZUŠ týkají obnovy vybavení, a to jak v oblasti vybavení nástroji, tak v oblasti zázemí pro multimediální tvorbu a v oblasti konektivity školy. Dosavadní možnosti čerpání fondů EU v porovnání s mateřskými a základními školami ZUŠ vnímají jako nedostatečné – výzvy nebyly cíleny na podporu vzdělávání v ZUŠ. Takové zjištění bylo podpořeno i v jednotlivých Popisech potřeb. Všechny základně umělecké školy v obou sledovaných území se potýkají s potřebou obnovy a modernizace pomůcek a potřebou investic a rozvoje do dalších oborů mimo hudební.

E. Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

V území SO ORP Králíky není v současné době široké spektrum možností, které by nabízelo neformální a zájmové vzdělávání (od 1. 9. 2017 SVČ Animo). Tato skutečnost je jednoznačně vnímána jako riziko v oblasti trávení volného času dětí a žáků. V SO ORP Žamberk působí jeden subjekt, a to přímo v Žamberku. Jeho zřizovatelem je město Žamberk. SVČ svoji činnost uskutečňuje ve více oblastech zájmového vzdělávání dětí, žáků, studentů a dospělých. Prostřednictvím pravidelné zájmové činnosti předkládá dětem a mládeži pestrou nabídku aktivit ve volném čase. Každoročně nabízí zájmové kroužky, kluby a kurzy nejen pro děti školního a předškolního věku, ale i pro mládež a dospělé. Pravidelná činnost zahrnuje následující oblasti: tělovýchovu a sport, techniku a přírodovědu, výtvarnou, estetickou a dramatickou výchovu, výuku cizích jazyků, základů práce s PC.

Volnočasové aktivity nabízí také nezisková organizace Cesta pro rodinu, z.ú., která sídlí přímo v Žamberku. Vedle zájmových kroužků nabízí také otevřenou a bezplatnou formu trávení volného času pro děti 8–18 let Klub bez klíče.

Mezi další neziskové organizace, působící na daném území patří zájmové spolky a organizace, které mají zejména na venkově zázemí v dobrovolné činnosti občanů jako je SDH, rybářské spolky, tělovýchovné jednoty apod.

Neformální vzdělávání se dlouhodobě potýká s nízkou finanční podporou, která nejvíce souvisí s nedostatkem personálního zajištění.

F. Sociální situace

Rizikové chování u dětí a mládeže

Metodická doporučení a metodické pokyny v oblasti primární prevence rizikového chování schválená vedením MŠMT:

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j. 21291/2010-28)

Školy v šetřeném území mají zpracované Minimální preventivní programy. Ty jsou komplexním dlouhodobým preventivním programem školy a jsou součástí školního vzdělávacího programu. Ve školách působí metodici prevence, oporu pro svoji činnost mají v pedagogicko-psychologické poradně, která pravidelně 2x ročně organizuje společná setkání. V rámci PPP Ústí nad Orlicí, která je spádová pro šetřené území, působí Krajské centrum primární prevence, které nabízí školám a školským zařízením realizaci programů primární prevence dle jejich konkrétní zakázky. Programy jsou realizovány na základě individuální domluvy se školou a dle konkrétních požadavků a je tedy možné je přizpůsobit konkrétní skupině nebo oblasti. Na webových stránkách PPP Ústí nad Orlicí naleznou metodici prevence také další nabídku služeb nebo podpory, kontakty a odkazy, které mohou využít při realizaci vlastního Minimálního preventivního programu.

V šetřeném území není žádná sociálně vyloučená lokalita. Oblast Králicka ale vykazuje některé aspekty ohrožující rozvoj území.

Jedná se o následující aspekty:

- vylidňování pohraničí (s dominantní složkou v záporném migračním saldu) a stárnutí obyvatelstva
- struktura vzdělanosti – velké procento obyvatel se základním vzděláním, velmi nízký podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním
- značný podíl domácností vykazujících prvky ekonomického strádání a chudoby, rostoucí zadluženost obyvatel
- nízký podíl žáků (studentů) v území s nadprůměrnými výsledky

Sociální a další služby zaměřené na děti, mládež a rodiče poskytované v regionu

SO ORP Králíky:

- V Králíkách působí Mateřské centrum EMMA. Cílovou skupinou jsou rodiny s malými dětmi (0–8 let). Jeho činnost se zaměřuje na sociální a vzdělávací charakter, zejména se jedná o přednášky a kurzy, které zkvalitňují péči o malé děti, případně jazykové kurzy. Mateřské centrum pořádá také burzu dětského oblečení.

SO ORP Žamberk:

- Cesta pro rodinu, z.ú. jako poskytovatel služby azylový dům napomáhá ženám a matkám s dětmi, které potřebují dočasné bydlení, pomoci při neshodě v rodině, v případě ohrožení, při zajištění základních životních potřeb. V tomto zařízení se dále poskytuje služba sociální prevence "Krizová pomoc", která pomáhá ženám, rodinám a rodičům s dětmi, kteří se ocitli náhle bez přístřeší a nemá jim kdo pomoci.
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Street v Letohradě je poskytováno církevní organizací Oblastní charita Ústí nad Orlicí. NZDM Letohrad nabízí sociální službu pro děti a mládež ve věku 10-20 let z Letohradu a okolí, kterou snaží minimalizovat negativní dopady rizikového chování a jednání dětí a mládeže působící na ně samotné, ale i na celou společnost. Nabízí vhodné alternativy trávení volného času, vytváří podmínky pro změnu jejich stávající obtížné životní situace, která vychází z jejich vlastních potřeb.
- Cesta pro rodinu, z.ú – Klub bez klíče. V klubu jsou zajišťovány volnočasové, vzdělávací a výchovné aktivity pro děti a mládež.

- Cesta pro rodinu, z.ú. – Rodinné centrum. Rodinné centrum je místem setkávání rodin s malými dětmi. Dospělým i dětem nabízí různé programy podporující osobní rozvoj, vzdělávání, seberealizaci a aktivní smysluplné trávení volného času. Rodinné centrum usiluje o posilování hodnot rodiny, mezigeneračních vztahů, mateřské role žen a podporuje rodiče při výchově dětí.
- Občanské sdružení Šťastný domov, Líšnice. Podporuje rodinu jako jedinečné prostředí pro naplňování potřeb dítěte, vytváří podmínky pro zdravý vývoj dětí z pěstounských rodin a dětí zdravotně postižených. Pomáhá mladým lidem s postižením, kteří opouští v dospělosti rodinu a nemohou bydlet samostatně, zajistit si plnohodnotný domov a práci. Pomáhá mentálně i fyzicky znevýhodněným lidem začlenit se do společnosti.
- Oblastní charita Ústí nad Orlicí – Rodinné centrum Mozaika Letohrad. Rodinné centrum nabízí prostor pro setkávání rodin s dětmi, kde nabízíme vzdělávací aktivity v oblasti posilování rodičovských kompetencí. Rodinné centrum spolupracuje se sociální službou sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

1.2 Specifická část analýzy

1.2.1 Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území

Tabulka 27: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti vzdělávání

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Způsob komunikace
Rodiče dětí do 3 let	Existence MC, zařízení pro děti mladší 2 let jeslového typu	Prostřednictvím ZŠ, MŠ nebo obce, účast ve školských radách, v projektu účast na aktivitách a zapojení v ŘV. Informační materiály – letáky, Zpravodaje obcí, webové stránky MAS Orlicko
Rodiče dětí předškolního věku	Kvalitní péče a výchova, dostupnost MŠ, dostatečná doba provozu (sladění soukromého a profesního života), dostupná cena stravování, školního, možnost přijetí dětí návaznosti na návrat do zaměstnání	
Rodiče dětí a žáků do 15 let	Kvalitní výuka (počet dětí/žáků ve třídě, kvalita vyučujících, kvalita vybavení); nízké ceny obědů a dalších výdajů; vzdálenost do školy ve vztahu k zajištění bezpečnosti dětí; rozsah a kvalita mimoškolní činnosti; poradenství: výchovné a kariérní	
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	Děti v MŠ – hrát si a objevovat; Žáci v ZŠ – názornost a atraktivnost výuky; kvalita a rozsah vybavení a mimoškolní výuky	Standardní prostřednictvím ZŠ nebo MŠ; schránky důvěry; školní časopis, dětské parlamenty.
Děti se SVP a jejich rodiče a pedagogové	Podpora pedagogicko-psychologické poradny Pardubického kraje (dále PPP Ústí nad Orlicí), (metodické vedení, supervize) zajištění asistentů pedagogů a dalších odborných pozic ve školách jako je školní psycholog, školní speciální pedagog, školní logoped	Prostřednictvím ZŠ, MŠ, osobní účastí na akcích MAS, zapojení do ŘPS a ŘV. Informační materiály – letáky, Zpravodaje obcí, webové stránky MAS Orlicko
Pedagogové a další zaměstnanci	Stabilní zaměstnání, finanční ohodnocení, postavení pedagoga ve společnosti	Prostřednictvím ZŠ, MŠ, osobní účastí na akcích MAS, zapojení do ŘPS a ŘV. Informační materiály – letáky, Zpravodaje obcí, webové stránky MAS Orlicko
Osoby zajišťující neformální a zájmové vzdělávání	Finanční podpora neformálního a zájmového vzdělávání bez nadměrné administrativní zátěže	Informační nástroje cílené na CS – pozvánky na setkání v rámci projektu MAP, zapojení do ŘPS a ŘV MAP, tiskové zprávy, letáky, e-mailové zprávy. Informační materiály – letáky, Zpravodaje obcí, webové stránky MAS Orlicko

Zřizovatelé (tzn. obce, kde je zřízena MŠ nebo ZŠ)	Prioritně udržet školu v obci; optimalizovat výdaje na provoz a investice; uspokojit požadavky vlastních občanů	Jednání mezi obcemi, zapojení do ŘPS a ŘV, účast na akcích MAS Orlicko. Informační materiály – letáky, Zpravodaje obcí, webové stránky MAS Orlicko
Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	Zajistit pro své občany školní docházku; pokud možno nepřispívat na provoz a mzdy ZŠ, MŠ	Jednání s ostatními obcemi a školami, účast na akcích MAS Orlicko
Široká veřejnost	Stabilní a fungující školy, zajištění bezplatného vzdělávání a dostupnou péči o děti a mládež. Dostupné mimoškolní aktivity, které budou preventivně působit v oblasti rizikového chování dětí a mládeže, rozvoj obcí (hřiště, tělocvičny a další sportoviště)	Prostřednictvím obcí, propagačními materiály MAS Orlicko (letáky, informace o činnosti poskytnutých OZ, tiskové zprávy), akce realizované v rámci projektu MAP, webové stránky

Zdroj: vlastní zpracování

1.2.2 Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území

Rizika v oblasti vzdělávání byla vymezena na základě existujících dokumentů, shrnutím závěrů dotazníkového šetření a v neposlední řadě na základě jednání s aktery působícími ve vzdělávání v šetřeném území.

Pro snazší orientaci byla rizika rozdělena do následujících skupin:

- A. Organizační rizika
- B. Finanční rizika
- C. Legislativní rizika
- D. Technická rizika
- E. Věcná rizika

Popis rizik a návrh opatření ke snížení rizika:

Tabulka 28: Rizika a opatření v oblasti vzdělávání

Skupina rizik	Popis rizika	Charakteristika rizika	Opatření
A. Organizační rizika	A 1. Nepříznivý demografický vývoj (malý počet dětí/nedostatečná kapacita škol)	Střední až velká pravděpodobnost nastání s potenciálem středních škod. Demografický vývoj výrazně ovlivňuje kvalitu vzdělávání, a to jak při velmi malých počtech dětí, tak v případě nedostatečné kapacity v opačném případě.	1. Prorodinná politika obcí 2. Podpora existence škol ze strany obcí a tím stabilizace mladšího obyvatelstva
	A2. Nedostatečná dopravní obslužnost	Střední pravděpodobnost nastání s potenciálem středních škod.	1. Společná jednání obcí a kraje, důsledné

		Dopravní obslužnost je limitujícím faktorem z hlediska dostupnosti vzdělávání, a to jak PV a ZV, tak i zájmového a neformálního.	připomínkování při změnách jízdních řádů 2. Možnost společného více obcí jednání s místními dopravci
	A3. Nedostatek stabilní finanční podpory v oblasti regionálního školství (normativy)	Střední pravděpodobnost nastání a vysokým potenciálem škod. Zajištění stabilní finanční podpory je předpokladem pro zavedení a udržení nastavených opatření a je nezbytným předpokladem pro naplňování dlouhodobějších cílů. <i>Pozn.: V době zpracování Analýzy je tento způsob financování platný, nový systém financování RgŠ bude uplatňován od 1. 1. 2019 a jeho dopady nelze ještě vyhodnotit.</i>	1. Aktivní jednání s krajem a MŠMT 2. Aktivní přístup a podpora při čerpání fondů EU (např. MAS, ...)
	A4. Neochota ke sdílení zkušeností, sdílení odborných pracovníků	Malá pravděpodobnost nastání se středním dopadem. Riziko lze hodnotit jako malé vzhledem k dosavadní probíhající spolupráci, vč. zapojení do projektu MAP.	1. Setkávání zástupců škol, realizace aktivit spolupráce
B. Finanční rizika	B1. Nedostatek finančních prostředků k zajištění provozu škol a školských zařízení	Pravděpodobnost nastání je střední až velká, případné škody lze hodnotit jako velké až totální. Riziko je vzhledem ke stavu budov v šetřeném území hodnoceno jako střední až velké. Současně jsou kladeny nové nároky na status budov (bezbariérovost, modernizace ŠJ, apod.) Rizika B1 a B2 spolu úzce souvisí – zvyšující se náklady na provoz chybí	1. Společný nákup energií a služeb pro subjekty zřizované obcí 2. Zlepšení energetického statutu budov 3. Efektivnější využití volné kapacity – pronájem, případně spolupráce s neziskovým sektorem
	B2. Nedostatek finančních prostředků na investice a modernizaci vybavení		1. Využití mimorozpočtových zdrojů (fondy EU, dotační programy)

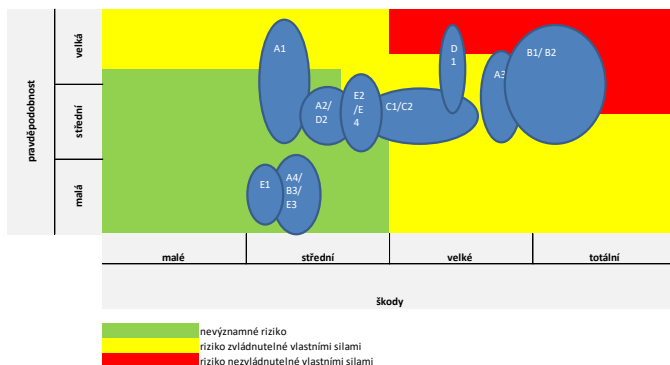
		v další oblasti, kterou je právě modernizace stávajícího vybavení, případně další investice, zlepšující kvalitu a rozsah poskytovaných služeb.	2. Využití poradenských služeb (animace MAS, poradenství při čerpání fondů EU)
	B3. Nedostatek finančních prostředků na platy	Riziko s malou pravděpodobností nastání a středními škodami. Finanční ohodnocení pracovníků ve vzdělávání je důležitým motivačním prvkem a v oblastech, kde není dostatek kvalifikovaných pracovníků na trhu práce i nezbytným předpokladem pro zachování kvality výuky a vzdělávání.	1. Definování problému, politický tlak
C. Legislativní rizika	C1. Změny legislativy, které vedou k vynuceným investicím a změnám	Střední pravděpodobnost nastání s potenciálem středních až velkých škod. Mění se podmínky působí destabilizačně vzhledem k neúměrnému zatížení vedoucích pracovníků a nadměrné finanční zátěži spojené s implementací vynucených změn a opatření.	1. Spolupráce obcí a škol – aktivní účast v pracovních skupinách pro přípravu reformem
	C2. Reformy, které zhorší podmínky výuky		
D. Technická rizika	D1. Špatný technický stav budov, vč. bezbariérovosti	Střední až velká pravděpodobnost nastání s předpokladem velkých škod. Technický stav budov je hodnocen jako zastaralý, na mnoha místech nevyhovující. V území je malé procento bezbariérových budov.	1. Využití fondů EU
	D2. Zastaralé či nevyhovující vybavení	Střední pravděpodobnost nastání se středními škodami. Vybavení včetně konektivity škol a	1. Využití fondů EU a dotačních programů

		školských zařízení neodpovídá současným požadavkům, a tak nepřímo ovlivňuje rozvoj kompetencí dětí a žáků.	2. Aktivní spolupráce s firmami v regionu, příp. sponzory
E. Věcná rizika	E1. Špatné řízení škol a školských zařízení	Malá pravděpodobnost nastání se středním dopadem škod. Kvalitní vedení škol a školských zařízení je prvotním předpokladem pro rozvoj škol i pedagogických týmů.	1. Výběr kvalitních ředitelů 2. Podpora metodického vedení, sdílení zkušeností a nastavení dalších forem podpory lídrů
	E2: Nedostatek kvalifikovaných pracovníků, nadměrná fluktuace nedostatečně připravení absolventi nastupující do škol	Střední pravděpodobnost nastání se středním dopadem škod. Kvalifikovaní a motivovaní pracovníci jsou předpokladem pro rozvoj škol a školských zařízení.	1. Motivace pro potenciální zájemce o zaměstnání 2. Meziobecní spolupráce při zaměstnávání odborných profesí 3. Podpora začínajících učitelů
	E3: Nízká kvalita výuky	Malá pravděpodobnost nastání se středním dopadem. Kvalita výuky úzce souvisí s rizikem E2. Pro aktéry ve vzdělávání je nezbytná kvalitní zpětná vazba a zajištění osobního růstu na úrovni každého jednotlivého pracovníka i týmu jako celku.	1. Sledování kvality výuky, spolupráce s ČŠI 2. Nastavení podmínek pro sebereflexi pracovníků ve vzdělávání a prvků celoživotního učení
	E4: Nezájem rodičů o umístění dětí a žáků v konkrétní škole	Střední pravděpodobnost nastání se středním dopadem škod. Riziko souvisí s problematikou komunikace s rodiči a veřejností, vnímání škol a vysvětlování sporných nebo medializovaných problémů.	1. Aktivnější přístup k veřejnosti (akce pro veřejnost, změna role školy – komunitní centra obcí.)

Zdroj: vlastní zpracování

Kvantifikace rizik

Obr. 22: Kvantifikace rizik ve vzdělávání

Zdroj: vlastní zpracování

1.2.3. Dotazníkové šetření realizované MŠMT

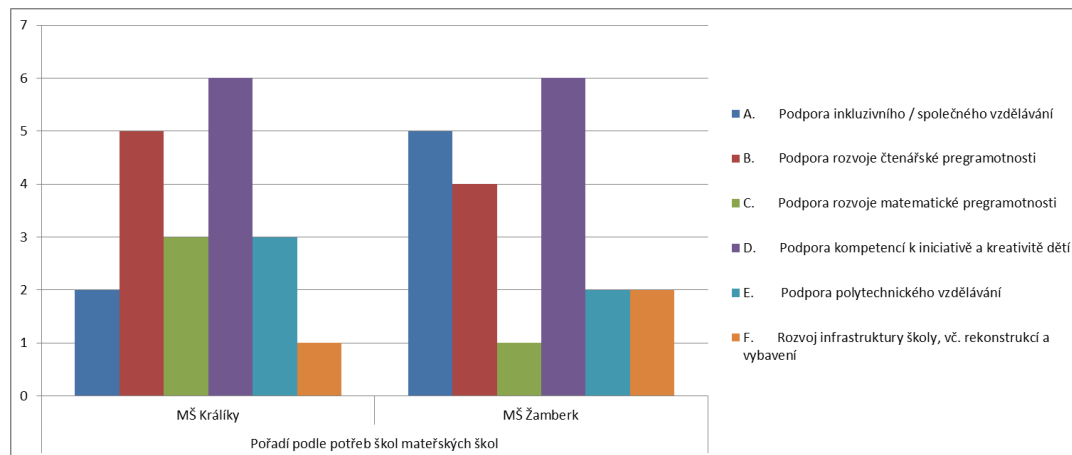
Východiskem pro stanovení základních problémových okruhů bylo dotazníkové šetření realizované MŠMT, které bylo zahájeno v prosinci 2015. V šetřeném území se ho aktivně zúčastnilo 28 mateřských škol, tj 100 % a 24 základních škol, tj. 96 %. Získaná data tak lze považovat za relevantní.

S dalším dotazníkovým šetření, které bylo RT MAP poskytnuto ze strany MŠMT (26. 11. 2018) nebylo během aktualizace dokumentu pracováno. Důvodem je, že šetření se v té době zúčastnilo ve SO ORP Králíky i ve SO ORP Žamberku méně než 50 % škol.

Výsledky dotazníkového šetření:

Mateřské školy – hlavní oblasti rozvoje definované v dotazníkovém šetření¹

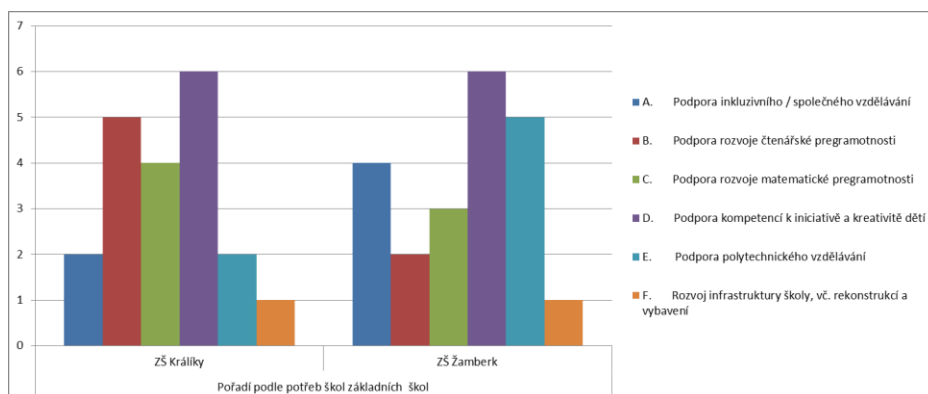
Obr. 23: Prioritní oblasti rozvoje MŠ

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření MŠMT

Základní školy – hlavní oblasti rozvoje definované v dotazníkovém šetření¹

¹ pozn: Seřazení všech 6 hlavních oblastí od 1 (= největší potřeba rozvíjet danou oblast v rámci podpory z Evropské unie v letech 2016–2020) do 6 (= nejmenší potřeba rozvíjet danou oblast v rámci podpory z Evropské unie v letech 2016–2020).

Obr. 24: Prioritní oblasti rozvoje ZŠ

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření MŠMT

Mezi hlavními prioritními oblastmi rozvoje se shodně objevuje infrastruktura škol (MŠ Králíky – priorita 1, MŠ Žamberk – priorita 2, ZŠ Králíky – priorita 1, ZŠ Žamberk – priorita 1). Tyto potřeby lze odvodit od nedostatku finančních prostředků zřizovatelů, ale také v souvislosti se vzrůstajícími požadavky na modernizaci škol, změnu poskytovaných služeb a vzrůstající tendencí k integraci, respektive inkluzi. Školy v šetřeném území neprošly rekonstrukcí, mají velké rezervy v oblasti vzdělávání dětí a žáků s SVP, v konektivitě škol a vybavení moderním zázemím pro výchovu i výuku. Tento fakt také potvrzovala tvorba Popisů potřeb škol.

Zatímco u škol v SO ORP Králíky (mateřských i základních) je druhou preferovanou oblastí společné vzdělávání (inkluzi), v SO ORP Žamberk mateřské školy označily tuto oblast až jako 5. v pořadí a základní školy jako čtvrtou v pořadí. Mateřské školy v SO ORP Žamberk preferují na prvním místě oblast rozvoje matematické gramotnosti, na druhém pak podporu polytechnického vzdělávání a již výše zmiňovanou infrastrukturu škol. Základní školy v SO ORP Žamberk označily na druhém místě rozvoj čtenářské gramotnosti, na třetím pak rozvoj matematické gramotnosti.

Souhrnně lze konstatovat, že mateřské i základní školy napříč celým šetřeným územím definovaly své priority rozvoje shodně s povinnými opatřeními MAP.

Nejvýznamnější překážky v jednotlivých sledovaných oblastech (podíl škol v rámci SO ORP, které danou překážku označily za nejvýznamnější)

Pozn.: v každé oblasti jsou uvedeny 3 nejvýznamnější definované překážky, v případě shodné hodnoty jsou uvedeny všechny definované překážky. Pro porovnání obou SO ORP zpracovatel doplnil i hodnotu v tomto regionu. Znak X znamená, že v oblasti nebyla tato překážka definována.

Mateřské školy:

PODPORA INKLUZIVNÍHO / SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ		
	SO ORP Králíky	SO ORP Žamberk
Nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami dětí (např. asistentů pedagoga, pedagogické i nepedagogické pracovníky)	33,3 %	18,2 %
Nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné děti (např. výstavy, exkurze, kroužky apod.)	33,3 %	x
Velký počet dětí ve třídách	16,7 %	54,5 %
Technická nemožnost bezbariérových úprav školy	x	18,2 %

V oblasti společného vzdělávání mateřské školy shodně definují nedostatečné finanční prostředky pro práci heterogenními skupinami dětí, zejména pro zajištění odborných pozic. V SO ORP Žamberk se odráží současný populační trend silných ročníků MŠ, v SO ORP Králíky není situace v oblasti kapacit mateřských škol tak limitní. V hodnocení aktuálního stavu uvádí mateřské školy v SO ORP Králíky i Žamberk výrazně nižší stupeň rozvoje než je celorepublikové a krajské hodnocení v oblasti přijímání dětí s SVP a spolupráce s dalšími pedagogickými pracovníky ve výuce.

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ PREGRAMOTNOSTI		
	SO ORP Králíky	SO ORP Žamberk
Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotností, nedostatečný počet pomůcek apod.)	33,3 %	22,7 %
Nedostatečné uplatňování individuálního přístupu k dětem	16,7 %	x
Nedostupnost informačních a komunikačních technologií pro rozvoj příslušné gramotnosti	16,7 %	x
Nedostatek možností pro sdílení dobré praxe	16,7 %	x
Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj pregramotnosti	x	22,7 %
Nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti příslušné pregramotnosti	x	13,6 %

V oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti mateřské školy v obou SO ORP uvádí jako největší překážku nedostatek stabilní finanční podpory. Ve třech bodech uvádí nižší než celorepublikové hodnocení v SO ORP Králíky (vše na straně připravenosti pedagogů) a ve 2 bodech v SO ORP Žamberk. Rozdíly však nejsou výrazné.

ROZVOJ MATEMATICKÉ PREGRAMOTNOSTI		
	SO ORP Králíky	SO ORP Žamberk
Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotností, nedostatečný počet pomůcek apod.)	50 %	22,7 %
Nedostatečné uplatňování individuálního přístupu k dětem	16,7 %	9,1 %
Nedostupnost informačních a komunikačních technologií pro rozvoj příslušné gramotnosti	16,7 %	x
Nedostatek možností pro sdílení dobré praxe	16,7 %	x
Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj pregramotnosti	x	22,7 %

Nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti příslušné pregramotnosti	x	18,2 %

V oblasti rozvoje matematické pregramotnosti mateřské školy v obou SO ORP uvádí jako největší překážku nedostatek stabilní finanční podpory. Nejvýrazněji se v rámci celorepublikového a krajského srovnání MŠ v SO ORP Králíky vymezují v oblasti spolupráce s rodiči při rozvoji MG, MŠ v SO ORP Žamberk se v porovnání s celorepublikovým a krajským hodnocením příliš neodlišují.

PODPORA KOMPETENCÍ K INICIATIVĚ A KREATIVITĚ		
	SO ORP Králíky	SO ORP Žamberk
Nedostatek příležitosti k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje iniciativy a kreativity	33,3 %	9,1 %
Nedostatek finančních prostředků pro zajištění pomůcek, literatury apod. pro rozvoj iniciativy a kreativity	66,7 %	45,5 %
Nedostupnost informačních a komunikačních technologií pro rozvoj iniciativy a kreativity	x	13,6 %

V oblasti podpory kompetencí k iniciativě a kreativě mateřské školy v obou SO ORP uvádí jako největší překážku nedostatek finančních prostředků pro zajištění pomůcek. Výsledky mateřských škol v obou SO ORP jsou srovnatelné s celorepublikovými i krajskými výsledky.

PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ		
	SO ORP Králíky	SO ORP Žamberk
Nedostatek financí na podporu polytechnického vzdělávání	83,3 %	68,2 %
Jiné (nespecifikované)	16,7 %	9,1 %
Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj polytechnického vzdělávání	x	9,1 %

Jako největší překážku v oblasti podpory polytechnického vzdělávání uvádí shodně MŠ v obou SO ORP nedostatek finančních prostředků. Výsledky mateřských škol v obou SO ORP jsou srovnatelné s celorepublikovými i krajskými výsledky.

Základní školy:

PODPORA INKLUZIVNÍHO / SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ		
	SO ORP Králíky	SO ORP Žamberk
Nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami žáků (např.	40 %	47,5 %

asistentů pedagoga, pedagogické i nepedagogické pracovníky)		
Na školu je tlačeno ze strany státu na rychlou změnu stávajícího systému	20 %	10,5 %
Nedostatek vzdělávacích materiálů, pomůcek a metodik v oblasti inkluze vč. metodické podpory ze strany MŠMT	20 %	x
Nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné žáky (např. výstavy, exkurze, kroužky apod.)	20 %	5,3 %
Problematika je nová, nerozumíme jí, nemáme žádné zkušenosti v oblasti inkluze/společného vzdělávání	x	21,5 %

Jako největší překážku v oblasti podpory společného vzdělávání uvádí shodně ZŠ v obou SO ORP nedostatek personálního posílení škol o pozice asistentů pedagoga, psychologa a dalších pozic. V SO ORP Žamberk se také objevuje obava škol ze změny systému péče o děti s SVP. V porovnání s výsledky v rámci kraje a ČR nalezneme v obou SO ORP menší spolupráci s dalšími profesemi ve výuce, využívání kompenzačních pomůcek a také v oblasti přípravy žáků při přechodu mezi stupni vzdělávání.

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI		
	SO ORP Králíky	SO ORP Žamberk
Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.)	40 %	21,1 %
Nezájem ze strany žáků a rodičů	20 %	10,5 %
Žádné	20 %	x
Nízká časová dotace pro rozvoj příslušné gramotnosti mimo výuku	x	10,5 %
Chybějící nebo nedostatečný srovnávací nástroj úrovně gramotnosti pro žáky daného věku nebo ročníku	x	10,5 %
Nedostatečný rozvoj mentoringu na škole ve vztahu k příslušným gramotnostem (malá kreativita, stereotyp vyučujících, nízká sebmotivace apod.)	x	10,5 %
ROZVOJ MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI		
	SO ORP Králíky	SO ORP Žamberk
Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění	20 %	26,3 %

pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.)		
Nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj v příslušné oblasti gramotnosti mimo školu (exkurze, výstavy, tematické programy apod.)	20 %	10,5 %
Nezájem ze strany žáků a rodičů	20 %	10,5 %
Nedostatečný rozvoj mentoringu na škole ve vztahu k příslušným gramotnostem (malá kreativita, stereotyp vyučujících, nízká sebemotivace apod.)	x	15,8 %

Shodně se u ZŠ v obou SO ORP objevuje jako nejvýznamnější překážka nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj ČG, v SO ORP Králíky jsou překážky ještě definované v oblasti spolupráce s rodiči. V SO ORP Žamberk je vymezení překážek více rozložené mezi jednotlivé oblasti. V porovnání s výsledky v rámci ČR a kraje vykazují ZŠ v SO ORP Králíky nižší úroveň rozvoje při realizaci mimoškolních aktivit a pravidelného doplňování knižního fondu a multimédií. V SO ORP Žamberk se základní školy nejvýrazněji liší v oblasti spolupráce s rodiči při rozvoji dané gramotnosti.

Shodně se u ZŠ v obou SO ORP objevuje jako nejvýznamnější překážka nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj MG, stejně jako u čtenářské gramotnosti jsou u základních škol v SO ORP Žamberk překážky více definované, objevuje se zde i rozvoj mentoringu. V několika oblastech rozvoje MG vykazují základní školy v obou SO ORP nižší stupeň rozvoje, než je republikový průměr (SO ORP Žamberk dokonce deset z jedenácti oblastí).

PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ		
	SO ORP Králíky	SO ORP Žamberk
Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	60 %	36,8 %
Nedostatečné kompetence pedagogických pracovníků k rozvoji podnikavosti, iniciativy a kreativity u žáků	20 %	15,8 %
Žádné	20 %	10,5 %
Malý zájem žáků o témata, cvičení, projekty rozvíjející kompetence k podnikavosti, iniciativě a kreativě	x	10,5 %
Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik v oblasti podnikavosti, iniciativy a kreativity	x	10,5 %

Stejně jako v předchozích sledovaných oblastech jsou překážky rozvoje v SO ORP Žamberk definovány ve více oblastech. Shodně také základní školy v obou SO ORP označily jako nejvýznamnější překážku nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku. Tento trend také odráží hodnocení stavu rozvoje, kdy v SO ORP Králíky najdeme nižší stupeň rozvoje právě v oblastech mimoškolního rozvoje žáků i pedagogů. V SO ORP Žamberk pak najdeme nižší než celorepublikové hodnocení v osmi z deseti oblastí. V rámci krajského srovnání nejsou ale rozdíly tak výrazné.

PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ		
	SO ORP Králíky	SO ORP Žamberk
Nedostatečné/neodpovídající prostory	40 %	47,4 %
Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod.	20 %	10,5 %
Nedostatek financí na úhradu vedení volitelných předmětů a kroužků	20 %	10,5 %
Žádné	20 %	x
Malý zájem o polytechnické vzdělávání ze strany žáků a rodičů	x	10,5 %

Shodně základní školy v obou SO ORP označily jako nejvýznamnější překážku absenci vybavených prostor pro rozvoj polytechnického vzdělávání. Nižší stupeň rozvoje pak najdeme shodně u ZŠ v obou SO ORP hned v několika oblastech, a to jak v celorepublikovém, tak v krajském porovnání.

1.2.5. Agregovaný Popis potřeb škol

Aktualizace dokumentu Agregovaný Popis potřeb škol na území MAP vznikla v první polovině roku 2021. První verze dokumentu vznikla na začátku projektu MAP II, v roce 2019. Obě verze byly základním analytickým vstupem a klíčovým dokumentem místního akčního plánování ve sledovaném území. Terénní šetření², při kterém došlo k samotné aktualizaci jednotlivých Popisů potřeb škol, z kterých Agregovaný Popis potřeb vychází, bylo provedeno během prvního pololetí školního roku 2020/2021. Celkem bylo v rámci něj navštíveno 45 škol, tedy všechny mateřské školy, základní školy, základní umělecké školy a školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, které jsou zapojeny do projektu MAP II. Jedná se o 100 % škol v území SO ORP Žamberk, SO ORP Králíky. Jednotliví zástupci škol / kontaktní osoby (primárně ředitelé škol) během schůzek k tvorbě dokumentu Popis potřeb školy hovořili o věcech, které u nich ve škole fungují dobře a úspěšně a o slabínách, které řadí k aktivitám, ve kterých by se mohly zlepšit nebo ve kterých potřebují pomoc, aby se mohly zlepšit. Školy se měly vyjádřit k rozvoji čtenářské gramotnosti, matematické gramotnosti, i k rozvoji potenciálu žáka v dalších oblastech a k dalším potřebám školy. Odrazovým můstkem pro hodnocení byl již vytvořený Popis potřeb školy z roku 2019. Agregovaný dokument na základě popisné analýzy reflektuje souhrnné výsledky a je odrazem stavu potřeb z území. Agregovaný Popis potřeb je dostupný [zde](#).

Zásadní informace a zjištění:

- Jednotlivé mateřské i základní školy přirozeněji hovořily o věcech, které se netýkaly rozvoje základních gramotností – čtenářské a matematické. Rozsáhleji a hlouběji dokázaly hovořit o dalších věcech a aktivitách, které ale nesouvisí s výukou čtenářské a matematické gramotnosti.
- Oblast čtenářské gramotnosti je školami v území vnímána obecně úspěšněji než rozvoj matematické gramotnosti. Konkrétně školy nejvíc hovořily o školních knihovnách (příp. spolupráci s obecní nebo městskou knihovnou) a o aktivitách spojené s četbou. Nutno však podotknout, že míra odpovědí není vysoká. Pořád platí, že aktivity týkající se čtenářské a matematické gramotnosti školy dokázaly popisovat jen velmi povrchně a jednoduše.
- Nejčastěji zmiňovanými aktivitami, které školy realizují po rozvoji základních gramotností mimo výuku, jsou činnosti vykonané v rámci šablonových výzev. Školy se aktuálně připravují na realizaci Šablon III. Většina škol musela díky pandemii koronaviru SARS-CoV-2 prodlužovat realizaci Šablon II.
- Z hlediska matematické gramotnosti byla jako dobře fungující činnost zmiňována Hejného matematika a nadstandartní aktivity, které pro rozvoj ve škole vykonávají (šablonové výzvy).
- Z hlediska pomoci v rozvoji čtenářské a matematické gramotnosti víc odpovědí směřuje do oblasti matematiky. Jako nutnou ke zlepšení ji označilo víc škol (v porovnání se čtenářskou) jak v odvětví materiální podpory, tak v potřebě sdílení zkušeností nebo v obecné podpoře, kde školy blíže potřebu nespécifikovaly. U mateřských škol je potřeba rozvoje čtenářské a matematické pregramotnosti vyrovnanější.
- Pokud školy měly hovořit o věcech, které u nich ve škole fungují, nejčastěji popisovaly kvalitní vztahy (s dalšími kolegy, se zřizovatelem nebo s rodiči), které souvisí se spoluprací s dalšími školami v území. Dále se jednalo o věci, které v rámci výuky i mimo ni nabízejí – exkurze, výlety, sportovní aktivity, zájmové kroužky, doučování.
- V dalších potřebách školy se z hlediska potřeby pomoci nejvíc vyskytovaly odpovědi týkající se investic. Mnohdy se jednalo o základní vybavení a opravu školních budov a jejich prostor (sociální zařízení, výměna oken, nedostačující a nevyhovující prostory učeben), které jsou zásadní pro vytvoření kvalitního a správného prostředí jak pro děti a žáky, ale také pro všechny pedagogické a nepedagogické zaměstnance školy. Dále se jednalo o potřebu spojenou s nutnou modernizací a obnovou počítačové

² Z důvodu špatné epidemiologické situace způsobené pandemií SARS-CoV-2 byly některé schůzky realizované on-line / distančně. Primárně prostřednictvím platformy ZOOM. Jednalo se o jednu třetinu škol.

techniky (PC, tiskárny, konektivita, interaktivní tabule aj.). Školy byly informovány o možnosti uvedení svých investičních záměrů do Strategického rámce MAP.

- Školy se zdokonalily v práci s ICT (materiálně i v rámci posílení svých kompetencí). Důvodem bylo dlouhodobé uzavření škol v důsledku pandemie SARS-CoV-2.
- Po absolvování druhé návštěvy škol a během aktualizace první verze dokumentu byla u některých škol patrná absence strategického plánování. Rozvoj škol bývá často nahodilý (např. podle aktuálních trendů / podle vyhlášených finančních výzev). Systematicky nepracují za účelem jednotného rozvoje školy a v dílčích prioritách rozvoje si nestanovují dlouhodobé i krátkodobé cíle.
- Aktualizace dokumentů Popisy potřeb škol byla ovlivněna aktuální nejasnou, dlouhodobou a nepředvídatelnou situací. Např. v mateřských školách byly omezeny všechny kontaktní a komunitní aktivity, které jsou jinak velmi oblíbené a časté.
- Všechny základní umělecké školy v území se těší hojně návštěvnosti, jejich aktivity jsou oblíbené a podle dalšího průzkumu jsou těmi nejběžnějšími mimoškolními aktivitami. Všechny ZUŠ se však potýkají s potřebou nutné rekonstrukce budov (příp. rozšířením), obnovou hudebních nástrojů a s potřebou investic spojených se zkvalitněním a rozšířením dalších oborů.

1.2.6 Provedená šetření o nastavení stavu rovných příležitostí v území

Základní dotazníkové šetření bylo pro SO ORP Žamberk a Králíky realizováno od 14. 5. 2019 do 24. 6. 2019. Jeho cílem bylo zmapování nastavení stavu rovných příležitostí v území pomocí témat, které předepisovala samotná Metodika pro rovné příležitosti OP VVV, pomocí otázek, která z Popisů potřeb škol vycházela jako důležitá nebo je jako důležité k šetření určili členové pracovních skupin.

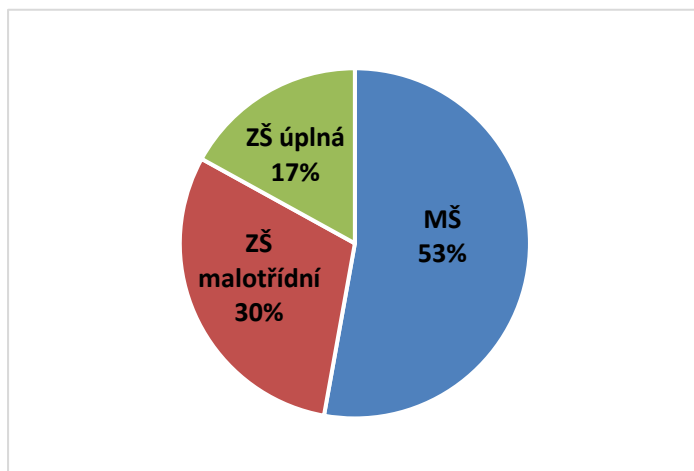
Celkem byly vytvořeny tři elektronické dotazníky určené pro mateřské školy, základní školy a rodiče v území. Dotazník určený pro základní školy se věnoval otázkám inkluze, víceletým gymnáziím, způsobu výuky cizích jazyků a finanční náročnosti volnočasových aktivit. Mateřské školy hodnotily inkluzi a nabízené aktivity pořádané v rámci i mimo mateřskou školu a jejich finanční náročnost. Dotazníky rodičů doplňovaly jednotlivá zjištění od škol a soustředily se na to, aby dané téma bylo reflektováno i z jejich pohledu.

Šetření se zúčastnilo celkem 18 základních škol (69 %) a 19 mateřských škol (68 %). Rodiče vyplnily 239 dotazníků (176 relevantní pro ZŠ a 69 relevantní pro MŠ). Všechny výsledky jsou prezentovány ve zprávě, [zde](#).

- Dosavadní průzkumy nenasvědčovaly že, by se v území nacházely školy, které by razantně nabízely odlišnou úroveň vzdělávání (v porovnání s ostatními). Výjimkou jsou do jisté míry školy soukromé. Dotazníkové šetření toto tvrzení potvrdilo, stejně jako fakt, že v území se nenachází školy, které by vzdělávaly vyšší míru žáků z rodin s nižším nebo vyšším socioekonomickým statutem (platí, že výjimkou jsou do jisté míry soukromé školy).
- Podle dotazníkového šetření i podle členů PS se v území nenacházejí školy, které by vzdělávaly vyšší míru žáků s SVP (mimo ty, které jsou zřízeny podle §16 odst. 9. školského zákona).
- Oslovené školy se necítí být odlišné od ostatních v území z hlediska množství nabízených mimoškolních aktivit a služeb.
- Přibližně polovina rodičů souhlasí s tím, že ZŠ v území nabízí stejné podmínky.
- Stejný podíl (50 %) mateřských škol souhlasí a nesouhlasí, že nabízí víc aktivit v porovnání s ostatními MŠ. Z jednotlivých Popisů potřeb mateřských škol bylo patrné, že na rozdíl od základních škol, MŠ nabízené služby vnímají jako důležité pro rodiče a snaží se jim v míře i typu aktivit vyhovět. Nejčastější dobrovolnou nabízenou aktivitou mateřských škol je plavání a lyžování.
- Výuka cizího jazyku (konkrétně angličtiny) není v MŠ pro 25 % rodičů vůbec důležitá (40 % v případě rodilého mluvčího).
- Více 60 % rodičů dětí, kteří navštěvují ZŠ, hodnotí kvalitu a způsob výuky cizích jazyků pro ně nejvyšší možnou známkou (z hlediska důležitosti).

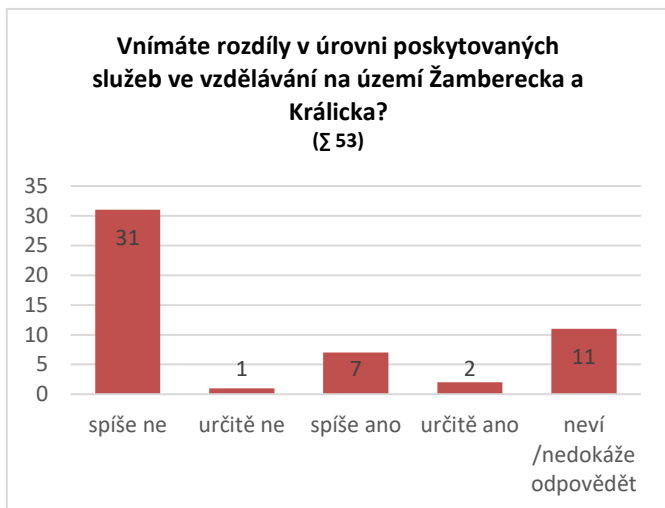
- 41 % oslovených ZŠ má výuku cizích jazyků rozdělenou dle úrovně a 65 % ji má dělenou do menších skupin.
- 42 % oslovených rodičů vybíralo základní školu podle dostupnosti (spádovosti). Podle úrovně a kvality ZŠ vybíralo 26 % z oslovených rodičů.
- 44 % oslovených rodičů vybíralo mateřskou školu podle dostupnosti (spádovosti).
- 54 % ZŠ uvedlo, že nepozoruje případy segregace u nich ve škole.
- Většina základních škol se shodlo, že inkluze u nich ve škole funguje (díky efektivním opatřením) nebo u nich vůbec neprobíhá.
- 37 % rodičů nevnímá společné vzdělávání jako limitující (56 % rodičů v případě MŠ) a přibližně polovina rodičů hodnotí, že škola, kterou navštěvuje jejich dítě si se společným vzděláváním poradila.
- 29 % rodičů volí víceleté gymnázium pro své dítě z důvodu, že ho vnímají jako možnost kvalitnější vzdělávací nabídku (vč. lepšího přístupu pedagogů) a 29 %, že schopnosti jejich dítěte odpovídají požadavkům gymnaziálních škol.
- 87 % oslovených rodičů hodnotí, že neexistuje mimoškolní aktivita, kterou by jejich dítě nenavštěvovalo z finančních důvodů.
- Více jak polovina rodičů uvedla, že nabídka mimoškolních aktivit v území je srovnatelná.
- Maximální dojezdová vzdálenost za mimoškolní aktivitou je pro 55 % oslovených rodičů max 7 km.
- Největší podíl rodičů (19 %) investuje do mimoškolních aktivit 1001–1500 Kč na dobu jednoho pololetí a do 500 Kč na pomůcky nutných k výkonu těchto aktivit (jedná se o rodiče dětí navštěvující ZŠ).
- Největší podíl rodičů (74 %) investuje do aktivit konaných v rámci MŠ do částky 1 000 Kč a do 500 Kč na pomůcky nutných k jejich výkonu na dobu jednoho pololetí (jedná se o rodiče dětí navštěvující MŠ).
- 64 % rodičů dětí, kteří navštěvují MŠ v rámci SRPŠ jako jednorázový příspěvek, hradí 0–500 Kč na dobu jednoho pololetí.
- Nejnavštěvovanější mimoškolní aktivita je pořádá v rámci ZUŠ a 35 % oslovených rodičů se shoduje, že investice do ZUŠ jsou v rámci mimoškolních aktivit ty největší.
- Čtvrtina oslovených rodičů hodnotí jako finančně nejnáročnější aktivitu tenis.
- Přes polovinu oslovených ZŠ uvedlo, že evidují nulový počet žáků, kteří nenavštěvují školní obědy (v rámci MŠ je to 0).
- 38 % škol nabízí pomoc sociálně slabým rodinám s úhradou obědů, většina se však s tímto případem nepotkává.

Další šetření k na stavení rovných příležitostí bylo provedeno v rámci škol a jejich návštěv během tvorby aktualizace Popisů potřeb škol. Zvolené otázky byly vydefinovány a konzultovány v rámci RT MAP podle Postupů MAP II a v rámci pracovních skupin před provedeným šetřením. Šetření se zúčastnily všechny školy zapojené do projektu MAP II, tedy všechny školy z území SO ORP Žamberk, SO ORP Králíky. Nastavení rovných příležitostí bylo zkoumáno v rámci mateřských škol a základních škol (obr. 25). Z celkového podílu dotazovaných subjektů je 17 % úplných základních škol, 30 % malotřídních škol a 53 % mateřských škol, kdy více jak polovina jsou součástí základních škol. Školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona byly z pochopitelných důvodů vynechány. Pro základní umělecké školy byla zjišťována jejich finanční náročnost a je jim věnována poslední část této podkapitoly.

Obr. 25: Poměr typů škol v provedeném šetření (Σ 53 škol)

Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření

Obr. 24 a 25 prezentuje, jak školy vnímají rozdíly v poskytovaných službách ve vzdělávání a rozdíly ve výsledcích vzdělávání v rámci Žamberecka a Králicka. Přibližně 30 škol (přes 55 %) uvedlo, že spíše rozdíly nevnímají. Přibližně 20 % škol nedokázalo odpovědět, protože neznají ostatní poměry, nesoustředí se na ostatní školy a nedokážou je relevantně posoudit. U obou otázek bylo patrné, že pro školy je těžké vnímat celé sledované území (SO ORP Žamberk, SO ORP Králíky) v rámci celého geografického měřítka. Většina škol dokáže dané poměry porovnat v rámci daného místa obce a okolních obcí. Pokud školy měly definovat konkrétní místa, které se od ostatních liší tím, že tam poskytují jinou úroveň poskytovaných služeb ve vzdělávání, byly nejčastěji zmiňovány v poměru vesnice X město. Daleko četněji výsledky ve vzdělávání vnímali jako odlišné zástupci mateřských škol v porovnání se zástupci základních škol, kdy MŠ mají tendence vyzdvihovat výsledky své školy.

Obr. 26: Rozdíly v poskytovaných vzdělávacích službách

Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření

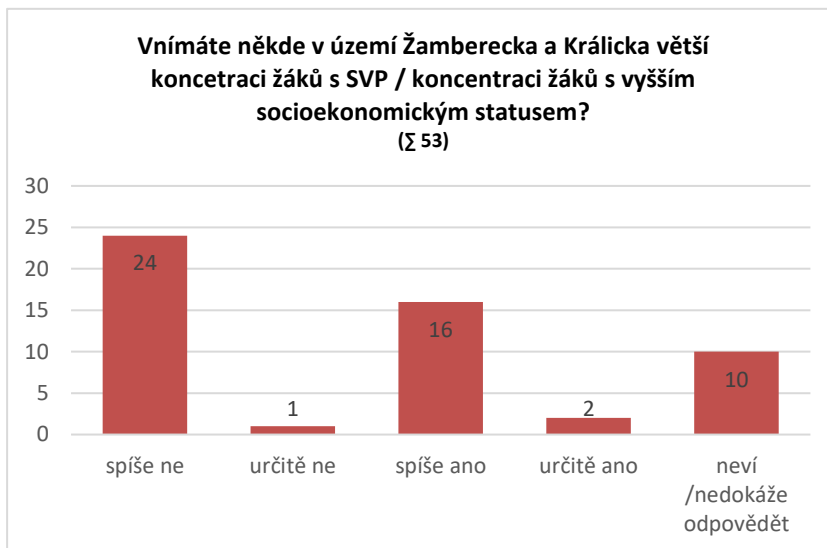
Obr. 27: Rozdíly ve výsledcích vzdělávání

Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření

Vnímání koncentrace většího počtu dětí a žáků s SVP / s vyšším socioekonomickým statusem na sledovaném území reprezentuje obr. 26. Celkem 24 škol (45 % škol) nedefinuje takové oblasti. Naopak 16 škol (30 %) označilo, že takové místa vnímají („spíše ano“). Konkrétně se jednalo o pojmenování privátních škol (MŠ v Letohradě, ZŠ v Žamberku). Dále se jednalo o školy, které se nachází v blízké vzdálenosti např. azylového domu v Žamberku. Jedna žamberecká ZŠ pojmenovala, že ona je ta, ve které se v rámci regionu koncentruje větší množství žáků s SVP. Ostatní školy to vnímají také tak. Důvodem je dle ředitele školy pozitivní a otevřený přístup

k žákům s SVP, který mimo jiné plyne ze zkušenosti. Dále otevřený přístup k inkluzivnímu vzdělávání jako takovému a dobrý vztah s PPP. Jednotky škol označilo za takové oblasti Orličky nebo region Králicko.

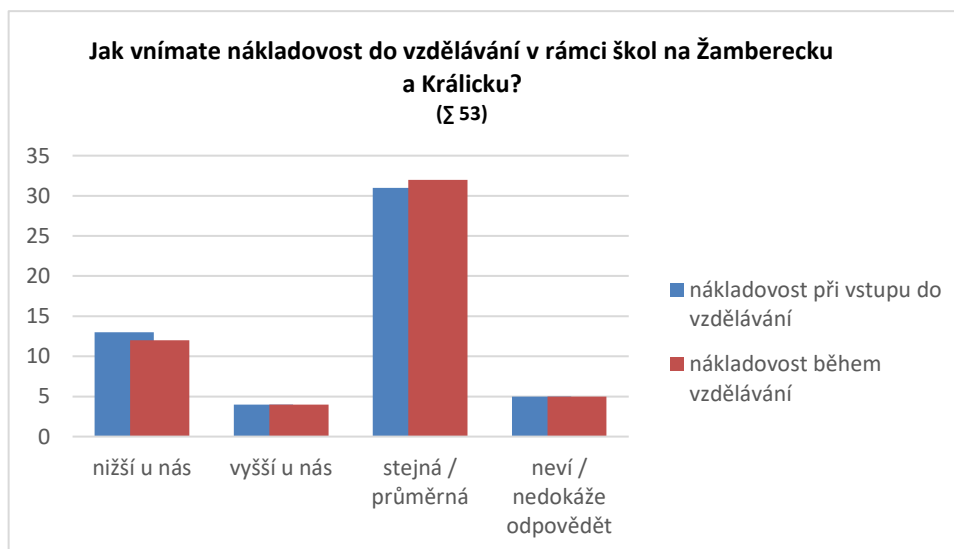
Obr. 28: Koncentrace žáků s SVP / s vyšším socioekonomickým statusem

Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření

Finanční náročnost byla zjišťována v rámci nákladovosti ve vzdělávání (obr. 29). Většina škol (přes 57 %) definovalo, že v rámci území je vzdělání stejně nákladné, a to jak při vstupu do něj, tak i během něj. Druhý největší podíl škol (25 %) odpověděl, že nákladovost je u nich nižší než u ostatních. Většinou se jedná o mateřské školy. Stejně jako u jiných odpovědí bylo pro školy obtížné porovnávat školy v rámci celého sledovaného území. Všechny oslovené školy sledují, kolik žáků navštěvuje obědy (100 %). Školy znají možnosti, které nabízí úhradu obědů dětem ze sociálně znevýhodněných rodin. V rámci šetření uvedlo 7 škol, že tyto možnosti využívají (čtvrtina základních škol). Jedná se o velké městské základní školy ze Žamberku, Letohradu, Klášterce nad Orlicí, Červené Vody a Králík. Malotřídní školy se s tímto problémem setkávají ojediněle.

Obr. 29: Nákladovost vzdělávání

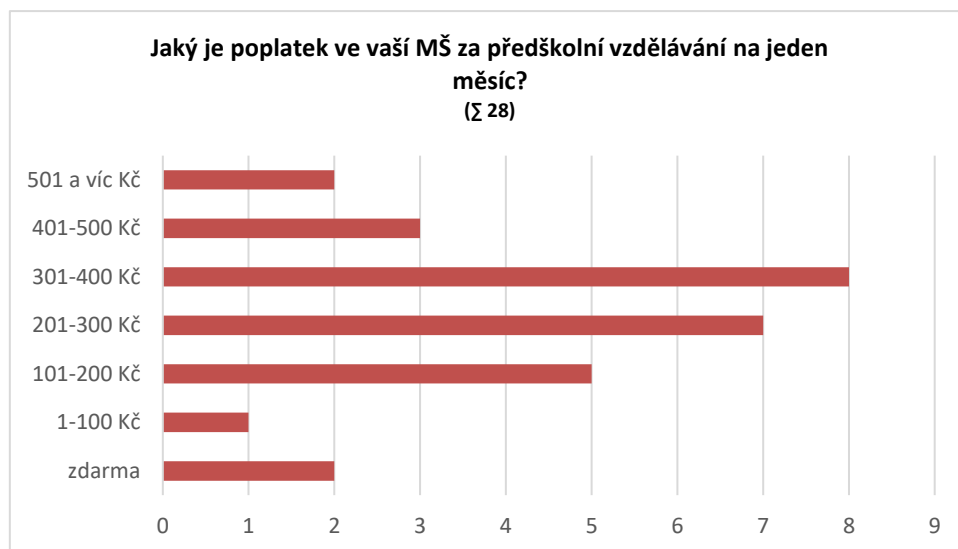

Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření

Porovnání úplaty za předškolní vzdělávání ukazuje obr. 30. Nejvíce mateřských škol má nastavené školné v rozmezí 301–400 Kč za měsíc bez stravného. V tomto rozpětí se nachází osm škol (29 %). Dále v rozmezí 201-

300 Kč (28 %). Zdarma je MŠ ve 2 obcích, obě se nacházejí ve SO ORP Králíky. Dvě mateřské školy, ve kterých úplata za předškolní vzdělávání překračuje 500 Kč za měsíc, jsou nové. Jedna z nich je soukromá.

Obr. 30: Úplata za předškolní vzdělávání³

Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření

Finanční náročnost v rámci základních uměleckých škol ve sledovaném území je podobná s největším rozptylem 490 Kč za pololetí. V území se nacházejí čtyři základní umělecké školy a jejich školné v hudebním oboru se pohybuje v rozmezí od 1600 Kč – 1790 Kč za pololetí. Ve výtvarném oboru od 1100 Kč – 1590 Kč za pololetí. Všechny základní umělecké školy nabízí na základě individuálního posouzení možnost slevy (např. sourozenec) nebo pomoc ze strany zřizovatele v případě žáků ze sociální slabých rodin. Ředitelé škol se s takovým problémem často nepotkávají.

1.2.7. Informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické, digitální gramotnosti a inkluзивity v území MAP včetně srovnávání se situací v ČR

Zdrojem pro níže zjištěné informace byly Popisy potřeb jednotlivých škol, Agregovaný Popis potřeb škol, vlastní poznatky, které byly během realizace projektu zjištěny (práce Pracovních skupin, rozhovory s aktéry z terénu), výroční a tematické zprávy ČŠI a zprávy o šetření PISA.

Tvorby vlastního Popisu potřeb školy se zúčastnily všechny školy z území (45 podle RED IZO). Nutno však podotknout, že přes polovinu těchto škol se nachází v obcích do 3 tis. obyvatel (53 %). Jedná se tedy často o malé, primárně malotřídní, školy. Tato fakta se odrazily na jednotlivých Popisech potřeb škol, kdy kontaktní osoby těžko definovaly konkrétní věci, které v rámci rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti realizují. Mnoho těchto škol v širším měřítku strategicky neplánuje a jednotlivé výuky se vymezují pouze vlastním ŠVP. Rozvoj základních gramotností je nahodilý, vyhodnocení neprobíhá. Menší vesnické školy obtížně hovořily o definovaných cílech a aktivitách, které prostupují výukou v souvislosti rozvoje gramotností. Toto zjištění se znovu potvrdilo i během aktualizace Popisů potřeb škol při druhém cyklu místního akčního plánování. Zapojené osoby dokázaly daleko konkrétněji a rozsáhleji hovořit o dalších aktivitách, které v rámci výuky i mimo ni realizují, které se však netýkají rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti. Pokud školy měly znovu definovat potřeby v rozvoje oblasti základních gramotností, jednalo se převážně o investiční, tvrdé, potřeby. Většinou školy nedefinovaly jiné potřeby v rámci čtenářské a základní gramotnosti, naopak je neutrálně hodnotily skrze aktivity, které v rámci výuky a mimo ni dělají. Svědčí to o nízké schopnosti formulovat konkrétní potřeby a stanovené cíle. S takovým zjištěním souvisí nejen podpora dalšího vzdělávání pedagogů, podpora vzájemného sdílení a komunikace, ale

³ Úplata za předškolní vzdělávání nezahrnuje stravné, povinný předškolní rok je zdarma

také potřeba rozvoje strategického plánování ve školách za účelem efektivního rozvoje a fungování celé školy a s tím spojené definování konkrétních cílů a způsobů jejich dosažení. Pracovní skupiny určily příčiny této absence: administrativní vytížení pedagogů a ředitelů, nedostatek času a kapacity, nedostatečné kompetence v této oblasti, absence lídra aj. Důležitou součástí je také podpora obnovy základních materiálních nedostatků. Většina škol je svázána základními materiálními potřebami, které jsou prioritně pro ně důležitějšími a je pro ně těžké se od nich vymezit, soustředit se na zkvalitňování samotné výuky v různých oblastech a reflektovat je jako důležitější potřeby. Klíčové je budování kvalitního vztahu zřizovatel – škola. Dokud nebude vzdělávání pro zřizovatele prioritou a nebude hledat způsoby, jak školy materiálně zabezpečit, učitelé nebudou moc svoji energii soustředit na způsob výuky a její kvalitu. Toto tvrzení plně podporuje Pracovní skupina pro financování, která se vztahem zřizovatel – ředitel zabývala několikrát během projektu MAP II.

Ve všech níže analyzovaných oblastech se v rámci této podkapitoly se odrazila situace způsobená pandemií SARS-CoV-2 (od 03/2019 až do doby této aktualizace – 05/2021), která neumožňovala činnost škol v takovém režimu, na jaký byly pedagogové, žáci i rodiče zvyklí.

Stav čtenářské gramotnosti v rámci území

Konkrétní, nejčastější činnost, kterou školy v rámci čtenářské gramotnosti zmiňovaly byly aktivity související s četbou. Jednalo se buď o provoz vlastní školní knihovny (příp. o spolupráci s obecní knihovnou) nebo o realizaci mimoškolních aktivit v rámci čtenářské gramotnosti. Především čtenářské kluby a dílny jsou ve školách velmi oblíbené a relativně časté. Jedná se o nejjednodušší aktivitu (z pohledu časové náročnosti přípravy nebo kvalifikace a zkušeností pedagoga), kterou lze pro podporu čtenářské gramotnosti vykonávat. Stejně jako provoz školní knihovny nebo menší části knižního školního fondu. Také formy materiální podpory v podobě investic do knižního fondu například od zřizovatele nebo z dalších finančních zdrojů v minulých letech byly časté. Potřebu materiálního vybavení knihovny zmínily pouze jednotky škol. Na práci s knihou, různé formy předčítání a vyprávění se v hojně míře zaměřují také mateřské školy v území. Agregovaný Popis potřeb reflektuje, že přes MŠ v území, hodnotí pozitivně aktivity, které během dne provozují za účelem podpory a rozvoje čtenářské pregramotnosti. Pro většinu malotřídních základních škol bylo velmi obtížné hovořit o rozvoji čtenářské gramotnosti mimo práci s knihou (např. o kritickém myšlení, práci s textem, práci ve skupinách atd.). U větších (primárně úplných) základních škol se takové hodnocení objevovalo. Zároveň se objevovala také potřeba přístupu kritického myšlení nejen u žáků, ale také pedagogů. V souvislosti s rozvojem čtenářské gramotnosti se velmi málo objevovala potřeba DVPP pro sebe nebo své kolegy. Pokud škola realizuje Šablony OP VVV, často další vzdělávání čerpá díky nim, stejně jako čtenářské kroužky. Některé školy také o další vzdělávání nestojí, ředitelé nedokážou své pedagogy v dalším vzdělávání motivovat a často to odůvodňují zahlcením, které s dnešní dobou souvisí. Důvodem je také nízký počtem pracovníků školy, které souvisí s obtížnou vzájemnou zastupitelností.

Kolize profesního vzdělávání s pracovním rozvrhem je také nejčastějším důvodem, který pedagogové v rámci celé ČR uváděli jako překážku pro profesní rozvoj (Mezinárodního šetření TALIS 2018). ZŠ ve větší míře definovaly potřebu sdílení zkušeností v rámci sebevzdělávání (poptávka však není taková). Mateřské školy takovou potřebu naopak definují – přibližně třetina oslovených mateřských škol definuje potřebu vzdělávání čtenářské pregramotnosti.

• Stav matematické gramotnosti v rámci území

V otázce podpory matematické gramotnosti školy nejvíce zmiňovaly nadstandardní aktivity a alternativní formy, které do výuky zařazují. Nadstandardními aktivitami byly myšleny mimoškolní aktivity, které pro rozvoj a na podporu matematické gramotnosti školy realizují. Agregovaný Popis potřeb ukazuje, že tento způsob rozvoje zmínilo 27 % základních škol. Mimoškolní aktivity zaměřené na matematickou gramotnost byly víc zmiňovány než mimoškolní aktivity na rozvoj čtenářské gramotnosti. Nejčastěji se jedná o provoz různých kroužků nebo klubů (logické hry, deskové hry atd.) nebo doučování, které jsou podporovány buď zřizovatelem nebo z Šablon. Hlavně v malých obcích takové mimoškolní aktivity jsou nejčastějším možným způsobem trávení volného času dětí, jsou tedy velmi oblíbené a nabízejí alternativu ke školní družině. Dalším zmiňovaným způsobem rozvoje matematické gramotnosti byly alternativní způsoby výuky. Hlavně se jednalo o výuku formou Hejného matematiky (úplně nebo

z části) nebo používání Montessori prvků ve výuce. Některé školy, které v první cyklu tvorby Popisů potřeb škol definovaly jako potřebu zařazení alternativních prvků do výuky, během druhého cyklu tento požadavek redefinovaly nebo zcela vyřadila. Zmiňována oblíbenou aktivitou byla také výuka finanční gramotnosti, která je velmi populární a její základy praktikují také některé mateřské školy. V MŠ rozvoj a podpora matematické pregramotnosti je hodnocena méně pozitivně v porovnání se čtenářskou gramotností. S tím souvisí vyslovená potřeba od zástupců mateřských škol pro DVPP v této oblasti.

- **Stav inkluzivity v rámci území**

Situace inkluzivity (společném vzdělávání) ve sledovaném území byla zjišťována nejen během tvorby Popisů potřeb škol v rámci druhého cyklu místního akčního plánování, ale také v dotazníkovém šetření, které se na nastavení rovných příležitostí v území soustředilo (realizováno během prvního cyklu místního akčního plánování), viz kap. 1.2.6. Jsou patrné změny přístupu k procesu inkluze ve školách, pokud porovnáme návštěvy škol v roce 2018 a 2020. Situace se ustálila, není to hlavním tématem. Školy se k žákům s SVP chodívaly stejně jako před rokem 2013 (komunikují s PPP, plní její doporučení a snaží se o individuální přístup). Pokud oslovené školy měly konkrétně definovat, co funguje v rámci inkluze u nich ve škole, nejčastější odpovědí byl asistent pedagoga, plnění doporučení, IVP a PLPP, podpůrné opatření. Naopak zúčastněné školy v souvislosti, co nefunguje v procesu inkluze, zhodnotily, zbytečné administrativní zajištění, bezbariérové přístupy, absence speciálního pedagoga, absence kompenzačních a didaktických pomůcek. Šetření, které v rámci tvorby Popisu potřeb probíhalo, podporuje zjištění, že problémy s inkluzí v území není velké. Většina škol se ve velkém měřítku s žáky s SVP nepotkává, pokud ano, plní vše v rámci svých možností a velké problémy se společných vzdělávání vyjádřila jen hrstka škol. Např. se jednalo o školy z větších měst, kde je větší koncentrace obyvatelstva, mladých rodin a zároveň pracovních příležitostí. Jedná se primárně o Letohrad, Žamberk, Jablonné nad Orlicí a Králíky. Definované problémy a komplikace často pramení z nedostatečného materiálního nebo personálního zajištění výuky (příp. nespoupráce s rodiči). Některé školy popisují také problémy v komunikaci se zákonnými zástupci, kdy jejich nespoupráce problém komplikuje a prohlubuje. Pokud se k inkluzi měly vyjádřit dvě základní školy zřízené podle §16 odst. 9. školského zákona, které se v území nachází, je patrné, že ony mají ty nejnepříhodnější podmínky pro vzdělávání žáků s SVP a ZP. Školy jsou vybaveny velkým množstvím kompenzačních pomůcek a kvalitním personálním obsazením. Zároveň, po legislativním uzákonění společného vzdělávání, se proměnilo složení žáků navštěvující ZŠ zřízené podle §16. Základní škola v Žamberku nabízí také možnost předškolního vzdělávání dětem, které potřebují větší míru podpůrných opatření nebo je nemožné je vzdělávat v klasické MŠ. Mnoho klasických MŠ v okolí o takové možnosti neví, zároveň speciální pedagogové základních škol v území ne vždy plně znají možnosti, které škola žákům s SVP nabízí.

- **Stav digitální gramotnosti v rámci území, ON-LINE vzdělávání**

Stav digitální gramotnosti v území byl zkoumán v rámci tvorby Popisů potřeb, kdy se školy k tomuto tématu vyjadřovaly v rámci hodnocení čtenářské i matematické gramotnosti. Je patrné, že relativně velké množství škol se potýká s nedostatečným materiálním vybavením z hlediska ICT. Tato situace byla zásadně ovlivněna uzavřením škol a zavedením distančního vzdělávání. Došlo k posílení této oblasti nejen v rámci kompetencí pedagogů, ale také v rámci materiálního zabezpečení. Školy během aktualizace Popisu potřeb škol tolik definovaly potřebu modernizace a obnovu stávající ICT vybavení. Potřebu naopak více definovaly mateřské školy, které neobdržely v první polovině školního roku 2020/2021 finanční dotaci na potřebné ICT vybavení pro distanční výuku jako základní školy. On-line vzdělávání je detailněji rozebráno v navazující kap. 1.2.8.

Sekundární analýza PISA 2015 říká, že ve školách, kde je dostupné ICT vybavení pro každého učitele, dosahují žáci lepších výsledků. Primárně v malotřídních školách je počítačů jen v počtu jednotek a jednotlivé třídy a také pedagogové se o ně dělí. Velké množství pedagogů (včetně mateřských škol) definovalo snahu o zařazení výukových programů do hodin. Některé mateřské školy se naopak práci s počítači a dalšími technologiemi cíleně vyhýbají, s odkazem na častou práci dětí s tablety a mobilními telefony doma.

- **Srovnání se situací v ČR**

Podle tematické zprávy ČŠI v rámci srovnání úrovně rozvoje čtenářské gramotnosti pro celou ČR je patrné, že pro základní školy z území je důležité ve výuce čtenářské gramotnosti realizovat víc než jen základní dovednosti. Potřebné je zahrnovat kritické uvažování, práci s informacemi v textu a zobecňování. Dále, čtenářskou gramotnost vnímat v širším spektru, nevztahovat ji jen k výuce českého jazyka nebo literatury. Velmi důležité je takové dovednosti podporovat u nižších ročníků (a primárně malotřídních škol), aby se žáci s tímto přístupem setkávali už od brzkého věku a klasická frontální výuka byla doplněna o další formy výuky. Doporučení školám v tématu matematické gramotnosti podle ČŠI v tematické zprávě je hledání a využívání možností pro zvyšování zájmu žáků o matematiku. Z vlastního šetření, které v souvislosti s tvorbou Popisů potřeb probíhalo, nebylo toto patrné. Učitelé nezáměřeně dětí o matematiku mezi své potřeby (problémy) nezahrnovali. Naopak byla zmiňována snaha o zapojení ICT do výuky například formou výukových programů nebo vlastní výroba pomůcek v jiných předmětech a jejich využití v matematice. Do jaké míry je práce s technologiemi přínosná nejen v matematické a čtenářské gramotnosti, je další otázkou. Podle Sekundární analýzy PISA 2015, není klíčová míra používání ICT, ale způsob, jakým žáci tyto technologie využívají. Nicméně to, že většina základních škol je chce aktivně využívat ve výuce a také využívá, považujeme jako první důležitý krok. Interaktivní tabule je běžná a u mnohých škol její pořízení bylo v minulých letech na předních příčkách mezi prioritami. Stejně tak jako počítače, které jsou přítomné ve většině škol.

V jednotlivých inspekčních zprávách (primárně malotřídních škol) se také jako definovaná slabá stránka objevuje potřeba rozvoje sebehodnocení a sebereflexe žáků. Malotřídní školy fungují svým vlastním způsobem, většina se jich shoduje, že jejich žáci v oblasti čtenářské i matematické gramotnosti (v úrovni znalostech) nemají po přestupu na druhý stupeň do úplné ZŠ, problém (úplné ZŠ to potvrzují). Důvodem je individuální přístup, který malotřídní školy v souvislosti s věcmi, které fungují, zmiňovaly. Díky nižšímu počtu dětí ve třídě a díky spojům, kdy je pohromadě několik ročníků, pedagog ke každému praktikuje individuální přístup a zaměřuje se jednotlivě na schopnosti každého. Tento individuální přístup, stejně jako další výhody malotřídních škol, které často přispívají k příznivému klimatu školy a dobrým výsledkům žáků, jsou často také popsány v jednotlivých inspekčních zprávách. Nicméně podle Sekundární analýzy PISA 2015, menší počet žáků ve třídě neznamená automaticky lepší výsledek žáků. Pokud malotřídní školy definovaly oblast, kde zaostávají (v porovnání s ostatními žáky), je to primárně anglický jazyk. Jedná se však o úroveň znalostí a schopností, ne o znalosti přímo související s čtenářskou gramotností. Rozvoj matematické gramotnosti na území MAP, dle celorepublikové tematické zprávy ČŠI, se shoduje právě v souvislosti příznivého klimatu a rozvoje matematické gramotnosti. Příznivé klima třídy (menší počet žáků, určitá blízkost a individuální přístup), které ve výuce primárně v menších školách funguje, je hodnoceno jako důležitým faktorem a klíčovým prvkem pro kvalitní a úspěšnou výuku matematiky. Dále se shoduje zjištění prezentováno v tematické zprávě ČŠI rozvoje matematické gramotnosti, že pro školní rok 2015/2016 došlo ke zvýšení podílu učitelů hlásajících se k jinému než tradičnímu stylu výuky. Tento trend byl během tvorby jednotlivých Popisů potřeb patrný.

V rámci porovnání inkluзивity se situací v ČR, je, dle Tematické zprávy ČŠI z března 2018, patrné, že doporučení zjednodušení administrativních procesů platí také pro základní i mateřské školy v území ORP Žamberk a ORP Králíky. Stejně jako zlepšení personálních podmínek (školní psycholog, speciální pedagog, asistent pedagoga). Důležité je také doporučení spolupráce pedagogů a asistentů, aby docházelo k efektivnímu vzdělávání žáků. Nejdůležitější je však materiální podpora, hlavně mateřských škol.

Tematická zpráva ČŠI reflektuje, že průměrná úspěšnost žáků 9. ročníků ZŠ v oblasti čtenářské gramotnosti v Pardubickém kraji je přibližně 45 %, což je třetí nejvyšší výsledek v rámci celé České republiky (po kraji Zlínském a Praze). Celková nízká úspěšnost, kdy očekávaná 60% hranice nebyla naplněna (průměrná úspěšnost 45 %), je celorepublikový problém. V oblasti matematické gramotnosti je Pardubický kraj na místě čtvrtém (70% úspěšnost po kraji Zlínském, Praze a Moravskoslezském kraji).

1.2.8. On-line a distanční vzdělávání ve školách

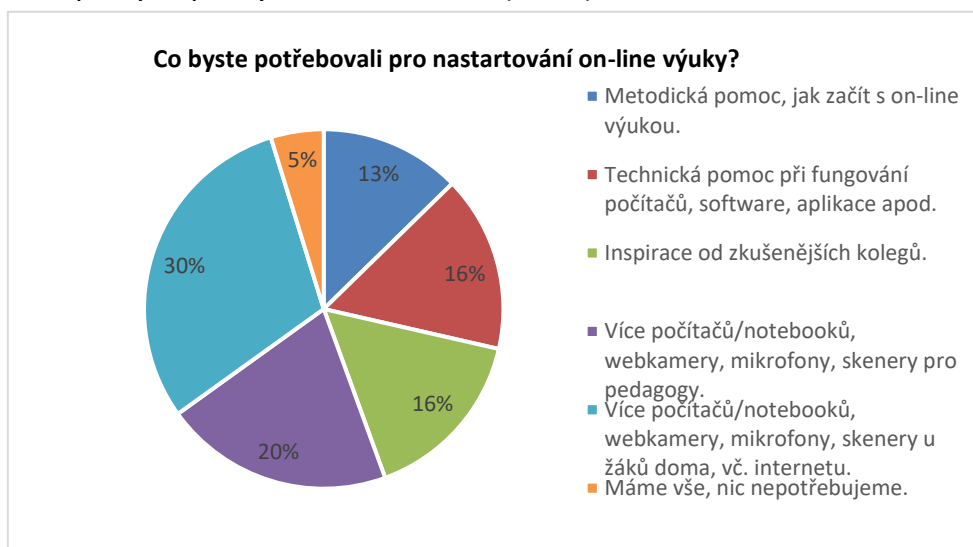
Bezprecedentní situace, která ve školách nastala na jaře 2020 zcela jistě ovlivnila životy samotných pedagogů, dětí, žáků a rodičů. Mimořádné opatření vydané Ministerstvem zdravotnictví dne 10. 3. 2020 zakázalo osobní účast žáků a studentů základních, středních, vyšších odborných a vysokých škol na vzdělávání. Na základě zakázání osobní účasti žáků na vzdělávání, byla většina škol nucena přistoupit k výuce distanční, ve většině případů poté k online výuce, kterou podporovalo a požadovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Situace se nenávratila do zcela standartního režimu na delší dobu ani po roce trvání a aktuálně, od 04/2021, dochází k postupnému návratu dětí a žáků do škol.

O tom, jak konkrétně bude distanční výuka v konkrétní škole vypadat rozhoduje ředitel školy. MŠMT vytvořilo webové stránky <https://nadalku.msmt.cz/cs>, které dávají školám tipy ke vzdělávání na dálku, dále MŠMT podpořilo vysílání České televize vzdělávacích pořadů pro žáky 1. a 2. stupně včetně přípravy na přijímací zkoušky na SŠ a víceletá gymnázia. Tato forma vzdělávání je zcela legitimní podle školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb. - Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání) a naplňuje cíle, které právní úprava školám přikazuje plnit. V reakci na nastalou situaci se objevila široká paleta nástrojů, které umožňovala výuku na dálku ať už v synchronním režimu – učitel se s žáky setkává on-line v reálném čase a v asynchronním režimu, kdy učitel zadá výukové materiály, student si je vyzvedne a pracuje ve vlastním tempu, v on-line prostředí se spolu nesetkávají. Zároveň velké množství platforem, přes které bylo možno vést výuku on-line nabídlo své služby zdarma.

V rámci projektu jsme provedli několik šetření za účelem reakce na aktuální situaci v daných školách a k nastavení parametrů pomoci. První šetření jsme provedli v dubnu 2020 a druhé bylo realizováno během tvorby Popisů potřeb škol (09/2020-2/2021).

Obr. 30 ukazuje, co školy definovaly jako potřebné na začátku zahájení distančního vzdělávání (jaro 2020). Celkem 30 % odpovědí směřovalo do technického a materiálního vybavení žáků a 20 % do technického materiálního vybavení pedagogů. Metodická pomoc byla definována jen ve 13 % případů, inspirace od zkušenějších kolegů v 16 % odpovědí. Během terénního šetření a tvorby popisů potřeb škol, většina škol uvedla, že provedla výpůjčku několika počítačů a techniky žákům. Hlavně v případě velkých, úplných škol, se jednalo o desítky výpůjček. Zároveň v této době (podzim 2020) z 24 oslovených ZŠ odpovědělo 12 škol (50 %), že aktuálně pomoc nepotřebují a vše funguje tak jak má (na začátku této situace tak odpověděly pouze tři školy). Potřeby se týkaly například technické pomoci, sdílení zkušeností a inspirace nebo pomoc pro rodiče. Pokud školy měly ohodnotit, jak zvládají distanční vzdělávání, průměrná známka byla 1,7.

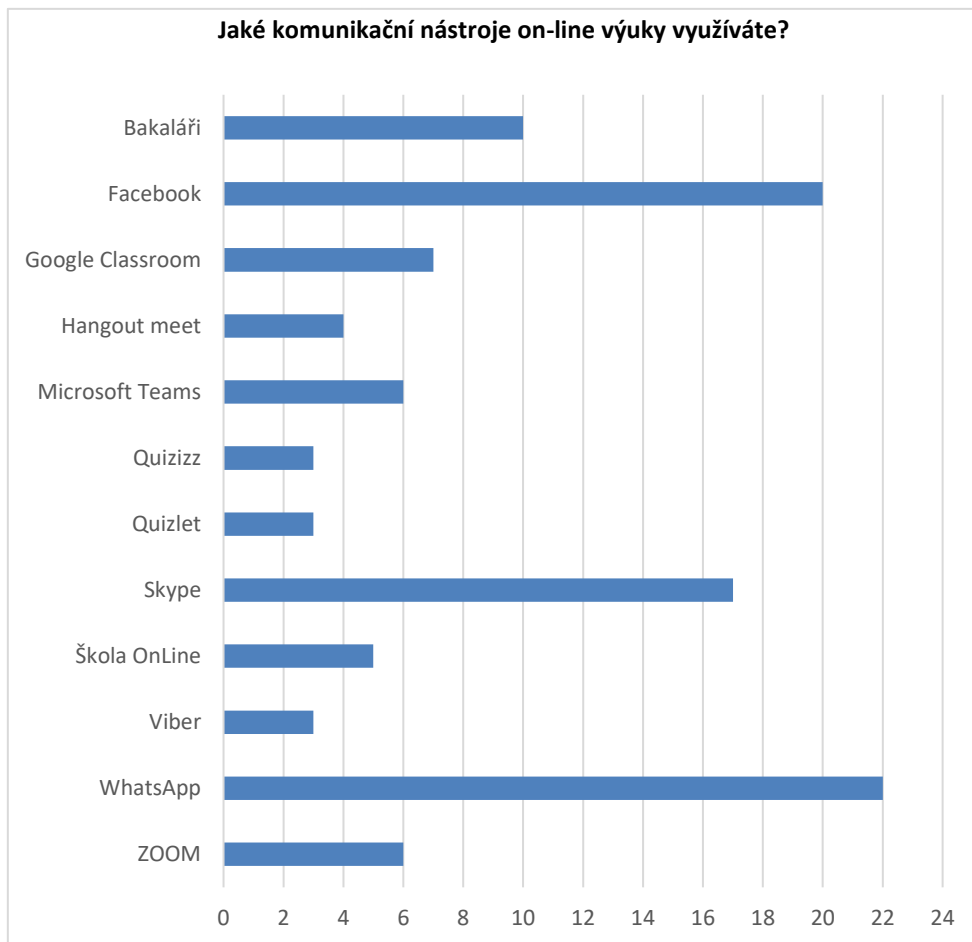
Obr. 31: Definované potřeby škol po zahájení distančního vzdělávání (04/2020)

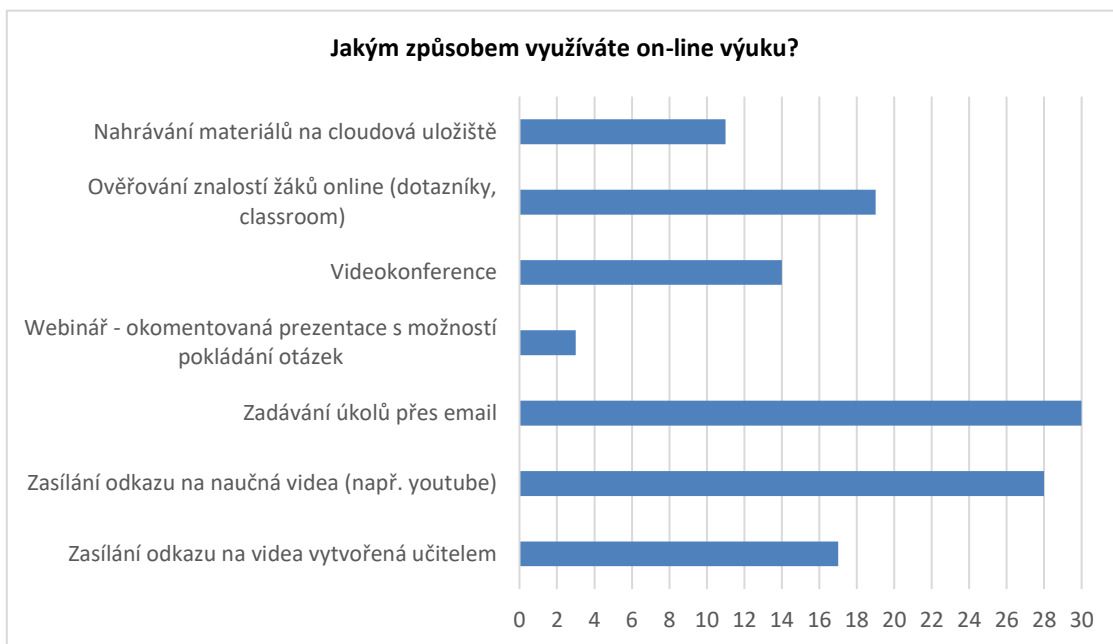
Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření

Nejužívanější komunikační nástroje on-line výuky byly na jaře 2020 definovány: WhatsApp, Facebook a Skype (obr. 32). Výsledky šetření provedeného na podzim 2020 toto nepotvrdily, v té době jako hlavní platformu distančního / on-line vzdělávání nejvíce škol uvedlo Microsoft Teams (29 %), Google Classroom (25 %) a email (16 %). Většina škol uvedla, že platformem využívá více, dle ročníku a dle úvahy samotného pedagoga. Email definovaly pouze malotřídní školy. Využití on-line výuky ukazuje obr. 33.

Obr. 32: Komunikační nástroje výuky jednotlivých škol (04/2020)

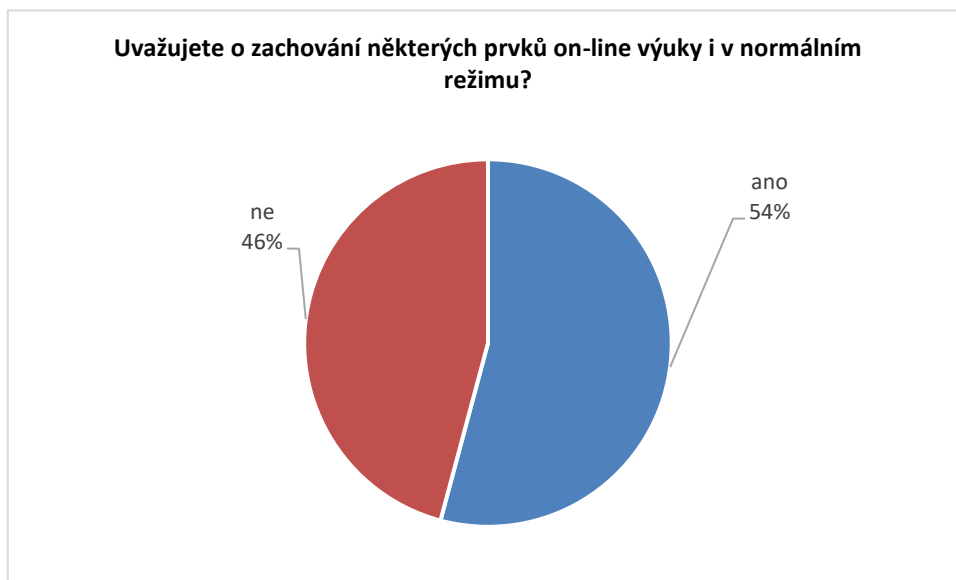

Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření

Obr. 33: Využití on-line výuky (04/2020)

Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření

Pokud školy měly říct, zda uvažují o zachování distanční výuky / on-line vzdělávání i v budoucnu, většina odpověděla, že ano (54 %). Např. když je žák nemocný nebo pro potřeby domácích úkolů. V tomto případě školy nedefinují překážky, pokud ano, tak v největší míře špatné připojení k internetu a nedostatek technického vybavení na straně žáků. Naopak školy nechtějí zachovat možnost on-line výuky nebo její část z důvodu, že preferují fyzický kontakt anebo to nevidí jako přínosné (hlavně u malých žáků, malotřídních škol).

Obr. 34: Využití on-line výuky v normálním režimu (04/2020)

Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření

1.3 Východiska pro strategickou část

1.3.1 Vymezení problémových oblastí a prioritních oblastí rozvoje

Hlavním východiskem strategické části *Místního akčního plánu vzdělávání* je jeho zasazení do hlavního cíle – zlepšit úroveň vzdělávání v území SO ORP Žamberk a Králíky, a to na úrovni každého jednotlivého žáka, na úrovni učitelů i na úrovni celých škol.

Prvotním vstupem pro vymezení problémových oblastí a následně prioritních oblastí rozvoje bylo dotazníkové šetření. Jeho výsledky byly zohledněny i při prioritizaci témat k otevření partnerské komunikační platformy všech aktérů vzdělávání na zájmovém území.

Během aktualizace analytické části a během aktualizace problémových oblastí se pracovalo s novými analytickými vstupy a nově zjištěnými informacemi. Po jednání pracovních skupin, došlo k aktualizaci stávajících priorit a cílů.

Následně byly vymezeny tyto problémové oblasti:

Oblast společného vzdělávání

V souvislosti s implementací společného (inkluzivního) vzdělávání jsou na školy kladeny vysoké nároky spojené s širokou heterogenitou složení jejich žáků. Příprava na tuto změnu nebyla dostatečná (chyběla materiální podpora i dostatečné vzdělávání pedagogů i asistentů pedagoga). Mnohé školy se díky tomu aktuálně potýkají s nezkušeností a nepřipraveností svých zaměstnanců na široký vzorec dětí a žáků (vč. aktuálního nedostatku personálu). Dále je důležité uzpůsobení prostředí, pomůcek, využívání asistentů a dalších odborníků a péči o duševní zdraví všech žáků i učitelů. Zároveň je nutné oblast vzdělávání a osvěty rozšířit na rodiče a širší veřejnost.

Priorita 1:	Vytvoření kvalitního a dostupného systému pro inkluzivní vzdělávání v PV, ZV a neformálním a zájmovém vzdělávání
Cíl 1.1:	Školy budou mít kvalitní dostatečné materiální, personální a technické a prostorové podmínky, aby mohly přijmout a kvalitně vzdělávat všechny děti a žáky včetně dětí a žáků s SVP. ŠPZ a ŠPP budou mít personální kapacity (vč. výchovných poradců, školních metodiků prevence, školních psychologů a speciálních pedagogů), prostorové, technické podmínky a nástroje pro péči o děti a žáky s SVP.
Cíl 1.2:	Nepedagogičtí i pedagogičtí pracovníci škol (asistent pedagoga, školní asistent, chůva a jiné) se budou vzdělávat v nových metodách práce s heterogenní skupinou, v oblasti využití kompenzačních pomůcek, využívány budou i formy rozvoje jako sdílení, stáž, supervize, mentoring. Školy se budou scházet mezi sebou navzájem i s dalšími aktéry (neziskové organizace, veřejnost, další obory) za účelem zvýšení spolupráce a sjednocení požadavků na klíčové kompetence dětí a otevření dialogu s rodiči dětí a žáků, odborníky a širší veřejností.
Cíl 1.3:	Rozvoj neziskového sektoru a podpora jeho pracovníků za účelem kvalitnějšího propojení a případného doplnění kapacity škol a rozšíření stávající nabídky neformálního a zájmového vzdělávání a vzdělávání dětí s SVP, zajištění dostupnosti zájmového a neformálního vzdělávání vč. ZUŠ v kontextu dopravní obslužnosti spádových obcí.
Cíl 1.4:	Podpora výchovy ke spolupráci a k toleranci obecně. Např. k respektu k individuálním odlišnostem, multikulturní výchově, víře, náboženství, rase, pohlaví, barvě pleti, odlišnému jazyku, politickému či jinému smýšlení, národnímu nebo sociálnímu původu, menšině a majetku.

Oblast rozvoje základních gramotností v ZV a pregramotností v PV

V oblastech rozvoje základních gramotností v předškolním i základním školství, je často problémem nedostatečná spolupráce mezi stupni vzdělávání, nedostatečné materiální vybavení i kompetence některých pedagogů. Častým problémem je také nedostatek kvalifikovaných pedagogů. Malý důraz je kladen na spolupráci s neškolskými subjekty a uplatňování nových přístupů a metod. Není systematicky pracováno s talentovanými dětmi a žáky (vč. inkludovaných) a podporován jejich zájem a nadání.

Priorita 2:	Rozvoj základních gramotností (čtenářská, matematická, jazyková) v předškolním i základním školství
Cíl 2.1:	Modernizace vybavení škol a školských zařízení vč. ICT a konektivity škol za účelem zkvalitnění výuky napříč gramotnostmi. Zlepšení materiálních podmínek pro rozvoj gramotností (vybavení, pomůcky v dostatečném počtu, organizace exkurzí ...).
Cíl 2.2:	Využití moderních metod rozvoje profesních dovedností pedagogů -, supervize, sdílení, stáže. Aplikace nových forem výuky do praxe škol včetně metodické podpory.
Cíl 2.3:	Nastavení prvků spolupráce mezi stupni vzdělávání (MŠ x ZŠ, návaznost ZŠ s 1. stupněm X spádové školy) pro zajištění kontinuity rozvoje dětí a žáků a prevence školního neúspěchu žáků.
Cíl 2.4:	Využití potenciálu škol – propojení neformálního a zájmového vzdělávání – kroužky, kluby, vč. péče o nadané děti a žáky.

Oblast polytechnického vzdělávání a podpory praktických dovedností dětí a žáků

V oblasti zázemí pro technické a přírodovědné vzdělávání uvádějí školy největší deficit vybavení a moderních pomůcek. V území s úspěchem probíhá projekt Technohrátky a Technické hry, který je cílen na zvýšení zájmu žáků ZŠ o technické a přírodovědné obory, dále však ZŠ a MŠ nejsou pro rozvíjení zájmu připraveny a systematicky podporovány. Pro další rozvoj a udržení zájmu je nezbytné naučit děti a žáky využívat získaných poznatků a dovedností v praktickém i občanském životě a rozvíjet jejich pracovní návyky a dovednosti v širším kontextu.

Priorita 3:	Rozvoj technického a přírodovědného vzdělávání a širší podpora praktických činností
Cíl 3.1:	Investice do materiálního vybavení vč. stavebních úprav – dílny, kuchyňky, školní zahrady, počítačové a odborné učebny, laboratoře a jejich využití pro výuku i mimoškolní činnost za účelem zkvalitnění výuky a posílení kompetencí pro praktický život i jako základ pro další profesní rozvoj.
Cíl 3.2:	Popularizace technického a přírodovědného vzdělávání.
Cíl 3.3:	Rozvoj profesních kompetencí pedagogů v oblasti technického a přírodovědného vzdělávání - DVPP, nastavení spolupráce s firmami v regionu již na úrovni ZŠ, zapojení rodičů příp. prarodičů v MŠ i ZŠ.

Oblast rozvoje lidských zdrojů a kariérového poradenství

Probíhající změny kladou vysoké nároky na všechny aktéry vzdělávání a vyžadují zařazení celoživotního učení do priorit každého jedince. Zároveň nedostatek pedagogických i nepedagogických zaměstnanců škol a školských zařízení si žádá rozvoj lidských zdrojů. U dětí a žáků je potřeba rozvíjet podnikavost a iniciativu vč. kariérového poradenství v základních školách.

Priorita 4:	Rozvoj lidských zdrojů, rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků a kariérové poradenství v základních školách

Cíl 4.1:	Dostatek všech pracovníků vzdělávání, rozvoj kompetencí vedoucích pracovníků, systematický rozvoj všech pracovníků působících ve vzdělávání (portfolio učitele, osobnostní výchova). Podpora vedoucích pracovníků škol prostřednictvím právní poradny a servisu – možnost konzultací, případně předávání zkušeností s řešením obdobných problémů. Podpora sdílení a předávání zkušeností vedoucích pracovníků.
Cíl 4.2:	Prohlubování kompetencí výchovných poradců v oblasti kariérového poradenství, nastavení spolupráce mezi školami. Prohlubování profesních kompetencí výchovných poradců ZŠ – možnosti využívání nových profesních diagnostických nástrojů pro žáky s SVP a žáky ohrožené předčasným odchodem ze vzdělávání, diagnostika nadání a předpokladů u všech žáků včetně dětí mimořádně nadaných.
Cíl 4.3:	Zapojení nových forem do výuky – fiktivní firmy, návštěva SŠ v rámci výuky Člověk a svět práce.

Oblast podpory zdravého životního stylu, podpora a rozvoj volnočasové činnosti

V oblasti chybí širší a finančně dostupná nabídka volnočasových aktivit. Tato skutečnost je zřejmá zejména v SO OPR Králíky a v menších obcích obou SO ORP. Jedná se také o nízké množství kluboven a podobných míst, kde žáci společně tráví volný čas neorganizovaně, ale s širokou nabídkou možností a aktivit. Kvalitní trávení volného času plní svoji úlohu i v oblasti primární prevence rizikového chování. Rozvoj zájmu a nadání dětí a žáků ve školní i mimoškolní činnosti a výchova k zdravému životnímu stylu je tak oblastí, které je třeba věnovat zvýšenou pozornost.

Priorita 5:	Výchova k zdravému životnímu stylu a rozvoj zájmu a nadání dětí a žáků ve školní i mimoškolní činnosti
Cíl 5.1:	Rozšíření spektra znalostí žáků MŠ a ZŠ z oblasti zdravého životního stylu, které povedou žáky k ustáleným návykům, resp. ke zdravému životnímu stylu a pohybu. Podpora vnějších podmínek pro podporu zdravého životního stylu ve školách a zařízeních pro mimoškolní výchovu, podpora spolupráce s místními neziskovými organizacemi (spolky).
Cíl 5.2:	Vytvoření podmínek pro využití venkovních prostor škol jak pro výuku, tak pro relaxační a o oddechové aktivity v rámci mimoškolní činnosti, zavedení interaktivních prvků do výuky.
Cíl 5.3:	Podpora školské primární prevence (specifická a nespecifická) – osobnostní rozvoj pedagogů a vzdělávání, spolupráce s neziskovým sektorem.

Oblast infrastruktury a materiálně technického vybavení

Ve všech oblastech většina škol naráží na překážky způsobené špatným technickým stavem budov, nízkou úrovní vybavenosti a potřeby investovat jak do budov samotných (vč. bezbariérovosti), tak do moderního vybavení a pomůcek pro kvalitnější rozvoj klíčových kompetencí dětí a žáků. Agregovaný Popis potřeb škol reflektuje problémy v oblasti infrastruktury a z tohoto důvodu byla tato priorita během tvorby analytické části zařazena.

Priorita 6:	Vytvoření kvalitního prostředí (rozvoj a modernizace infrastruktury), které bude vyhovující pro všechny zaměstnance škol a školských zařízení, pro jejich žáky a účastníky zájmového a neformálního vzdělávání.
Cíl 6.1:	Modernizace a rekonstrukce budov škol a školských zařízení (zájmového vzdělávání a budov neformálního) a jejich dílčích prostor.

Cíl 6.2:	Modernizace zázemí, obnova vybavení vnitřních i vnějších prostor škol a školských zařízení, včetně modernizace pomůcek všech pracovníků škol (zahrnující potřeby zájmového a neformálního vzdělávání).

Oblast rozvoje strategického řízení a plánování ve školách

Tvorba popisů potřeb škol a jejich aktualizace po dvou letech ukázala na absenci strategického plánování v některých školách. Pro některé ředitele škol je obtížné v rámci celé své škály povinností strategicky plánovat, určit priority rozvoje a následně proces vyhodnocovat. Stejně těžké je i zapojení dalších pedagogů a zaměstnanců školy. Rozvoj ve školách bývá často nahodilý, chybí jasné vize v dílčích oblastech, s kterými by bylo dlouhodobě pracováno. Pracovní skupiny definovaly jednotlivé důvody a příčiny této skutečnosti: administrativní a byrokratická zátěž ředitelů a pedagogů; nedostatek času a kapacity; nedostatečné kompetence v této oblasti; nedostatečné finanční prostředky pro takový rozvoj; absence lídra, obavy ředitelů aj. Často samy školy nepřikládají takové potřebě adekvátní váhu a podceňují ji. Spolupráce a podpora zřizovatele není často dostatečná. Tato problematika je také řešena v rámci Strategie 2030+ konkrétně jí řeší strategická linie č. 4 – Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce. Jednotlivé cíle této linie řeší: koncentraci odborných kapacit; lepší využití dat a zvýšení relevance a kvality vzdělávacího výzkumu; snižování nepedagogické zátěže škol a posílení informovanosti, komunikace a spolupráce. Posílení celé oblasti řízení bude mít v konečném důsledku pozitivní dopad na zlepšení klimatu ve školách a zlepšení kvality vzdělávání po všechny žáky v regionu.

Priorita 7:	Podpora a rozvoj strategického řízení a plánování ve školách jako procesu, do kterého budou zapojeni všichni pracovníci školy, povede k systematickému rozvoji v definovaných oblastech, ke zvýšení kvality vzdělávání a ke zlepšení klimatu škol.
Cíl 7.1:	Snížení byrokratické a administrativní zátěže jednotlivých škol a jejich pracovníků. Snížení nepedagogické zátěže ředitelů a pedagogických pracovníků. Posílení jasné vzájemné informovanosti, komunikace, spolupráce a důvěry mezi školami. Sjednocení celého procesu v rámci středního článku ve vzdělávání.
Cíl 7.2:	Posílení komunikace a práce v týmu v rámci celých škol. Podpora participace všech pracovníků v definování společné hlavní a dílčích vizí. Společná evaluace těchto procesů a průběžného vyhodnocování. Vytvoření vhodných podmínek pro posílení sdílení zkušeností ve sborovných škol.
Cíl 7.3:	Posílení komunikace a pravidelné vzájemné informovanosti mezi školami a jejich zřizovateli, vč. většího zapojení zřizovatelů do diskuzí týkající se regionálního školství, podnícení zájmu o něj. Podpora zřizovatele v hledání vhodných lídrů na pozice ředitelů.
Cíl 7.4:	Vzdělávání, osvěta a sdílení zkušeností v oblasti strategického řízení a plánování. Kontinuální podpora této oblasti. Správná implementace získaných znalostí.

1.3.2 SWOT-3 analýza pro prioritní oblasti

Vytvoření kvalitního a dostupného systému pro inkluzivní vzdělávání v PV, ZV a neformálním a zájmovém vzdělávání

S – Silné stránky	W – Slabé stránky
1. Školy mají vytvořený komunikační prostor pro rodiče, vnímají jejich potřeby a dokáží s nimi komunikovat 2. Školy vytvářejí a rozvíjejí přátelské a otevřené klima 3. Pedagogové provádějí pedagogickou diagnostiku a na jejím základě volí formy a metody práce, dokáží včas rozpoznat odlišnost	1. Nedostatečná vzájemná komunikace školy a rodiny (nezvládnutí řešení konfliktů a problémů, nedostatečná schopnost školy obhájit vlastní názory a postupy, častá migrace sociálně slabých rodin apod.) 2. Technický stav budov, vč. bezbariérovosti 3. Nízká zkušenost pedagogů (např. spolupracovat ve výuce s dalšími pedagogickými a nepedagogickými pracovníky), vč. přetrvávající nezkušenosti a malé praxe v práci s heterogenní skupinou 4. Byrokratická zátěž ředitelů a přetrvávající nedostatek pracovníků (primárně učitelů, asistentů pedagoga)
O – příležitosti	T – Hrozby
1. Možnost čerpání prostředků u fondů EU, vč. IROP – posílení vlastního personálního zázemí – asistent pedagoga, chůva, investice do budov... 2. Nové formy práce – tandemová výuka, supervize 3. Sdílení odborných pracovníků – psycholog, spec. pedagog pro více škol	1. Nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami dětí (např. asistentů pedagoga, pedagogické i nepedagogické pracovníky) - dlouhodobě udržitelné finanční zabezpečení personálních nákladů 3. Nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné děti (např. výstavy, exkurze, kroužky apod.) 4. Nejednoznačně vydefinované kompetence dětí pro přechod mezi MŠ a ZŠ – nesoulad pedagogů MŠ a ZŠ

Rozvoj základních gramotností (čtenářská, matematická, jazyková) v předškolním i základním školství

S – Silné stránky	W – Slabé stránky
1. Aktivní přístup řady pedagogů, společná vize pedagogického sboru (příklady dobré praxe v území) 2. Materiální vybavení některých škol 3. Zkušenosti v oblasti čerpání podpory – projekty, dotační programy	1. Neochota k profesnímu rozvoji (výběr na základě osobního progresu, portfolio učitele) 2. Nepřehledná nabídka didaktických pomůcek a metod pro děti s SVP. 3. Nedostatek lidských zdrojů (primárně kvalifikovaných pedagogů)
O – příležitosti	T – Hrozby
1. Sdílení dobré praxe v oblasti gramotností mezi sebou i s učiteli z jiných škol, supervize (konzultace ohledně vhodných postupů, pomůcek apod.) 2. Projekty zaměřené na oblast rozvoje gramotností	1. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému pùlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji

3. Podpora mimoškolní oblasti – spolupráce s rodiči a neziskovým sektorem	gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.) 2. Nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj v příslušné oblasti gramotnosti mimo školu (exkurze, výstavy, tematické programy apod.) 3. Nestabilita v legislativě, nekoncepčnost, chybí možnost konzultací, případně certifikace pomůcek

Rozvoj technického a přírodovědného vzdělávání a širší podpora praktických činností

S – Silné stránky	W – Slabé stránky
1. Pedagogové i vedení škol si uvědomují důležitost rozvoje dětí a žáků v této oblasti 2. Školy mají tyto oblasti ošetřené v ŠVP ZŠ a MŠ (stanovení cílů) 3.	1. Časový prostor ve výuce, nemožnost výběru dle zájmu žáků (2. cizí jazyk) a nedostatek pedagogů 2. Vysoký počet dětí a žáků ve třídě 3. Nevyhovující prostory a vybavení škol
O – příležitosti	T – Hrozby
1. Možnosti RVP, vytvoření vnějších podmínek pro kreativitu učitelů (vzdělávání, finanční ohodnocení, materiální podmínky) 2. Spolupráce s místními firmami – technické kroužky, odborník do výuky, exkurze „tam i zpět“ 3. Spolupráce s rodiči a neziskovým sektorem – ukázky řemesel, dobrovolnictví. Nasměrování zájmu k technickým oborům SŠ	1. Omezující legislativa – bezpečnost dětí a žáků, učební plány 2. Nezájem ze strany žáků a rodičů – přetrvávající příklon k humanitním oborům vzdělání 3. Nedostatek finanční podpory k dovybavení, metodická podpora učitelů

Rozvoj lidských zdrojů, rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků a kariérové poradenství v základních školách

S – Silné stránky	W – Slabé stránky
1. Existující síť kvalifikovaných výchovných poradců na školách, PPP, SPC 2. Nabídka DVPP 3. Široká nabídka PC programů a materiálů na internetu – informační, testy apod.	1. Zájem o DVPP, sebereflexe pedagogů a nízký počet pedagogických i nepedagogických zaměstnanců ve vzdělávání 2. Prostorové podmínky, čas (kapacita PPP, učitelů, SPC) 3. Postavení učitele ve společnosti (prestiž a pravomoc učitele), nízká podpora týmové spolupráce
O – příležitosti	T – Hrozby
1. Výměna zkušeností (sdílení), supervize 2. Individuální rozvoj pedagogů, osobnostní rozvoj 3. Žákovský parlament	1. Vzdělávání budoucích pedagogů bez vazby na terén a jeho potřeby (nedostatečná provázanost) 2. Popírání změn ve společenském klimatu (funkce školy X funkce rodiny) 3. Nedostatek přirozených autorit

Výchova k zdravému životnímu stylu a rozvoj zájmu a nadání dětí a žáků ve školní i mimoškolní činnosti

S – Silné stránky	W – Slabé stránky
1. Existují zdroje v oblasti školní prevence	1. Nízká zkušenost a neochota pedagogů při práci s nadanými dětmi

2. Možnost podpory individuálního nadání v jednotlivých oblastech 3. Vzdělávání – zdravý životní styl	2. Zaměření na chyby, nízká podpora toho, co dětem jde 3. Snadný přístup dětí k nezdravým potravinám, alkoholu, cigaretám apod. 4. nedostatek míst určených k trávení neorganizovaných volnočasových aktivit žáků
O – příležitosti	T – Hrozby
1. Nabídka v souladu se zdravým životním stylem – ŠJ, prostory školy 2. Individualizace – práce s nadáním, zájmem a jeho podpora 3. Využití potenciálu škol, spolupráce s neziskovým sektorem	1. Sociální prostředí – negativní vzory 2. Nedostupnost hrazených volnočasových aktivit pro soc. slabé – finanční limity rodičů 3. Závislost dětí na ICT technice a sociálních sítích a s tím spojená rizika, média, reklama

Vytvoření kvalitního prostředí (rozvoj a modernizace infrastruktury), které bude vyhovující pro všechny zaměstnance škol a školských zařízení, pro jejich žáky a účastníky zájmového a neformálního vzdělávání

S – Silné stránky	W – Slabé stránky
1. Jasná koncepce ze strany žadatele 2. Silná motivace žadatele 3. Stávající kredit školy	1. Absence jasného plánu 2. Klesající demografická křivka 3. Nedostatek všech zaměstnanců formálního a neformálního vzdělávání
O – příležitosti	T – Hrozby
1. Spolupráce žadatele a zřizovatele 2. Příliv nových žáků 3. Přísun nových možností a činností	1. Podmínka bezbariérovosti v projektech 2. Časová prodleva (nedostatek řemeslníků) 3. Změna koncepce (politická, projektová ...)

Podpora a rozvoj správného strategické řízení a plánování škol

S – Silné stránky	W – Slabé stránky
1. kompetence ředitele (manažerské a pedagogické) 2. již absolvované vzdělávání v této oblasti 3. dobře fungující tým, pedagogický sbor	1. časová náročnost 2. chybí týmová spolupráce v rámci pedagogického sboru 3. nekompetence pedagogického sboru, absence metodiky 4. nechuť pracovat „navíc“ 5. obava ze zodpovědnosti 6. více druhů koncepcí a plánů – potřeba sjednocení
O – příležitosti	T – Hrozby
1. sdílení zkušeností a příklady dobré praxe mezi školami 2. prezentace školy před veřejností 3. proškolení celého pedagogického sboru v dané problematice 4. společný cíl a práce pedagogického sboru 5. revize cílů, možnost ke změně	1. legislativa (časté změny a nejistota škol) 2. tlak rodičů a veřejnosti 3. omezení ze strany zřizovatele školy (např. finanční)

Seznam tabulek, obrázků a zdroje dat

- Tabulka 1: Základní údaje o SO ORP Žamberk, Králíky
 - Tabulka 2: Strategické záměry a dokumenty
 - Tabulka 3: Opatření a aktivity Komunitně vedeného místního rozvoje území týkající se vzdělávání MAS ORLICKO
 - Tabulka 4: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ve SO ORP Králíky (školní rok 2020/2021)
 - Tabulka 5: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ve SO ORP Žamberk (školní rok 2020/2021)
 - Tabulka 6: Kapacita jednotlivých MŠ a počet dětí v MŠ pro školní rok 2020/2021 ve SO ORP Králíky
 - Tabulka 7: Kapacita jednotlivých MŠ a očekávaný vývoj počtu dětí po roce 2021 ve SO ORP Králíky
 - Tabulka 8: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ ve SO ORP Králíky
 - Tabulka 9: Kapacita jednotlivých MŠ a počet dětí v MŠ pro školní rok 2020/2021 ve SO ORP Žamberk
 - Tabulka 10: Kapacita jednotlivých MŠ ve SO ORP Žamberk po roce 2021
 - Tabulka 11: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ ve SO ORP Žamberk
 - Tabulka 12: Přehled úplných a neúplných škol ve SO ORP Králíky
 - Tabulka 13: Součásti základních škol ve SO ORP Králíky
 - Tabulka 14: Počet žáků základních škol a kapacita škol za školní roky 2015/2016-2020/2021 ve SO ORP Králíky
 - Tabulka 15: Počet žáků v běžných třídách se ZP a SVP pro školní roky 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Králíky
 - Tabulka 16: Vývoj počtu pracovníků pro školní roky 2015/2016-2019/2020 na základních školách ve SO ORP Králíky
 - Tabulka 17: Přehled úplných a neúplných škol ve SO ORP Žamberk
 - Tabulka 18: Součásti základních škol ve SO ORP Žamberk
 - Tabulka 19: Počet žáků základních škol a kapacita škol za školní roky 2015/2016-2020/2021 ve SO ORP Žamberk
 - Tabulka 20: Počet žáků v běžných třídách se ZP a SVP pro školní roky 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Žamberk
 - Tabulka 21: Vývoj počtu pracovníků pro školní roky 2015/2016-2019/2020 na základních školách ve SO ORP Žamberk
 - Tabulka 22: Přehled škol nabízejících návazné vzdělávání ve SO ORP Žamberk a Králíky
 - Tabulka 23: Přehled ZUŠ ve SO ORP Králíky
 - Tabulka 24: Údaje o pracovnících ZUŠ ve SO ORP Králíky pro školní rok 2017/2018-2019/2020
 - Tabulka 25: Přehled ZUŠ ve SO ORP Žamberk
 - Tabulka 26: Údaje o pracovnících ZUŠ ve SO ORP Žamberk pro školní rok 2017/2018-2019/2020
 - Tabulka 27: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti vzdělávání
 - Tabulka 28: Rizika a opatření v oblasti vzdělávání
-
- Obr. 1: Územní vymezení MAP Žamberecko-Králicko
 - Obr. 2: Vývoj počtu obyvatel v letech 2001–2019 ve SO ORP Králíky
 - Obr. 3: Index stáří v letech 2001-2019 v SO ORP Králíky
 - Obr. 4: Vývoj počtu obyvatel v letech 2001–2019 ve SO ORP Žamberk
 - Obr. 5: Index stáří v letech 2001-2019 ve SO ORP Žamberk
 - Obr. 6: Vývoj počtu narozených dětí mezi lety 2010-2019 ve SO ORP Králíky
 - Obr. 7: Kapacita jednotlivých MŠ ve SO ORP Králíky po roce 2021
 - Obr. 8: Vývoj počtu narozených dětí mezi lety 2010-2019 ve SO ORP Žamberk
 - Obr. 9: Kapacita jednotlivých MŠ ve SO ORP Žamberk po roce 2021
 - Obr. 10: Vývoj počtu žáků v jednotlivých ZŠ mezi školními roky 2015/2016-2020/2021 ve SO ORP Králíky
 - Obr. 11: Počet absolventů základních škol ve školních letech 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Králíky
 - Obr. 12: Počet žáků, kteří ukončili základní vzdělávání dříve než v 9. ročníku ve školních letech 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Králíky
 - Obr. 13: Počet žáků, kteří odešli ve školních letech 2015/2016-2019/2020 na víceleté gymnázium ve SO ORP Králíky
 - Obr. 14: Počet žáků, kteří odešli z deváté třídy do maturitního studia (z celkového počtu žáků) 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Králíky
 - Obr. 15: Průměrný počet výchovných opatření ve školních letech 2015/2016-2019/2020 na základních školách ve SO ORP Králíky
 - Obr. 16: Vývoj počtu žáků v jednotlivých ZŠ mezi školními roky 2015/2016-2020/2021 ve SO ORP Žamberk

- Obr. 17: Počet absolventů základních škol ve školních letech 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Žamberk
 - Obr. 18: Počet žáků, kteří ukončili základní vzdělávání dříve než v 9. ročníku ve školních letech 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Žamberk
 - Obr. 19: Počet žáků, kteří odešli ve školních letech 2015/2016-2019/2020 na víceleté gymnázium ve SO ORP Žamberk
 - Obr. 20: Počet žáků, kteří odešli z deváté třídy do maturitního studia (z celkového počtu žáků) 2015/2016-2019/2020 ve SO ORP Žamberk
 - Obr. 21: Průměrný počet výchovných opatření ve školních letech 2015/2016-2019/2020 na základních školách ve SO ORP Žamberk
 - Obr. 22: Kvantifikace rizik ve vzdělávání
 - Obr. 23: Prioritní oblasti rozvoje MŠ
 - Obr. 24: Prioritní oblasti rozvoje ZŠ
 - Obr. 25: Poměr typů škol v provedeném šetření (Σ 53 škol)
 - Obr. 26: Rozdíly v poskytovaných vzdělávacích službách
 - Obr. 27: Rozdíly ve výsledcích vzdělávání
 - Obr. 28: Koncentrace žáků s SVP / s vyšším socioekonomickým statutem
 - Obr. 29: Nákladovost vzdělávání
 - Obr. 30: Úplata za předškolní vzdělávání
 - Obr. 31: Definované potřeby škol po zahájení distančního vzdělávání (04/2020)
 - Obr. 32: Komunikační nástroje výuky jednotlivých škol (04/2020)
 - Obr. 33: Využití on-line výuky (04/2020)
 - Obr. 34: Využití on-line výuky v normálním režimu (04/2020)
-
- <https://www.maporlicko.cz/dokumenty/dokumenty-zamberecko-a-kralicko/uzemni-vymezeni> [online]. [cit. 2019-07-10]
 - https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika_spravniho_obvodu_zamberk [online]. [cit. 2021-03-18]
 - https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika_spravniho_obvodu_kraliky [online]. [cit. 2021-03-18]
 - <https://www.czso.cz/documents/10180/121739326/1300722002.pdf/ae54b9c-afaf-4d58-8532-270d3fa4d40d?version=1.1> [online]. [cit. 2021-03-18]
 - https://www.czso.cz/csu/xe/spravni_obvod_zamberk [online]. [cit. 2021-03-18]
 - https://www.czso.cz/csu/xe/spravni_obvod_kraliky [online]. [cit. 2021-03-18]
 - <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030> [online]. [cit. 2021-03-19]
 - <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dz-cr-2019-2023> [online]. [cit. 2021-03-19]
 - <https://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020> [online]. [cit. 2021-03-19]
 - <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021> [online]. [cit. 2021-03-19]
 - <https://www.mpsv.cz/strategie-socialniho-zaclenovani-2021-2030> [online]. [cit. 2021-03-19]
 - <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/s/verejna-konzultace-k-prvnimu-navrhu-dohody-o-partn> [online]. [cit. 2021-04-21]
 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0739&from=EN> [online]. [cit. 2021-04-21]
 - <https://www.cr2030.cz/strategie/> [online]. [cit. 2021-04-21]
 - <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/zamer-rozvoje-ctenarske-a-matematicke-gramotnosti-v-1> [online]. [cit. 2021-04-21]
 - https://www.nidv.cz/images/ntopics/manual-nahrane/Koncepce_jazykoveho_vzdelavani_PV_compressed.pdf [online]. [cit. 2021-03-19]
 - https://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/aktuality/verejna-konzultace-ke-strategii-romske-integrace-2021_2030--181257/ [online]. [cit. 2021-03-19]
 - <https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr> [online]. [cit. 2021-03-19]
 - <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx> [online]. [cit. 2021-03-19]
 - http://www.msmt.cz/uploads/akcni_plan_primarni_prevence_2019_21.pdf [online]. [cit. 2021-04-21]
 - http://www.msmt.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf [online]. [cit. 2021-04-21]

- https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/koncepce-vcasne-pece-o-deti....pdf [online]. [cit. 2021-03-19]
- <https://www.msmt.cz/file/35232/> [online]. [cit. 2021-03-19]
- https://portal.cenia.cz/eiasea/download/U0VBX1BBSzAwN0tfbmF2cmhfmjQ3OTE3MTQwMzczNjlyOTg4Ni5wZGY/PAK007K_navrh.pdf [online]. [cit. 2021-03-19]
- https://paradnikraj.cz/wp-content/uploads/2021/02/Regionalni_akcni_plan_Pk___textova_cast.pdf [online]. [cit. 2021-05-17]
- https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/ris3_strategie.pdf [online]. [cit. 2021-05-17]
- <https://www.pardubickykraj.cz/pro-skoly/84274/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-v-pardubickem-kraji-2016-2020> [online]. [cit. 2021-05-17]
- <https://www.klickevzdelani.cz/Verejnost/Ze-zivota-skol/KAP-Krajsky-akcni-plan/category/kap/krajsky-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani-pardubickeho-kraje-ii-schvalen> [online]. [cit. 2021-05-17]
- <https://www.klickevzdelani.cz/Verejnost/Ze-zivota-skol/KAP-Krajsky-akcni-plan/category/kap/skolska-inkluzivni-koncepce-pardubickeho-kraje> [online]. [cit. 2021-05-17]
- <http://data.kraliky.eu/download/mos.pdf> [online]. [cit. 2021-05-17]
- Strategie území správního obvodu ORP Žamberk v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a servisu samosprávám v území (2015–2024). [cit. 2015]
- <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/default.aspx> [online]. [cit. 2021]
- <http://www.scac.eu/MS.aspx> [online]. [cit. 2021-04]
- Výroční zprávy jednotlivých škol (2015/2016-2019/2020). [cit. 2019, 2021]
- Webové stránky jednotlivých obcí. [cit. 2019, 2021]
- Výkaz ÚIV (R13-01), Výkaz ÚIV (M3), Výkaz ÚIV (M3a), Výkaz ÚIV (P1-04) – poskytnuto příslušnými ORP. [cit. 2019, 2021]
- Tematické zprávy ČŠI, zprávy ČŠI, mezinárodní šetření PISA [cit. 2019, 2021]
- Dotazníkové šetření poskytnuté MŠMT (2015), vlastní šetření – Popisy potřeb škol (2018, 2020), Agregovaný Popis potřeb škol (2018, 2020), dotazníkové šetření k rovným příležitostem (2018), dotazníkové šetření k on-line výuce (2020)